

ONSDAG

I DAG:
2 SEKTIONER!

Nya Åland

28 OKTOBER 2009 NR 217 PRIS 2,00 €

Erica är lucia-kandidat nummer 1

LUCIA. Erica Englund från Vårdö är först ut av årets luciakandidater.

Nya Åland bad kandidaterna att välja vem de helst skulle vilja lussa för. Erica valde daghemmet Solbacken i Vårdö. Hon tycker om barn bland annat för deras förmåga att ge omedelbar respons och kan tänka sig att arbeta med barn i framtiden.

SIDAN 24

PENSIONSBOOMEN 2010-2019

Jätteutmaning för stan fylla pensionsluckorna

NYHETER. Över 70 procent av Mariehamns stads 773 anställda kommer att gå i pension eller sluta av andra orsaker under de närmaste tio åren.

Det innebär att staden behöver 558 nya arbetstagare fram till år 2019, när man räknar in de 50 nya tjänsterna som behövs på Trobergs-

hemmet efter utbyggnaden. En jättestor utmaning som stadens styrande funderar intensivt på.

Inom den högsta ledningen går tio av femton anställda i pension. I grundskolorna pensionerar sig 43 procent av de anställda, de flesta av dem lärare.

Men skoldirektör **Mari-Ann Kullman** är inte särskilt bekymrad. Under de senaste åren har varje lediganslagen klasslärartjänst haft upp till 50 sökande, de flesta behöriga.

–Det viktiga är att det finns tillgång på arbetskraft och att skolorna är attraktiva arbetsplatser.

SEKTION 2

Pensionsboom. Under de närmaste tio åren öppnar många anställda för sista gången personalingången till stadens olika arbetsplatser.

Foto: ANNIKA ORRE

Åke Mattsson tar timeout från lib

NYHETER. Lagtingsledamot **Åke Mattsson** (Lib) väljer att ställa sig vid sidan om det liberala partiarbetet på obestämd tid. Han är kritisk till hur landskapsregeringen driver bland annat missbrukarfrågorna, och anser att det är svårt att få veta vad som är på gång vad gäller lagstiftning och olika utredningar.

–Jag behöver information om vad som händer inom mina särskilda intressområden för att kunna jobba vettigt politiskt.

På Nyans fråga om han kommer att lämna liberalerna för centern svarar han:

–I det här skedet nej.

SIDAN 3

Jubelflagg. Museiassistent Amppe Darmark, till vänster, och enhetschef Annika Dahlblom flaggar symboliskt för det jubilerande museet och den nya utställningen.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Nya rutiner. Benjamin Rostén är tillbaka på jobbet i hamnen. Efter olyckan har det införts krav på flytväst i arbetet.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Nya rutiner efter olyckan

NYHETER. Ett år har gått sedan den allvarliga olyckan då hamnövervakaren **Benjamin Rostén** fastnade i en av Rosellas kastlinor och slets ner i vattnet.

Före olyckan använde i princip ingen i personalen flytväst men i dag är det obligatoriskt. Dessutom har det utarbetats säkrare system för färjornas hantering av trossarna.

SIDAN 4

Festflaggar när museet fyller 75

KULTUR. Ålands museum firar 75 år med stort kaffekalas för allmänheten och med en utställning där både Ålands museum och dess äldre föregångare Ålands kulturhistoriska museum presenteras.

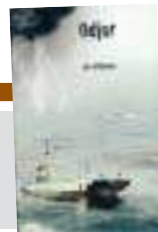
I ord och bild berättas museihistorien och man lyfter fram olika aktörer som varit med och drivit på utvecklingen genom åren.

Utvalda föremål från stenåldern till våra dagar kompletterar museihistoriken. Med finns också

den första Ålandsflagga som syddes enligt det flaggbeslut som fattades 1952.

Nyan har tagit sig en titt på utställningen.

SIDAN 9

kultur

8

Femtioåret spelar en viktig roll i **Leo Löthmans** "Odjur" som utkommer i dag.

sport

17

IFK Mariehamn testar just nu anfallaren Tim Johansson.

folk

28

"Jag vill hälsa till alla jag känner och så klart till min blivande fru, vem hon än är."

DAGENS ÅLÄNNING FELIX QUARNSTRÖM

åland 24 i kväll

Styrkelyftarna **Kenneth "Kenta" Sandvik** och **Marcela Sandvik** intervjuas inför VM i Indien.

Godby Mässan 14-15 november

kl. 11.00-17.00
www.godbymassan.com

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

” Grönområden och parker i städer gör enligt en ny studie att stadsborna mår bättre. Mest ökar den mentala hälsan. **MILJÖAKTUELLT**

Landskapet gillar plan för Toböletäkt

Visst är det alger som syns på den här bilden från vattentäkten Toböle träsk.

Men när miljömyndigheten ÅMHM tog vattenprover i går var de borta.

Och nu har bolaget Tjenan vatten en strategi för hur vattentäkten skall skyddas.

Bilden togs tidigare i veckan vid Toböle träsk i Saltvik. Det var inga stora algmängder, men Toböle träsk är en vattentäkt som försörjer cirka 140 hushåll i Toböle, Nääs, Laby och delar av Åsgårda med vatten.

Toböle by och Nääs-Laby samfällighet äger varsin halva av träsket och bolaget Tjenan vatten ansvarar för täkten.

Efter att landskapets undersökningar visat att vattenkvaliteten var dålig började Tjenan vatten i fjol syrsätta vattnet med ekonomiskt stöd från landskapsregeringen.

Stödet förutsatte att Tjenan vatten uppgör en skyddsplan för vattentäkten. Den planen skall vara klar senast i mars nästa år, meddelar bolaget i en rapport till landskapsregeringen.

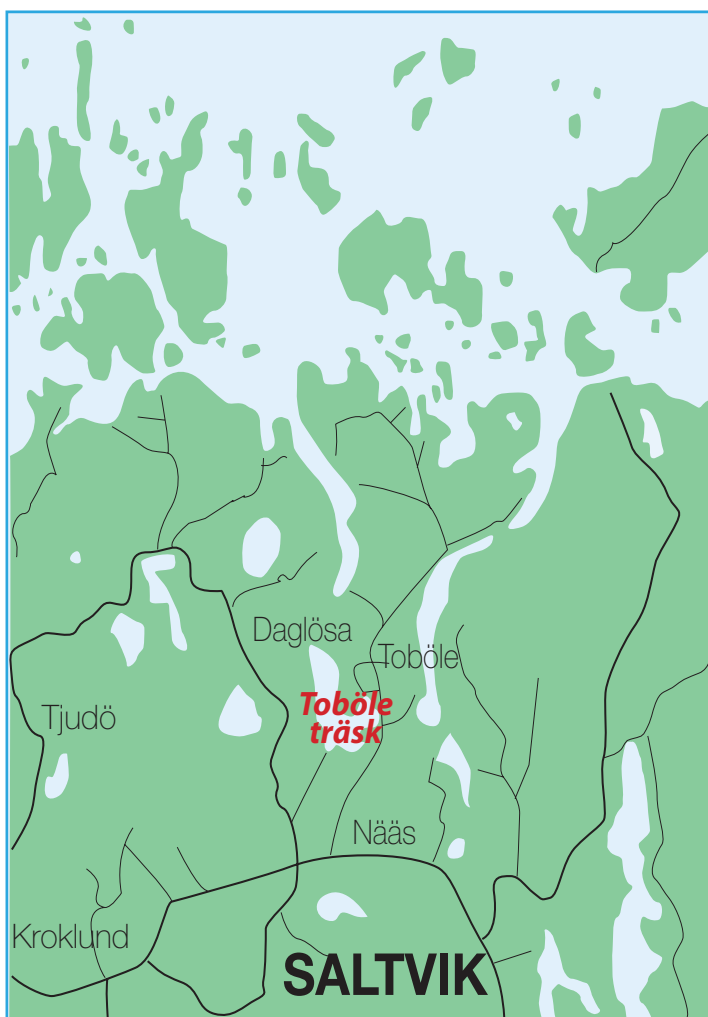
30 meters skyddszon

Vid landskapet förbereds nu en strategi för att skydda dricksvattentäkter. Men det lär ta flera år innan den är klar, så en frivillig skyddsplan för Toböle träsk välkomnas.

Skyddszonen runt träsket bör vara minst 30 meter bred, oavsett hur marken används.

Regelverken för jord- och skogsbruk skiljer sig. Enligt skogscertifieringen skall skyddszonen vara minst 15-30 meter vid en vattentäkt.

För jordbruk gäller ett förbud mot att sprida kvävegödselmedel närmare än fem meter från ett vattendrag. En skyddszon om minst 10 meter rekommenderas vid stränderna till vattendrag och vid utfallsdiken.

På bättringsvägen. Toböle träsk i Saltvik har syresatts med bidrag från landskapsregeringen. En förutsättning för bidraget var att Tjenan vatten skall upprätta en skyddsplan för täkten.

För brunnar och källor där det tas hushållsvatten krävs en skyddszon som är minst 30 meter. Och den zombredden måste också gälla för Toböle träsk, säger regeringen i sitt svar till Tjenan vatten.

Avverkning kan skada

Vattenkvaliteten påverkas negativt av uppkörning, avverkning och användning av gödsel och bekämpningsmedel.

Därför vill landskapet att markägare runt träsket tar hjälp av experter för att avverka eller rensa strandzoner med minimal påverkan av vattendraget.

I juni såg miljöbyråns utredare att avverkning och putsning hade genomförts

nära vattenbrynet på flera ställen runt träsket. Då kan kväve och fosfor ha frisläppts i sådan utsträckning att det kunde leda till algbloomning senare på säsongen.

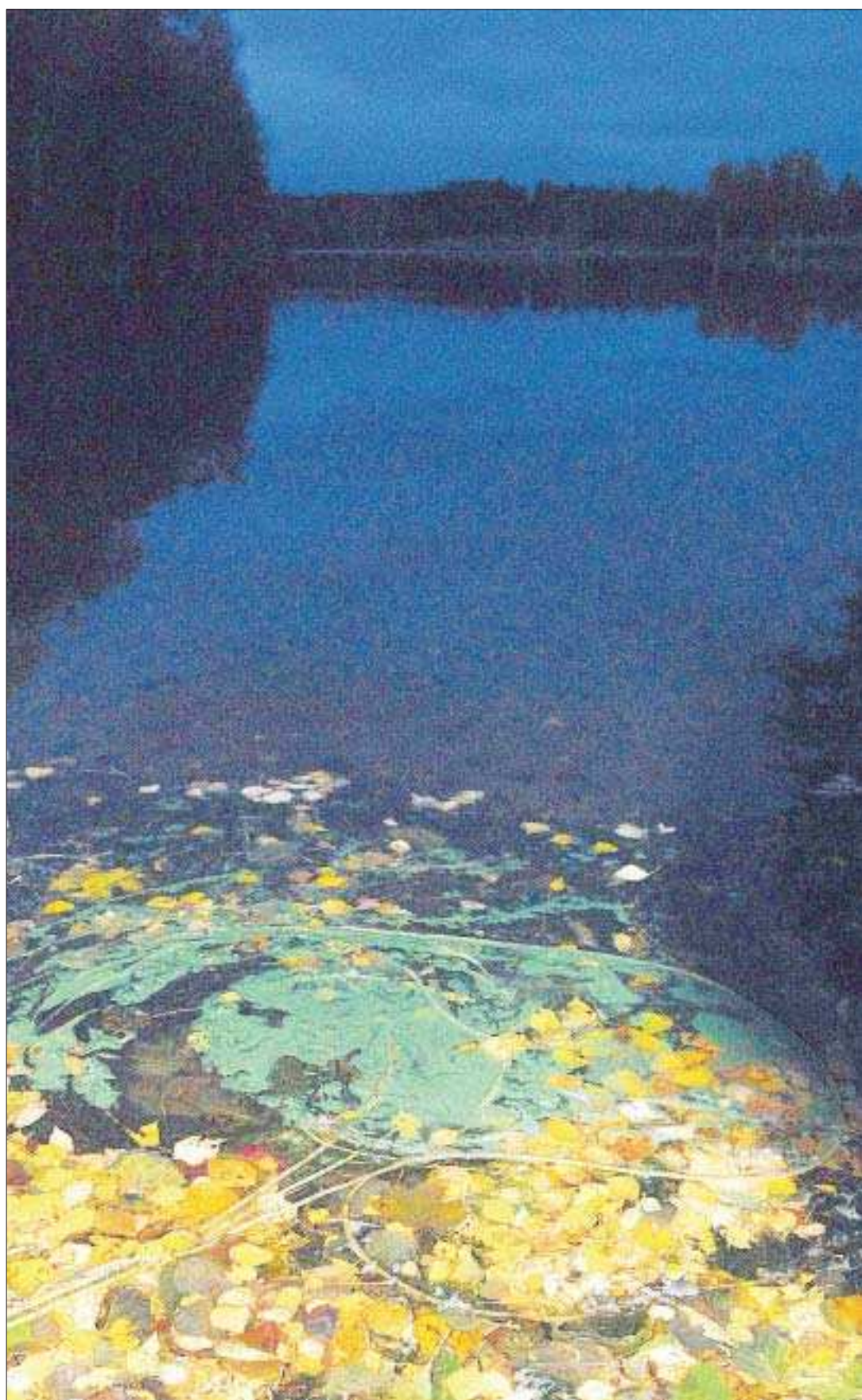
Bättre sikt

Men de alger som fångades på bilden här intill är ingenting att oroas för.

Kim Luoma, fältmästare vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) var i går ute på en provtagningsrunda och besökte då Toböle träsk.

–Vi hittade inga alger, de var borta. Och det var bättre sikt än vad det brukar vara, säger han.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Alger vid vattentäkt. Den här bilden togs vid Toböle träsk för några dagar sedan. När ÅMHM testade vattenkvaliteten i går hittade man inga spår av algerna. Foto: ERKKI SANTAMALA

VED & VÄRME

JÖTUL®

TORSDAG 29.10

Representant på plats.

Specialpris på utställningsmodeller!

Har du din gamla Jötul 602 i skick?
Byt ut den nu!
SPECIALPRIS 495€

Specialpriser på övrigt sortiment.
Kom in och diskutera.

Jötul 373 med pelarfot 2250€

Jötul 473 med hisslucka

BYGGVARHUSET
BYGG • TRÄ • JÄRN • HEMINREDNING
KÖK • BADRUM • FÄRGER • VERKTYG
TFN 28 011, BUTIKEN 28 170, FÄRGER 28 215,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORSD. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15

Vi bjuder på kaffe med dopp.

NERA ÖPPET! VARDAGAR 7-18, TORSDAGAR 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRDAGAR 9-15

På hemsidan www.komhem.nu finns bland annat pratiska flyttråd.

Åland ska rekrytera på mässa

■ Arbeta & Bo på Åland deltar i dag i rekryteringsmässan Kampus European Job Day som hålls i Åbo. På plats finns även cirka 50 inbjudna ålänningar, som studerar i och kring Åbo, för att prata framtid och arbetsmöjligheter på Åland.

I mässan, som arrangeras för femte året i rad, deltar även Ålands Hälso- och sjukvård och Optinova. Totalt deltar cirka 50 utställare i mässan som tidigare år lockat över 1.000 besökare.

”Projekt Arbeta & bo på Åland deltar årligen i 10-15 olika arbetsmarknadsmässor för att informera om Åland som en plats att leva, bo och arbeta på och därigenom rekrytera nya ålänningar. Projektet är en länk mellan inflyttare och myndigheter, företag och organisationer.” berättas i ett pressmeddelande.

Projektet På Arbeta & Bo på Ålands har även en officiell webbplats, www.komhem.nu, som har ett besökarantal kring 4.000 per månad. (ab)

Återvinning av asfalt i konkurrens

■ Ålands landskapsregering har svarat Ab Rafaels skrivelse om upplaget i Jomala Odanböle där cirka 17.000 använd vägasfalt finns på bolagets område. Upplagsavtalet parterna emellan går ut i oktober och landskapsregeringen har nu kommit med ett förslag till nytt avtal.

Istället för att omedelbart och totalt föra bort samtliga massor vill man anlita Ab Rafael för återvinning av retursfalt. Enligt bolagets offert handlar det om kall återvinning utan eller med tillsats av bitumen för en kostnad av 46 euro respektive 52 euro per ton. Det inkluderar hantering, transport och utläggning.

Återvinningen av övriga massor måste dock konkurrensutsättas, skriver landskapsregeringen. Dock vill man anlita Ab Rafael för tillfällig mellanlagring av massorna i sex månader till en totalkostnad av 15.000 euro. Ab Rafael förväntas nu svara på skrivelsen. (mt)

Budget presenteras nästa vecka

■ Nu är landskapsregeringen inne på målakan med arbetet med nästa års landskapsbudget. Förslaget kommer att bli offentligt nästa vecka, troligen på onsdag.

Fel sidnummer i sektion 2

■ Sidorna i sektion 2 har fel nummer eftersom antalet sidor i sektion 1 utökades efter att andra delen gått i tryck.

Åke Mattsson tar timeout från det liberala partiarbetet

”Jag känner för att stå vid sidan av en tid”

Lagtingsledamot Åke Mattsson (Lib) är kritisk till hur landskapsregeringen driver bland annat missbrukarfrågorna.

– Jag är inte delaktig i arbetet med mina hjärtefrågor och känner för att stå vid sidan av liberalernas politiska arbete en tid framöver.

Nya Åland har nåtts av ett rykte om att du kommer att lämna liberalerna för centern. Hur kommenterar du det?

– Med ett nej i det här skedet. Däremot finns det meningskiljaktigheter inom det liberala partiet om lagtingsgruppens roll i landskapsregeringens arbete. Jag planerar att ta en timeout från gruppen.

Vad innebär en timeout för dig?

– Att jag står lite vid sidan av det vanliga partiarbetet en tid framöver. När det gäller budgeten följer jag landskapsregeringens linje i de stora frågorna. Däremot kommer jag att kritiskt granska olika bitar och lyfta missbruksfrågorna mer än tidigare.

Vill ha mer information

Åke Mattsson säger att han under en tid har varit missnöjd med informationsutbytet från landskapsregeringen vad gäller lagstiftning och utredningar.

– Idag är det svårt att få ett helhetsperspektiv. Jag behöver information om vad som händer inom mina särskilda intresseområden – polis- och friskvårdsfrågor – för att kunna jobba vettigt politiskt. Nu upplever jag mig mer som en remissinstans som kommer sent i processen när linjerna redan är dragna.

Ta efter riket

Droppen kom när Nyan nyligen skrev om den skärpning av tobakslagstiftningen som är aktuell i riket. Får regeringen igenom sitt förslag kan personer i riket som säljer eller förmedlar

Vill se förändring. Vid liberalernas senaste gruppmöte valde lagtingsledamoten Åke Mattsson att utebli. Han säger att han vill ta en timeout från det liberala partiarbetet. Istället kommer han att lyfta missbruksfrågorna och kritiskt granska det arbete som görs för att utveckla hans intresseområden inom polis och friskvård. Foto: JONAS EDSVIK

tobak till minderåriga från och med i vår dömas för brott mot tobakslagen. Den som är minderårig får inte importera eller inneha tobaksprodukter och kan dömas för tobaksproduktförseelse.

Det är inte aktuellt på Åland, kommenterade socialminister **Katrin Sjögren** (Lib), vilket upprört Mattsson.

– Jag tycker att landskapsregeringen inte tar de här frågorna på allvar när de säger att de inte har planer på att införa ett förbud. Det vore enkelt att ta den här lagstiftningen. Om samhället sedan inte har möjlighet att fullt ut övervaka lagen är en annan sak. Föräldrarna kan i alla fall stöda sig på att de är olagligt för de unga att röka.

Har sakkunskap

Åke Mattsson säger att han

är inröstad på ett ”narkotikamandat”. En majoritet av hans väljare väntar sig att det är just såna frågor han ska jobba med.

– Det är många som har kontaktat mig och ifrågasätter dels vad landskapsregeringen och dels vad jag sysslar med. De anser att narkotikafrågorna borde drivas betydligt hårdare än vad som görs i dag.

Hans sakkunskap på området utnyttjas inte av det egna partiet, anser han.

– Det måste finnas utrymme när man sitter i lagtinget att göra annat än att bara försvara landskapsregeringens jobb.

Tycker du att det är så i dag?

– Nej, inte till 100 procent, men lyckas man inte föra fram sin åsikt inom gruppen kan det vara svårt. Inom op-

positionspartierna har man ju möjlighet att föra fram egna frågor genom motioner och så vidare.

Diskuterat med gruppen

Har du informerat lagtingsgruppen och de liberala ministrarna om ditt missnöje?

– Vi har diskuterat de här frågorna i olika sammanhang.

Och vad har du fått för svar?

– Det anses att man jobbar efter bästa möjliga förutsättningar och hävdas att informationen är bra, men att man ska titta närmare på den här biten.

Och om du fortfarande efter ett tag anser att det inte skett någon förändring?

– Det får jag ta ställning till

då. Jag vill inte komma med några hot via massmedia.

Politisk stabilitet behövs

Om du skulle byta parti blir centern den största lagtingsgruppen.

– Ja, och det är ett problem för mig. Det skulle ändra balansen och ställa till politisk oreda. Det är det sista Åland behöver. Det är ingen som är betjänt av en så stor förändring. Just nu, när vi står inför en enorm ekonomisk kris, behövs det stabila partier.

Åke Mattsson ser det inte som omöjligt att det går att hitta en lösning och ett samförstånd.

– Det bästa är om man tar tag i det här nu. Jag skulle helst ha sett att vi löst det här utan massmedias inblandning men nu ställde du ju frågan.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Bristande övervakning vid Bastöolycka

Bastö bykrog gjorde överträdelser mot alkohollagen under årets Bastö on the rocks festival.

Den körbro som Johnny Karlsson föll från borde, enligt ÅMHM, inte ha varit tillgänglig för festivalbesökare.

Igår berättade Nya Åland om Johnny Karlsson som fick svåra skullskador efter att han fallit från en körbro på festivalen Bastö on the rocks på Bastö bykrog. Polisen lämnade in en undersökningsanmälan till Ålands miljö- och hälso-skyddsmyndighet, ÅMHM, i samband med händelsen den 9 augusti och ärendet har utretts.

ÅMHM anser att Alandia adventures ab som ordnar festivalen har gjort överträdelser mot alkohollagen. Bastö bykrog fick enligt serveringstillståndet servera alkoholdrycker till halv två på morgonen och hålla öppet till klockan två. Johnny Karlssons olycka skedde tio i två, det vill säga efter att serveringen avslutats men under öppethållningstiden.

Visste ingenting

Enligt tillståndsvillkoret ska serveringsområdet ha en effektiv övervakning, men när ambulansen anlände till olycksplatsen visste varken innehavarna eller vakterna från Ålands judoklubb att

Prickad. Övervakningen av festivalen Bastö on the rocks var undermålig konstaterar ÅMHM. Foto: CECILIA LINDVALL

någon olycka skett. Vem som ringde efter ambulans är oklart.

Ett serveringsställe ska vara lämplig för restaurangbruk och med tanke på säkerheten borde därför körbron inte ha

varit en del av festplatsen.

– Jag har inte sett ÅMHM:s motivering så jag kan inte kommentera anmärkningen ännu, säger **Kenneth Holmroos** på Alandia adventures. Följderna av ÅMHM:s ut-

redning blir en anmärkning för bristande övervakning under stängningstid.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Förbättrad säkerhet i färjhamnen

Nu använder alla flytväst

Ett år efter olyckan då hamnarbetaren Benjamin Rostén drogs ner i vattnet efter att ha fastnat i en av Rosellas kastlinor har säkerhetsrutinerna skärpts i hamnen.

–De är avsevärt bättre idag, säger hamndirektör Jan Sundström.

Hamndirektör Jan Sundström säger att det numera är obligatoriskt för hamnarbetarna att bära flytväst. De finns i olika varianter. Skyddshjälm är en rekommendation.

Säkerheten har också förbättrats på flera sätt, det finns bland annat "halskydd" på snart alla kajer.

Vårt ansvar

Hamnarbetsledare Tony Sindén ansvarar för säkerheten

i hamnen. Han berättar att man har mellan 15-17 anlöp per dygn. Åtta personer jobbar på dagen, fyra på natten.

Han säger att alla nu använder flytväst eller flytjacka. Hjälm används vid behov.

–Det är vårt ansvar om det händer något men vi tänker inte vara poliser. Det handlar om vuxna människor.

Dessutom ska den så kallade kastlinan alltid tas tillbaka ombord efter förtöjning.

–Det var ju den som ställde till den förra olyckan.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax

Förbättrad säkerhet.

Efter olyckan för ett år sedan då Benjamin Rostén slets ner i vattnet har det blivit obligatoriskt för hamnövervakarna att använda flytväst eller flytjacka.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Benjamins olycka ledde till nya rutiner

Det har gått ett år sedan olyckan då hamnövervakaren Benjamin Rostén fastnade i en kastlina och slets ner i vattnet intill Rosella. Efter olyckan infördes flytvästkraV för de anställda.

–Det är väl som det brukar vara. Det måste hända något innan det händer något och det här var vår första olycka, säger han själv.

Hamnövervakare Benjamin Rostén berättar om olyckan

”Jag hade tur som inte slog huvudet”

Nya Åland 9 oktober 2008.

Nyan har tidigare berättat om olyckan som inträffade då Benjamin Rosén befann sig ute på en kasun, 4-5 meter ovanför vattenytan. När Rosella skulle avgå fastnade hans fot i en kastlina som satt fast i båten. Linan drogs åt likt en strypsnara runt Rosténs ben. Exakt vad som hände därefter minns han inte. Under året som gått har han hört flera versioner berättas om olyckan.

Klart är däremot att han några sekunder senare befann sig i vattnet. Två meter var vad som skiljde honom från färjan, uppskattar han.

–Jag tänkte bara att jag måste hålla mig flytande och att jag måste upp – genast.

Utan flytväst eller skyddshjälm var han utsatt. Rostén berättar att det var strömmarna från propellrarna han fruktade mest.

–Får strömmarna tag i en kastar de runt en tills man inte vet vad som är upp och vad som är ned.

Man överbord

Ombord hade besättningen sett olyckan och stängde av maskinerna. Över radion ljöd ”Man överbord”.

–De var extremt snabba.

FlytvästkraV. I dag använder hamnövervakarna flytväst då de tar emot färjornas trossar. Så var det inte för ett år sedan. Efter olyckan då Benjamin Rostén föll i vattnet infördes nya regler.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Benjamin Rostén lyckades simma runt kasunen och fram till en stege.

–Mitt ena ben fungerade inte men jag lyckades ta mig upp med armkraft och det andra benet. Det var inte riktigt läge att fundera på kondisen.

Jobbar igen

Veckorna efter opererades han för sin klämskada flera gånger. På benet finns ärrer kvar – över 50 stygn blev det men han slapp åtminstone transplantera hud.

Efter fysioterapi och träning på egen hand har Rostén i dag full rörlighet i benet. I somras var han sjukskriven efter en knäoperation men är nu tillbaka på jobbet vid sidan av studierna på Sjömansskolan.

–Jag tränar, går på gym och cyklar. Det enda jag inte kan göra är djupa knäböj.

Bättre säkerhet

Strax efter olyckan antogs nya säkerhetsrutiner i hamnen. Kastlinesystemet har ändrats på alla båtar så att det inte längre blir kvar lika många linor på kajen. I dag finns det också flytvästar till alla. Tidigare var det i princip ingen som använde dem. Nu är det obligatoriskt.

–Vi ska ha dem på oss när det finns en faktisk risk att vi kan falla i sjön, som när vi tar emot trossarna.

Visst var det en hel del reaktioner till en början, berättar han.

–Vissa kanske tycker att

”förut måste vi ju inte ha dem på oss” men det handlar nog mest om att vänja sig.

Skyddshjälmarna finns också men de används sällan, kanske för att de kan vara något opraktiska i arbetet.

Benjamin Rostén säger att han aldrig tvekade att återgå till arbetet.

–Jag ville tillbaka. Det är ett bra jobb och bra gäng som jobbar här.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Lång klättring. Med ett svårt skadat ben tog sig Benjamin Rostén upp längs den här stegen efter olyckan.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Fängelse-dom efter knivhot

■ På annandag jul för två år sedan åkte några personer hem från en fest. En av killarna spillde öl på sig själv och skulle putsa bort den när han kom åt en 29-årig man som satt intill honom i baksätet.

–Skall jag ta strupen av dig! ska mannen ha sagt och tagit fram en kniv.

Den förste killen kände sig hotad och bad 29-åringen lugna ner sig, men istället upprepade han vad han sagt. Den hotade steg ur bilen och tog en taxi hem då han upplevde situationen blev hotfull.

När 29-åringen sedan steg ur bilen hotade han på nytt med sin kniv enligt ett annat vittne. Denne gick till taxistationen i Mariehamn och ringde polisen.

Chauffören till bilen berättade att han kört hem två passagerare och sedan sagt att resten antingen skulle få ta taxi eller betala bensinpengar.

–Detta är mina bensinpengar, sade 29-åringen och höll upp kniven, riktad mot chaufförens strupe, enligt vittnesmålet.

29-åringen döms för olaga hot till 45 dagars villkorligt fängelse. Han har tidigare dömts för olaga hot och våld samt motstånd mot tjänsteman. (mt/ms)

Bet och ströp – fick dagsböter

■ En 40-årig man bosatt i riket dömdes i tisdags av Ålands tingsrätt för misshandel. Förra sommaren vid en camping på Åland attackerade mannen en annan man genom att fatta ett stryppgrepp om halsen på honom samt bita denne i överläppen. Den utsatte mannen föll till marken och fick den åtalade över sig.

40-åringen nekade till brottet i förundersökningen, men erkände senare. Straffet blev 32 dagsböter om nio euro vilket ger totalt 288 euro. Mannen ska också betala ersättning för hälso- och sjukvårdskostnader, ersättning för en skadad jacka samt rättegångskostnader vilket totalt ger ytterligare 405 euro. (mt)

Slog ner man utanför hotell

■ En man misshandlades i mars i år utanför Park i Mariehamn. Han blev knuffad så han föll till gatan och när han ställde sig upp fick han ett knytnävsslag i ansiktet. Ålands tingsrätt avgjorde ärendet i tisdags där den åtalade, en 28-årig man bosatt i Sverige, fanns skyldig.

Påföljden blev 50 dagsböter om sex euro vilket motsvarar 300 euro. (mt)

Krossade backspegel

■ Backspegeln på en personbil, som stått parkerad på Ålandsvägen, krossades i helgen. Polisen utreder händelsen som skadegörelse.

En förare ertappades i måndags med att framföra en obesiktad personbil i Mariehamn. Händelsen beskrivs som en trafikförseelse. (ab)

Åsa Eriksson har slutat på posten som landskapets turismutvecklare

”Mitt uppdrag har saknat styrning”

Åsa Eriksson, landskapsanställd turismutvecklare sedan ett år tillbaka, har slutat sin tjänst i förtid.

–Jag har saknat en tydlig beskrivning som pekat ut riktning och skapat struktur för uppdraget. Den övergripande politiska ambitionen med vad man vill åstadkomma med besöksnäringen på Åland borde ha formulerats innan och legat till grund för arbetet. Kanske borde detta rent av ha skett innan tjänsten som turismutvecklare tillsattes.

I måndags jobbade hon sin sista arbetsdag som turismutvecklare – men hon vill förmedla sina erfarenheter.

–Många har uppmanat mig att berätta. Kanske kan mina erfarenheter bidra till en ökad medvetenhet om vikten av att tänka långsiktigt när det gäller det för Åland så viktiga arbetet, att utveckla åländsk besöksnäring.

Vagt uppdrag

I hennes tjänsteförordnande står det att hon ska jobba med turismutveckling, koordination och internationellt arbete.

–Sedan fick jag i uppdrag att leda och driva arbetet med att ta fram den

nya turismstrategin för Åland inför nästa år när tiden för den nuvarande strategin går ut. Men innan man startar en sådan process bör målet med arbetet beskrivas tydligt. Den viktiga frågan ”Vad är det vi vill med besöksnäringen?” förblev obesvarad. Det är först när målet med arbetet har formulerats som man kan börja definiera vad och hur man ska göra, med vilka resurser och vilka som ska medverka.

–Inför processen med att framta den nya strategin för 2010-17 har det saknats beskrivningar av hur processen ska drivas framåt, och på vilka grunder. Därför har en stor del av ansvaret vilat på mina axlar.

Beslut här och nu

Ska vi fokusera på hållbarhet och ekoturism? Eller ska vi utveckla den åländska mötesindustrin? Ska evenemangsdelen stärkas? Beslut om besöksnäringens övergripande riktning bör tas på politisk nivå, slår hon fast.

–Jag har försökt föra en aktiv kommunikation på ett antal överläggningar med politiker och tjänstemän på näringsavdelningen för att få besked om i vilken riktning vi ska gå. I stället för att få tydliga svar har jag uppmanats att gilla läget, men jag

anställdes ju för att skapa resultat – inte för att gilla läget.

Fastnat på steg 1

Hon låter lite uppgiven när hon säger så här om hur det blev:

–Min plan har varit under hela det här året att ta reda på vad landskapsregeringen vill med sitt turismstrategiska arbete och sedan prata med näringen. Men processen befinner sig ännu på första steget.

Åsa Eriksson talar lyriskt om Ålands unika attraktionskraft och om de möjligheter landskapet har att locka besökare, som hon ser det främst tack vare de unika åländska natur- och kulturtillgångarna. Här finns ett starkt näringsliv och många skickliga företagare.

–Men konkurrensen med andra destinationer är stenhård. Vi måste vässa våra koncept och metoder ännu mer.

Vilja och samarbete

Vad är det då som gör att grannregionerna lyckats där Åland har misslyckats?

Här är Åsa Erikssons förklaring:

■Förutom en konkret målformulering och plan för förverkligande krävs en stark vilja och ambition för att lyckas.

■Man måste genom samarbete få fram en stark systemstruktur som kan axla utmaningen. Det krävs samsyn och samarbete mellan politiker, offentlig sektor, näringsliv, utbildningssektor, organisationer, entreprenörer och allmänhet. Många parter måste jobba tillsammans för att nå målet – att besöksnäringen ska generera pengar och skapa möjligheter för nya företag och nya investeringar.

■Den som har tydliga argument och alla parter med sig, och som har avsatt resurser för att genomföra besluten, har verktyget för att nå det långsiktiga målet genom konsekvent arbete.

”Det krävs mod”

Det krävs mod att våga göra viktiga val, säger hon.

–Att vara politiker är att våga ta ansvar och fatta också obehagliga beslut.

En tydlig brist som hon ser är att Åland inte har någon övergripande organisationsstruktur för alla de små kommunerna. Någon form av regional plan skulle behövas med tanke på turismstrategin.

Hon konstaterar att den ekonomiska krisen just nu har förlamat viljan att utveckla besöksnäringen, men säger samtidigt att det är i en lågkonjunktur man måste tänka framåt för att stå rustad när nedgången vänder uppåt.

–Det är nu Åland har möjligheten att ta fram ett väloljat maskineri, att vi tillsammans med olika samarbetsparter omsätta våra idéer i attraktiva och spännande turistiska produkter som besökarna lätt hittar.

Paketförslag

Hon lämnar efter sig ett antal övergripande strategiska alternativ som kunskapsunderlag för politikernas beslut. De skall välja en strategisk riktning som förhoppningsvis banar väg för kommande beslut om tillsättande av resurser och metod för ett genomförande.

–Min tro är att det inte huvudsakligen handlar om nya resurser utan snarare om hur det befintliga utbudet kan paketeras på ett bra sätt så att Åland blir en tydlig och attraktiv destination. Det som behövs är långsiktighet, samsyn och samordning, här faller ett stort ansvar på den offentliga sektorn.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Återvänder. Åsa Eriksson lämnar sitt åländska "mission impossible" som turismutvecklare för landskapet. Hon återvänder till Uppsala och nya visioner.
Foto: JONAS EDSVIK

Golfbanan, skördefesten, IFK Mariehamn, Paf, Rockoff...

Näringslivet och offentliga sektorn måste samarbeta

–Det finns väldigt bra aktörer inom sport, fritid och kultur på Åland. Men den offentliga sektorn måste gå in och stöda privata entreprenörer, säger Åsa Eriksson.

Politikern formulerar målet och strategin för att tjänstemännen ska ha verktygen när besluten fattas om hur det offentliga ska gå in och stöda privata näringslivet inom eve-

nemangsturism, affärsturism och privatturism, de tre affärsområden som allmänt används när besöksnäringen byggs upp långsiktigt och målmedvetet.

Värna om entreprenörer

Så borde också Åland jobba, anser Åsa Eriksson.

–I dag måste en entreprenör som **Dennis Jansson** kämpa i hård motvind i stället för att backas upp.

Samhället måste ta vara på sina entreprenörer som har en stark vilja att utveckla besöksnäringen.

Ett annat exempel är skördefesten som snabbt vuxit till ett stort evenemang under lågsäsong.

–Hur ska man utveckla den så att nyttan "sipprar ner" i alla led? Kanske ska man utnyttja gågatan och sprida evenemanget till fartygen?

Som exempel utifrån nämner hon Göteborg & co, stadens turismor-

ganisation som utvecklat ett nära samarbete med näringslivet för att stärka besöksnäringen.

Trögt för golfbanan

Motexemplet är den nya golfbanan på Åland som har det trögt.

–Här har landskapsregeringen tagit en strategi, men samtidigt tagit bort resurserna för att genomföra projektet. Det finns alltså ingen part som har ansvaret.

IFK Mariehamn är däremot ett bra exempel på samarbete mellan näringslivet och offentliga sektorn, och likaså Paf med sina evenemang.

–Offentliga sektorn och privata näringslivet måste ha mötesplatser så att man kan träffas och diskutera. Alla parter bör vara med hela vägen, är det råd hon ger.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax

Nina Smeds
Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

Vi firar 1-15 år

Vincent Johansson i Finström Ämnäs fyller 3 år idag den 28 oktober. Han gratuleras av mamma, pappa, Johanna, Alexandra, Adam, mormor, morfar, farmor och farfar.

Gratulerar 40 år

PETTER WESTERBERG
Namn: Dan Petter Westerberg.
Född: den 28 oktober 1969 i Mariehamn.
Bor: i Jomala Kalmarnäs.
Yrke: läkare.
Familj: fru Julia och barnen Juni 8 år, Hjalmar 5 år och Wilmer 1 år.
Födelsedagen: firas med öppet hus i hemmet på Hasselgränd lördagen den 31 oktober klockan 14-18.

■ **Jens Krogell**, Mariehamn, har avlagt diplomingenjörsexamen vid Åbo akademis tekniska fakultet.

TACK

Vårt varma tack till er alla som hedrat minnet av vår kära

Margareta Sandvall
De anhöriga

GUDSTJÄNSTER

Sund-Vårdö församling

Allhelgona-afton 30.10
Mässa med ljusständning i Vårdö kyrka kl. 19.00. Juanita Fagerholm-Urch, Marja Karlsson.

Kyrktaxi kan beställas via Juanita senast torsdag på tel: 0457 313 5891.

Alla helgons dag 31.10
Högmässa med ljusständning i Sunds kyrka kl 11.00. Juanita Fagerholm-Urch, Katrin Gwardak och kyrkokören.

Kyrktaxi kan beställas senast kl 12.00 på fredag tel: 43930 el 0457 313 5891.

Östersjöstrategin i fokus

I slutet av veckan säger Europeiska rådet sitt

Ett steg närmare ett förverkligande av EU:s Östersjöstrategi. Det kan man kalla måndagens beslut i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser. I slutet av veckan förväntas Europeiska rådet anta eller förkasta förslaget.

Stockholm. I dagarna har dessutom rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser rådet antagit slutsatser om strategin. Rådet kom överens om att en styrelsestruktur är nödvändig för genomförandet och uppföljningen av strategin.

Ser behoven

Enligt Ålands specialrådgivare i Bryssel **Hanna Bertell** uppmärksammade rådet att det finns ett behov att regionen blir mer miljömässigt hållbar, mer integrerad och välmående ekonomiskt, mer tillgänglig och attraktiv såväl som trygg och säker.

Det finns inga nya medel reserverade för strategin. Det betyder att det krävs ett koordinerat tillvägagångssätt för att

använda existerande EU-instrument och fonder på ett mer effektivt sätt.

Beslut i veckan

Kommissionen bör ta en ledande roll genom strategisk samordning, anser rådet. Dessutom uppmanas kommissionen att granska och uppdatera strategin regelbundet.

Europeiska rådet förväntas vid sitt möte den 29-30 oktober anta slutsatser gällande Östersjöstrategin och stöda rådets slutsatser.

Landskapet har fått en förfrågan om det finns intresse att driva ett så kallat flaggskeppsprojekt, men har i avvaktan på besked om EU-finansiering ännu inte tagit beslut.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Strategin ska blåsa liv i Östersjösamarbetet

■ I slutet av 2007 uppmanade EU:s statschefer Europeiska kommissionen att ta fram en strategi för Östersjöregionen. I juni 2009 lade kommissionen fram sitt förslag samt en handlings- och tidsplan. Under ett möte den 29-30 oktober förväntas Europeiska rådet besluta om

strategin. Det är meningen att strategin ska förbättra samarbetet mellan EU-länderna runt Östersjön inom flera frågor, till exempel förorenade hav, handelshinder och trafficking. Erfarenheterna ska i framtiden fungera som modell för motsvarande projekt i hela EU.

Strategin har kritiserats för avsaknad av konkreta åtgärder och för att den bygger på frivillighet. Inga nya medel finns ännu reserverade, tanken är att befintliga EU-stöd och regionalpolitiska pengar ska användas på ett smartare sätt. (ak)

Självstyrande öledare träffades

■ Nordiska rådets 61:a session inleddes i Stockholm i tisdags. Lantrådet **Viveka Eriksson** är på plats och träffade tidigare på dagen två regeringschefer från andra självstyrande öar genom värden **Kaj Leo Johannesen**, lagman på Färöarna och **Kuupik Kleist**, landstyreformän på Grönland.

Trion diskuterade bland annat hur man ska förstärka de självstyrande områdenas roll i förhållande till länderna inom det nordiska samarbetet, rapporterar **Gunnar Westerholm** vid Ålandskontoret i Stockholm.

–En av anledningarna är att man vill vara delaktig från starten i de processer som statsministrarna tar initiativ till för att kunna påverka. I övrigt önskar man delta i möten där nordiska frågor diskuteras och att kunna delta i debatterna vid sessionen på samma villkor, bland annat genom att få samma taltider som länderna, skriver han i ett pressutskick.

Vid mötet efterlyste man

Ledartrio. Tre ledare från självstyrelseområdena träffades. Från vänster ses Kuupik Kleist, Grönland, Viveka Eriksson, Åland och Kaj Leo Johannesen, Färöarna.
Foto: GUNNAR WESTERHOLM

också större nordisk enighet i kontakterna med EU, vilket också är en del av temat vid sessionen.

Vidare framhöll Grönlands utsände att man mer aktivt vill delta i klimatkonferensen i Köpenhamn.

–Danmark har framhållit Grönlands problem genom att förlägga internationella planeringsmöten till Grönland. Grönland menade att de har väldigt liten möjlighet att på-

verka klimatförändringarna på egen hand då utsläpps nivån på Grönland redan ligger på ett minimum och att man därför ser konferensen som oerhört viktig att påverka övriga länder.

Slutligen kunde man konstatera att de självstyrande områdena trots sina olikheter har mycket gemensamt i förhållande till sina länder. Det i sin tur gör det viktigt att stärka kontakterna och samarbetet. (mt)

Östersjöstrategin i fokus. Den här veckan avgörs Östersjöstrategins öde då Europeiska rådet antar eller förkastar den.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Ny på Åland
☆☆

Pa och Tom Eriksson fick en dotter den 22 oktober klockan 9.13. Hon vägde då 3.210 gram och var 47 centimeter lång. Familjen bor i Jomala Gölby och hemma väntar wachtern Mekong på sin nya lillmatte.
Foto: STEFAN ERIKSSON

Kom ihåg

■ **Ahveniset:** Sunnuntaina 1.11 suomenkielinen lauluuokio kello 14 St. Görans församlingshemmet i Vårdö. Vetäjänä Liisa Andersson.

Söndag 1.11 allsång på finska på St. Görans församlingshem. Ledare Liisa Andersson.

■ **Diabetesföreningen på Åland:** Familjeträff måndag 2.11 kl 18.30. Vi spelar spel på Margaretagården.

■ **Folkhälsan i Sund och Röda Korsets Sundsavdelning:** Höstmöte på Tallgården tisdag 24.11 kl 19.00. Södra Sunds Marthaförening deltar med lotteri på hemliga paket. Stadge-

enliga förhandlingar, Tranvik Qvinnas uppträder och servering.

■ **Godby rotaryklubb:** Veckomötet hålls torsdag 29.10 kl 17.30 på Hotell- och restaurangskolan. Program; Eva Fellman berättar om sitt polisarbete. Styrelsemöte kl 16.30.

■ **Hammarlands marthaförening:** Månadsmöte tisdag 3.11 kl 19.00 i Marthabo. Tandläkare Kitty Andersson informerar om tandvård.

■ **Kultur- och fritidsnämnden i Finström:** Föreningarna i Finström inbjudes till ett info kring Leader

Åland onsdag 28.10 kl 19.00 i Ålands idrottscenter konferensrummet. Leader Ålands verksamhetsledare Disa Öhman informerar. Möjlighet att ställa frågor.

■ **Mariehamns marthaförening:** Månadsmöte onsdag 4.11 kl 18.00 i Villa Carita. Tema: Tovning. Styrelsen träffas kl 17.00. Ingång från gårdsidan.

■ **Vårt Hjärta:** Höstmöte/jubileumsfest lördag 14.11 kl 16.00 i Mariepark. Trerätters-middag: 32 euro, underhållning; skådespelaren Jan-Erik Berglund och dragspelsvirtuosen Greta Sundström. Hjärtrundlotteri och

festlotteri samt utdelning av nyskriven historik. Anmäl till Handicampen, Receptionen eller Annette, tel 14 195, 0457 5243 798 eller vart.hjarta@aland.net senast 3.11.

■ **Ålands hyresgästförening:** Höstmöte torsdag 29.10 kl 19.00 i Ålands hotell-restaurangskola med stadgeenliga förhandlingar. Mia Hanström informerar om kursutbudet i ABF-Ålands regi. Diskussion och samvaro.

■ **Ålands hälsoalternativ:** Höstmöte Röda Korsgården onsdag 4.11 kl 19.00. Se kallelse på

vår hemida www.aha.ax

■ **Ålands hörsselförening:** Föreningens hörselrådgivare har mottagning onsdag 28.10 kl 13-15 i hörsselföreningens kontor Handicampen. Hörselrådgivarna kan bland annat utföra enkla service av hörhjälpmedel.

■ **Ålands nykterhetsförbund:** Höstmöte tisdag 3.11 kl 19.00 på Södersundav. 656, Jomala. Stadgeenliga ärenden.

■ **Ålands reumaförening:** Torsdag 29.10 kl 18.00. Månadsmöte på Röda Korsgården.

OBS! Det händer

ONSDAG 28.10

MAGI

■■■ **Alandica kl 16.00 och 19.00.** Joe Labero show. OBS! Slutsålt på förhand.

NY UTSTÄLLNING

■■■ **Ålands museum.** "Combined Lines". Fem konstnärer från Åland och fem konstnärer från Norrtälje möts i konstnärlig frihet och utvecklande grannsämja.

NÖJE

■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Tony.
■■■ **Parks bar kl 22.00.** Jonas "Plonke" Eriksson.

STADSPRAT

■■■ **Stadsbiblioteket kl 13.00.** "Vårt gamla Mariehamn – norra staden." Folke Wickström och Jerker Örjans berättar om sin forskning kring det gamla Mariehamn och vill gärna träffa andra som har minnen av staden.

SÅNGCAFÉ

■■■ **Hammarland Catharinalgården kl 19.00.** Nina Anderssons elever sjunger blandade örhängen.

TORSDAG 29.10

75-ÅRS JUBILEUM

■■■ **Ålands museum kl 10.00-20.00.** Utställning, kaffe och tårta samt festtal av vice lantråd Britt Lundberg kl 18.30.

MAGI

■■■ **Alandica kl 19.00.** Joe Labero show. OBS! Slutsålt på förhand.

BINGO

■■■ **Paf Casino kl 19.00.** IFK bingo.
■■■ **Lemland Sveagården kl 13.30.** Bingo för ålderspensionärer.

NÖJE

■■■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar-dj.
■■■ **Parks bar kl 22.00.** Jonas "Plonke" Eriksson.

STICKCAFÉ

■■■ **Brändö bibliotek kl 19.00.** Stickcafé på bibliotekets balkong.

UTSTÄLLNING

■■■ **Stadsbiblioteket kl 18.30-19.15.** Skunk presents Youth Exchange. Utställning, lyssna till "The Islanders rhapsody", visning av Exchangefilmen gjord i samarbete med filmaren Johan Karranto och info om Youth Exchange "life on islands" 2009.

ÖPPET HUS

■■■ **Jomala Kyrkby högsta-dieskola kl 9.00-15.00.** Du får tillfälle att ta del av undervisningen, besöka träningsundervisningen, guidad tur kl 12.00), träffa lärare och övrig personal samt äta skollunch.

Rätt namn på publikfavorit

■ På bilden av The Muffles, som röstades fram som publikens favorit under tävlingen Unga band i lördags syns **Lucas Grönvall, William Rosenberg, Anna-Maria "Nemi" Snellman** och **Silva Freidenfelde** (skymd). Det var vissa fel i måndagens tidning.

Air Åland förnyar prislistan

Rabatter för pendlare och charterresenärer kan införas när Air Åland ser över sina biljettpriser.

Och pensionärer, barn och ungdomar kan få rabatterade resor till Helsingfors.

Pensionärer eller ungdomar som i dag söker på Air Ålands hemsida efter billiga flygbiljetter till Helsingfors letar förgäves – trots att sökalternativet finns i formuläret.

Det upptäckte två pensionärer i Mariehamn när de nyligen skulle boka rabattbiljetter till Helsingfors. Alla sökningar på Air Ålands internetbokning gav samma svar:

"Fullt, försök normalbiljett".

Finns inte

– Du hittar dem inte i systemet för att de inte finns, säger Air Ålands vd **Jan Erik Sundberg**.

Rabatterna till barn, ungdomar och pensionärer ges bara på resor till och från Stockholm. Varför det är så vet Jan Erik Sundberg inte på rak arm. Rabattsystemet fanns innan han tillträdde i våras.

Men nu är det ändringar på gång. Snart lanserar flygbolaget en ny prislista med ett utökat rabattsystem – som också gäller resor till Helsingfors.

I dagsläget kan det vara svårt att se varför man får rabatt.

Den som till exempel köper en biljett från Mariehamn till Helsingfors kan få betala från 79 euro upp till fullpriset 170 euro, beroende på avgång.

När Nya Åland i går kontrollerade priset för en enkelresa till Helsingfors den 1 december kostade det 98 euro på morgonturen och 125 euro på eftermiddagsturen.

Den som reser följande dag, den 2 december, betalar 145 euro för morgonturen, och 170 euro för eftermiddagsturen.

Sista platserna dyrast

Priset varierar beroende på hur många biljetter som är bokade, förklarar Jan Erik Sundberg.

Tydligare prissättning. Priserna varierar i dag mycket från avgång till avgång för turer mellan Mariehamn och Helsingfors och på Air Ålands hemsida kan pensionärer och ungdomar söka efter rabattbiljetter som inte finns. Det skall det bli ändring på.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Om Air Åland räknar med att det blir gott om tomma platser på en viss tur så kan man sälja biljetter för 79 euro. Allteftersom den turen får flera bokningar stiger priset på de återstående biljetterna.

Den som vill boka billiga biljetter till Helsingfors med den nuvarande prissättningen kan börja med att titta på måndagar, fredagar och veckoslut. Där hittar man flest rabatterade resor, säger Sundberg.

Prissättningen till Stockholm är enklare. Där kostar en enkelresa 145 euro, eller 65 euro med barn-, ungdoms- eller pensionärsrabatt. Det finns också en rabattkategori för kunder som har registrerat sin mailadress hos Air Åland.

– De absolut lägsta priserna väljer vi att ge åt våra trogna kunder.

De har fått rabatterbjudanden direkt i mailen. Senast var det höstlovsflyg för 59 euro till både Helsingfors och Stockholm. En liknande kampanj är på gång inför julen.

Charterrabatter

Snart förnyar Air Åland sina biljettpriser på båda linjer. Det skall alltså bli möjligt att få pensionärs- eller ungdomsrabatter till Helsingfors.

Sundberg nämner också rabatter för ålänningar som skall flyga charterturer från Stockholm eller Helsingfors, och pendlarrabatter för flitiga resenärer.

– Beslutet tas i början av november. Så mycket kan jag säga att det blir en spännande prissättning, och att vi kommer att bli ålskade av de stora massorna.

Men en fördel med Air Ålands nuvarande biljettbokning kan försvinna. Bolaget har hittills tillåtit ombokning av de billigaste biljetterna, något som är mycket sällsynt i branschen.

Den möjligheten begränsas med den nya prissättningen. Det skall gå att omboka billiga biljetter – men mot en avgift, tror Sundberg.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Men en fördel med Air Ålands nuvarande biljettbokning kan försvinna. Bolaget har hittills tillåtit ombokning av de billigaste biljetterna, något som är mycket sällsynt i branschen.

Den möjligheten begränsas med den nya prissättningen. Det skall gå att omboka billiga biljetter – men mot en avgift, tror Sundberg.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

Optimist. Air Ålands vd Jan Erik Sundberg räknar med att den nya prissättningen ökar beläggningen.

Foto: STEFAN ÖHBERG

Vill lära sig hur man räddar Pommern

Stor internationell konferens planerad

Hur förhindrar man bäst ett fartyg från att korrodera? Det ska redas ut vid en internationell konferens som arrangeras både i Mariehamn och i Stockholm om två år.

– Vi vill utvidga samarbetet mellan sjöfartsmuseerna, säger Leif Malmberg.

Svenskarna Leif Malmberg, chef för fartygsenheten vid Statens maritima museer och **Barbro Eriksson**, Vasamuseets publikchef, gästade gårdagens presskonferens där information gavs om den internationella konferensen om korrosion i historiska fartyg. Evenemanget ska äga rum i både Stockholm och Mariehamn under fyra dagar i september 2011.

Förutom Statens maritima museer ingår Mariehamns stad, Ålands sjöfartsmuseum och Högskolan på Åland i samarbetsprojektet.

– Pommern är stadens

symbol och stilikon samt det sista i ursprungligt skick bevarade fartyget av sitt slag. Just nu pågår diskussioner om hur hon ska bevaras och var hon ska ligga, många alternativ finns och i dag (läs: igår) lämnade en kommitté in sitt betänkande, säger stadsdirektör **Bjarne Pettersson** och fortsätter: – Hon har 107 år på nacken och är i bra skick, men utsatt för väder, vind och vatten. Det är viktigt att underhålla Pommern på rätt sätt, och det vill vi lära oss på konferensen.

Aktivt ansvar

För Ålands del är det dock inte bara Pommerns bevarande som är av intresse. Alla sorters fartyg, även i den moderna handelsflottan, drabbas mer eller mindre av korrosion. Därför ska föreläsningarna inte bara rikta sig till de cirka hundra konferensdeltagarna, utan

det planeras också publika föreläsningar som erbjuder kunskande för andra att ta del av.

– För vår del är det viktigt att medverka och vi har tagit på oss ett stort arrangörsansvar medan staden tar det ekonomiska ansvaret, säger Ålands sjöfartsmuseums chef **Hanna Hagmark-Cooper**.

Leif Malmberg säger att Statens maritima museer under processen engagerat sig mer och mer.

– Ju längre in i diskussionen vi kom, desto viktigare var det att ta ett aktivt ansvar i konferensen. Vi har själv fem fartyg, till exempel fullriggaren Jarramas som just nu är i en renoveringsfas där korrosion varit det största problemet. Det här är ett fint sätt att utvidga samarbetet mellan sjöfartsmuseerna, säger han.

Konferensen är planerad att inledas i Vasamuseet i Stockholm för att sedan fort-

Drivande. Korrosion är ett problem i bevarandet av fartyg. En konferens ska reda ut begreppen. Från vänster ses initiativtagaren Jerker Örjans, Barbro Eriksson från Vasamuseet, vice rektor Henrik Karlsson från Högskolan på Åland, stadsdirektör Bjarne Pettersson, Leif Malmberg från Statens maritima museer samt Ålands sjöfartsmuseums chef Hanna Hagmark-Cooper.

Foto: STEFAN ÖHBERG

sätta ombord på ett kryssningsfartyg och avslutas på Åland.

– Förhoppningsvis i våra nya lokaler, säger Hagmark-Cooper.

Fotnot: Korrosion är synonymt med frätning och rostangrepp.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Jan Kronholm

Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Det är väl en universell regel: att en man bör lyssna mycket noga på sin hustru.

DAN BROWN, författare, i DN-intervju.

Om femtiotalet och dess ”odjur”

”Odjur”

Ny bok av Leo Löthman. Roman 238 s. PQR-kultur 2009.

Litteratur

Att **Leo Löthman** är en god berättare med känsla för den folkliga skräckromanen har han visat i en hel rad böcker vid det här laget. Att han därtill är på muntlig framställning är också välkänt. Den seger han nyligen tog i det ”storyslam” som arrangerades i Åbo var bara ännu en bekräftelse på detta.

Ofta öser Löthman ur den folkliga åländska traditionen. I romanen ”Isnätter” som kom 2006 byggde han mer än vanligt på fakta, utgående från ett på sin tid mycket uppmärksammat rättsfall. I den roman som han utkommer med i dag är motivvalet friare och det inbjuder också – på gott och ont – till en friare berättarstil. Emellanåt blir Löthman både ivrig och yvig i sina utvecklingar från ramberättelsen.

Rock och raggare

Han kallar sin roman ”Odjur” och det han i vid mening berättar om är ett Mariehamn och ett Åland i omvandling, ett samhälle som – likt Finland i övrigt – återhämtar sig efter krigsåren och där femtiotalet bjuder på allt fler bekräftelser på att en ny tid är inom räckhåll.

En tid med rockmusik, ragga-

re, flickor som går klädda som Brigitte Bardot och de första unga männen som kommit över ett par jeans. Leo Löthman har känsla för den tid han skriver. Det finns en doft av bensin och blänk av brylcreme och simoniz i hans skildring.

Det är i femtiotalsmiljön som bokens berättarjag och hans kompis Hasse växer upp och suger åt sig av allt det nya som när småstaden Mariehamn, då ännu väldigt mycket mindre än i dag, Löthman är född i slutet av fyrtiotalet och har säkert en del egna egna barndomsminnen från femtiotalet, men bokens huvudperson låter han vara född under kriget. På det sättet blir handlingen trovärdigare.

Rädsla för det nya

Bokens titel till trots är det inte någon helsvart berättelse vi möter. Konceptet ”ung man möter världen” ger rum för en hel del positiva upplevelser – men det är också ett hårt samhälle som skildras. Ibland projiceras rädslan för det nya och okända som närmar sig i sådana företeelser om Jomalaodjuret som hinner försätta ösamhället i skräck innan besten skjuts och visar sig vara en hund.

I många vuxnas ögon var också musikens nya idoler odjur:

”Rockens pionjärer var odjur och våra fäders recept var att vrålande stortrutar som Elvis och Tommy behövde komma ut till sjöss och lära sig arbeta.”

Någonstans i bakgrunden finns atombomben och det kalla kriget, CIA och KGB.

Vi får också se hur lätt bokens huvudperson blir utmålad som odjur när han och kompis Hasse går för långt i sin iver att upptäcka det motsatta könets lockande hemligheter. Pojken förpassas raskt till ett lärar- och jordbrukarpar på landsbygden som tar sig an vanartiga pojkar. Dessa ”uppfostrare” bultar vett i honom så grundligt att han får men för livet.

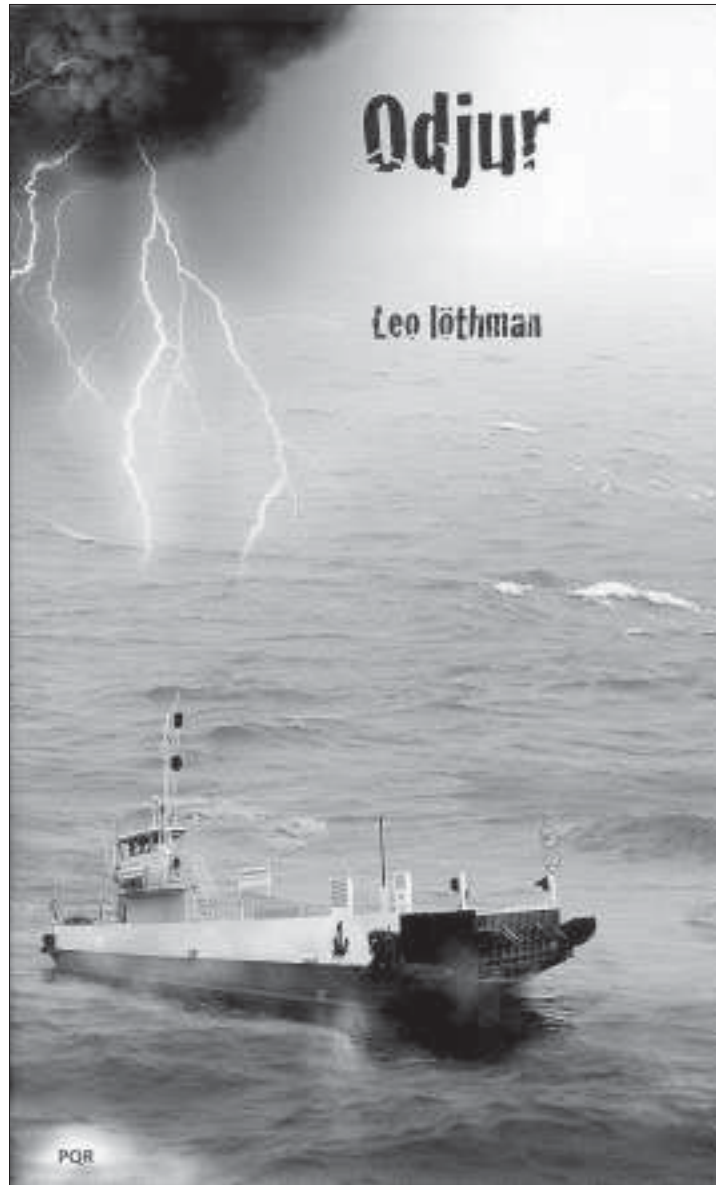
Parellellt med bokens barndomsskildring möter vi den vuxne berättaren som blivit tyst och ensam med sitt handikapp men som verkar ha försonat sig med sitt öde och sin tillvaro som färjförare på en av de smärre linfärjerutterna, på ett flytetyg som hålls i gång med litet friserad resandestatistik.

För berättelse i hamn

Ännu halvvägs in i boken känns det som om Löthman skulle ha vissa svårigheter att hålla kursen. Det stänker väl mycket när han målande lägger ut texten, eller hur man nu skall uttrycka det. I bokens senare del ser läsaren dock sambanden och känner att bitarna faller på plats.

Löthman lyckas föra även den här berättelsen i hamn på ett hedervärt sätt.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Sanna Tahvanainen i dramaslamm

På Klockriketeatern i Helsingfors bjöd Sanna Tahvanainen på måndagskväll på ett utdrag ur sitt manus ”Droppar från rymden” som i vinter kommer att spelas på Åland. Mörk humor i att alldeles unikt format utlovas.

Inramningen är soppa, vin och en liten naken scen med dämpad belysning. Åtta finlandssvenska dramatiker läser tio minuter långa smakprov ur sina egna manus. Konceptet, som för första gången testades i Finland, kallas ”dramaslamm” och är inspirerat av poesikusinen poetry slam där poeter ”tävlar” genom att läsa upp sina dikter.

Under måndagskvällens historiska dramaslamm på Klockriketeatern tonas ändå tävlingsmomentet ner, även om **Bengt Ahlfors** till slut belönas med en liten ”det är synd om människorna”-pins.

”Trevligt koncept”

En av dramatikererna på plats är **Sanna Tahvanainen**.

–Om det hade varit upplagt som en verklig tävling hade jag knappast ställt upp, men det är ett trevligt koncept. Det känns lite New York, säger Tahvanainen, som själv varit Master of Ceremony när poetryslam ordnats på Åland.

Turné i vinter

Manuset hon läser är alltså ”Droppar från rymden” – eller hur Alice Pihl sökte sin man men hittade sig själv och blev belåten”. Någon gång i vinter ska manuset bli turnerande tea-

Dramaslamm. Sanna Tahvanainen i dramaslammpremiären på Klockriketeatern i Helsingfors.

ter med premiär på Åland. Skådespelare (**Thérèse Karlsson**) finns. Regissör (**Kent Ekberg**) finns. Pengar saknas däremot fortfarande.

–Allt är fortfarande rätt öppet, men jag tippar på en premiär i början av 2010.

Intressant form

Texten handlar om en kvinna som försöker orientera sig mel-

lan förhållanden till nya och gamla pojkvänner, till sin familj och slutligen framför allt sig själv. Kanske mest intressant är pjäsens form. Ståuppkomedi och opera möts när Thérèse Karlsson gör den enda rollen.

–Vad jag vet har det aldrig gjorts något liknande tidigare.

Mörk humor

Pjäsen, som har arbetats fram

av Karlsson och Tahvanainen på en glasveranda i Geta, präglas av en mörk **Woody Allen**-inspirerad humor, som åtminstone verkar falla Helsingforspubliken i smaken.

–Jag har inte framfört texten tidigare och blev nästan lite överraskad över hur pass rolig den var, trots att den i grunden är väldigt allvarlig och subversiv. Jag blev själv alldeles fnittrig på

scen, säger Sanna Tahvanainen.

–Jag inspireras väldigt mycket av Woody Allen. Mörk komedi är nog den enda humorn jag klarar av att skriva. Som finlandssvensk är man väl någon form av jude så vi kanske har något gemensamt där, tillägger hon.

TEXT OCH FOTO:
JENS FINNÄS
kultur@nyan.ax

Visans vänners nästa viscafé,

som skulle ha hållits i Alandica torsdagen den 5 november, har flyttats fram till den 19 november. **Kim Hansson** i Visans vänners berättar att man valde att flytta caféet för att inte kollidera med den skivsläppskonserter som gruppen Ulvens döttrar ger i Alandica den 5 november. Han hoppas att många går på den konserten och också kommer till viscaféet den 19 november. □

Jomala biblioteks hemsida har blivit

uppdaterad och fått ett extra tillägg, ett schema över skolklassernas besök under skolbibliotekstid. Barnomsorgen i Jomala har tillgång till biblioteket under samma tid som skolan och de kan nu se vilken tid som är ledig för att komma med barngrupper till biblioteket, berättar biblioteks- och kulturchef **Gunilla Jansson**. Detsamma gäller Kyrkby högstadieskola som inte heller har regelbundna bibliotekstider utan kommer med klasser vid behov. –En annan målgrupp är föräldrar till skolbarn som nu med en enkel knapptryckning kan få fram när deras barn ska besöka biblioteket och de kan påminna om att bibliotekskortet och böckerna ska med på morgonen. Utställningar, kulturarangemang och öppettider är annan nyttig information som finns på hemsidan som man finner under adressen www.jomalabok.ax. □

Skärgårdsprojektet Skunk presenterar

resultatet av ett ungdomsutbyte i stadsbiblioteket i Mariehamn på torsdag, den 29 oktober, kl 18.30. I ett pressmeddelande berättar Skunk att man premiärvisar ”Exchangefilmen” som gjorts i samarbete med dokumentärfilmaren **Johan Karrento**. Vidare visar man en utställning från den kreativa workshopen och man får lyssna till ”The Islandes rhapsody”. Det ges också information om vad Youth Exchange life on islands är. □

Professor Lauri Karvonen,

sommarålämning i Jomala Öningeby, leder en av de fyra forskargrupper som utsetts till så kallade spetsenheter vid Åbo Akademi för perioden 2010-2014. **Lauri Karvonens** forskargrupp ägnar sig åt demokratiforskning ur ett medborgarperspektiv. Gruppen var spetsforskningsenhet också under perioden 2006-2009. En internationell expertpanel har berett besluten om satsningarna. Spetsforskningsenheterna har årligen en summa om en miljon euro till sitt förfogande, pengar som kommer från Stiftelsen för Åbo Akademi. □

Museet fyller 75 och lite till

Ålands museum kan i höst fira sin 75-åriga tillvaro. Man gör det bland annat med en utställning som dock lyfter fram en mer än hundraårig verksamhet.

Ålands kulturhistoriska museum grundades nämligen redan 1905 i Ålands vänners regi.

Annika Dahlblom, chef för utställningsenheten vid Ålands museum berättar att den utställning som man nu visar i museets specialsal är indelad i fyra tidsepoker.

–Ålands museum grundades 1934 men vår berättelse börjar redan i slutet av 1800-talet då de första initiativen till ett museum togs.

Rädda kulturarv

Enligt Annika Dahlblom var det rädslan för att antikvitetsuppköpare från fastlandet och från Sverige skulle lägga beslag på viktiga delar av det åländska kulturarvet som gjorde att man inom föreningen Ålands vännar redan i slutet av 1890-talet började smida planer på ett museum. Kastelholms slott ansågs vara en värdig plats för Ålands kulturhistoriska museum. Snart fick man dock överge planerna och skapade i stället en fotoutställning.

Museet var därefter en tid inrymt i Skogsvillan på Södragatan i Mariehamn och sedan i karaktärsbyggnaden på Jomala gård som flyttats till Tullarns äng. Det fanns också planer på ett slags "Miniskansen" i Tullarns äng men museibyggnaden brann 1918 och på tjugotalet flyttade museet igen till Kastelholm där det verkade ända till dess slottet stängdes för renovering på sextiotalet och det kulturhistoriska museet gick samman med Ålands museum, landskapets eget museum som

landskapsarkeologen **Matts Dreijer** grundat 1934 och som vi i utställningens planscher också får följa från lokal till lokal.

En intressant sak som Annika Dahlblom noterar är att Ålands vänners kulturhistoriska museum på Kastelholm hela tiden hade betydligt fler besökare än landskapets eget museum.

Nybygge förverkligas

När Matts Dreijer gick i pension 1970 och **Stig Dreijer** tog över inleddes också arbetet på att skapa ett modernt museum med ändamålsenliga utrymmen, det som småningom skall resultera i det nuvarande museet som stod inflyttningsklart 1981 och som följande år erhöll Europarådets eftertraktade museipris. Här fick också Ålands konstmuseum moderna utrymmen.

Utöver berättelsen om museets (museernas) utveckling presenteras en rad personer som haft betydelse för utvecklingen, utöver de redan nämnda Matts Dreijer och Stig Dreijer, även läkaren **Lars Wilhelm Fagerlund**, senare landshövding, som var ordförande för Ålands vännar när det kulturhistoriska museet kom till, **Mosse Weber** som blev det nybyggda Åland museums första museichef och **Kjell Ekström**, etnolog vid museet, som tog över efter Webers bortgång 1990 och innehade posten till år 2003.

–Kjell Ekström tog många nya initiativ säger Annika Dahlblom och nämner utställningar som "Den tatuerade ålänningen", aktiviteter som kulturnatten och de återkommande kommunala kulturveckorna.

Annika Dahlblom själv blev museichef efter Ekström men efter de omorganiseringar som museiverksamheten ge-

Utställning. Museiassistent Amppi Darmark och enhetschef Annika Dahlblom presenterar den nya utställningen. På bilden till vänster ses initiativtagaren till Ålands kulturhistoriska museum, Karl Wilhelm Fagerlund.

nomgått sedan dess är benämningen i dag enhetschef för enheten för utställning och förmedling.

Sälbössa och gurkburkar

Den skärmutställning som löper längs väggarna i specialsalen är designad av **Carina Sommarström** på byrån McArena.

Ur museets olika samlingar har museiassistent **Amppi Darmark** dessutom plockat fram ett intressant urval av föremål, från den sälbössa från 1700-talet som är det första katalogiserade föremålet i

den etnologiska samlingen till gurkburkar ur ett av museets senaste inventeringsprojekt.

Kaffekalas

På torsdag, den 29 oktober, bjuder museet på jubileumskaffe med tårter från kl 10 på förmiddagen till kl 20 på kvällen. Den som är på plats kl 18.30 kan dessutom få höra vicelantrådet **Britt Lundberg** hålla ett anförande.

Dreijer. Landskapsarkeolog Matts Dreijer grundade Ålands museum 1934.

Vinnare utsedd i teckningstävling

My Longley gjorde den vinnande teckningen i Ålands konstförenings och Ålands konstmuseums öppna salong för unga tecknare. Även två hedersomnämningar gjordes av juryn.

Juryn som bestod av konstintendent **Susanne Procopé Ilmonen**, Norrtälje konsthalls chef **Daniel Werkmäster**, Ålands konstförenings ordförande **Lin Simons** och konstnären **Jonas Wilén** offentliggjorde sitt utslag i samband med vernissagen på utställningen Combined Lines i museet i går kväll.

Teckningar ur den öppna salongen för ungdomar ställs ut i entrégalleriet parallellt med den utställningen som visas i konstmuseet.

Nyskapande

Juryns säger i sin motivering att My Longleys verk "Utan titel" är "intressant och nyskapande med en slående detaljrikedom. Kombinati-

onen av tekniker som har använts ger verket flera dimensioner och materialvalens olika färger harmonierar väl med varandra. Verket har även en intressant referens till 'telefonklotter' som lyfts till en högre nivå."

My Longley får ett stipendium på 150 euro av Ålands konstförening.

Hedersomnämningen går till **Fanny Listerby** för teckningen "Titta på moln" och **Elin Eriksson** för "Morfar".

Om Fanny Listerbys teckning säger juryn: "Verket är poetiskt dekorativt med influenser av 60-talssurrealism och popkonst". och om Elin Erikssons teckning: "Verket har ett intressant motivval och visar på teknisk skicklighet."

Teckningsutställningen i museets entrégalleri, med verk av ett tjugotal unga, pågår till den 29 november.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

"Titta på moln". Fanny Listerbys "Titta på moln" fick hedersomnämning.

"Morfar". Elin Erikssons "Morfar" fick hedersomnämning.

Vinnare. My Longleys teckning "Utan titel" utsågs av juryn till vinnare i teckningstävlingen.

DANS PÅ SOLBACKA

i Saltvik, lördag 31 oktober kl. 20.00

Musik: Richards

Alla danssugna, gammal som ung är välkomna! Arr: Dansens vänner
DANSBANDET TOMMYS GÄSTAR OSS I JANUARI!

Kickis Massage & Muskulering

STRANDGATAN 8

10 år

Det firar vi med

ÖPPET
HUS

lörd 7/11 kl 12-14

Vi bjuder på kaffe
och kaka

Kom ihåg

Far på Farsdag
med ett
presentkort!

DANSKURS!

Vill du lära dig dansa i vinter?

Vi kör igång danskurs i vals, foxtrot, schottis,
polka, snoa, mazurka och hambo!

Vi börjar med vals och foxtrot, 5 tillfällen.

Kl 15-16.30 med start söndag 1.11-09.

Plats: Uncan Anmälan skall göras parvis!

Pris per person 45€

Anmälan senast 28.10, kvällstid 018-21805 / 0405 09 60 60

Välkommen!

Åsa & Calle Mattsson i samarbete med
Dansens Vänner r.f.

Hittar inte helikoptern till Lappo?

Ambulanshelikoptern var på väg till Brändö Lappo för ett räddningsuppdrag.

Men ögonvittnen säger att helikoptern cirklade över grannön Torsholma nästan femton minuter innan den landade på rätt ställe.

Det var förra tisdagen som en man avled på Lappo. Enligt vittnen ska Skärgårdshavets helikoptertjänst ha ryckt ut men när den anlände cirka en

timme senare var mannen redan avliden.

Enligt närstående till mannen var han i sådant skick att han skulle ha avlidit även om helikoptern kommit tidigare. Men ögonvittnen frågar sig ändå varför helikoptern snurrade kring Torsholma ett bra tag innan den vände för att landa på Lappo.

Eva Sundberg var i Finnavik på östra sidan om Lappo för att tanka bilen när hon såg helikoptern komma från sydväst.

–Det såg ut som att den började gå ner för landning på Torsholma innan den kom tillbaka några minuter senare och landade på Lappo, säger Eva Sundberg.

En annan kvinna tyckte att helikopterna var märkbart lång tid vid Torsholma.

–Jag reagerade absolut på det, det tog mellan tio och femton minuter för den att lämna ön. Sedan försvann den en stund innan den flög till Lappo, säger hon.

Ansvariga på Skärgårdshavets helikoptertjänst gick i går

Flög fel? Skärgårdshavets ambulanshelikopter sågs cirkla över Torsholma i tio minuter när den var på väg till Lappo, hävdar ortsbör.

inte att nå för en förklaring till observationerna.

Sämre utrustad

Rent allmänt tycker brandchef Leif Ahlqvist inte att en timme är någon lång tid för en helikopter att ta sig till Lappo på. Enligt avtal har ambulanshelikoptern 90 minuter på sig att lyfta efter att larmet gått.

–Det är en kostnadsfråga. Skulle anspänningstiden kortas ner skulle det bli mycket

dyrare, säger Leif Ahlqvist.

Ambulanshelikoptern har heller inte samma förutsättningar som till exempel gränsbevakningens Superpuman att flyga i mörker och dåligt väder.

–Det är som att jämföra en fiskebåt med en färja. Superpuman har en helt annan navigationsutrustning, säger Leif Ahlqvist.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Moderna och klassiska
kakelugnar

Effektivaste kakelugnen
Form för moderna hem

Värmekällan
–VI VÄRMER MÄNNISKOR–

Köpmansgatan 1 tfn 23 588
eller 0400 529 252
onsdag – fredag 11–17
(lunch 12.30–13.30)

Åländsk man misstänkt för mordbrand

En ålandsbördig man boende i Norrtälje eldade i början av oktober upp sitt eget hus. Sambon och deras tre barn fick fly ur huset.

Mannen är misstänkt för bland annat mordbrand.

Det var den sjunde oktober

som ålänningen, som är i 30-årsåldern, först hällde tändvätska inne i huset och sedan satte eld på det.

–Hans sambo och deras tre barn, samt mannen själv, fick fly ur huset innan det till slut totalförstördes i branden, säger Anders Olsson, informator på Roslagens polisdistrikt.

Mannen ska även ha jagat en kollega, som bor på samma tomt, med ett baseballträs strax innan han satte eld på huset.

Mannen mår psykiskt dåligt men är inte känd av polisen sedan tidigare. Mannen är uppväxt på Åland men bor sedan en längre tid i Norrtälje. (tl)

Res med
Göran!

Spanska solkusten

Med avgång varje vecka från och med
19 december 2009 till 2 februari 2010

Oberammergau 2010

Via Baltica 24.8-1.9, 8 dgr flyg/buss €1695, 20 pl. kvar
Via Italien 12-19/9, 8 dgr flyg/buss/flyg €1715, 12 pl. kvar

Låt dig inspireras till en
härlig resa med mig!

Göran
Sundqvist
TRAVEL PARTNER

Läs mer på

www.resmedgoran.ax

mobil 0400 947 000

HALLOWEENFEST

Lördag 31.10

Dans till partybandet For Fun

HALLOWEENMENY

2-rätter 22€ • 3-rätter 28€

OBS! Boka bord i tid på tel. 41170

Dansen börjar kl 21.00

FRI ENTRÉ

Välkomna!

GODBY HOTELL

hotell • restaurang • café
Engelsgränd 2, tel 41170
www.godbyhotell.ax

Annonsera i den tidning
du själv läser!

DAMERNAS aften

onsdag 11 november
kl 19 på Alandica

modevisning
& underhållning

Biljetter 35€. I biljetten ingår:
Ett glas mousserande vin, höstbuffé,
ett glas vin, gåvor och olika
erbjudanden. Mingel, ej bordsplacering.
Många olika utställare.

Biljetter kan köpas hos F:ma Erik Mattsson
i Godby, ÅAB Citykontoret/kundtjänst, Tara,
Boutique Niccola, Bra, SoFia

Arrangör:

Åland Freja

10m²
Pris:
1 900€

Jag säljer och tillverkar, även på beställning:
Bodar, Lusthus, Grilltak, Gäststugor,
Lekstugor, Sommarstugor, Garage m.m.

Kim Svarvar

Svarvars Mureri & Bygg

Tel. 0407 342 385

BF Goodrich
TAKE CONTROL

g-Force Stud

- Utmärkt dragförmåga på snö och is.
- Suveräna köregenskaper på hala underlag.
- Effektiv bromsning på is.

Rollic Karlbergsvägen 2. Tel 23 611
Rundbergs Bil & Service Ab. Tel 15 222

VINN MED NYA ÅLAND

HÖSTTÄVLING

Den mörka hösten gör sitt antågande och för att göra den lite trevligare ordnar vi tillsammans med dessa företag en tävling där du kan vinna fina priser.

Tag chansen att vinna presentkort på 50 euro från företagen. Förgyll din höstdag - svara på samtliga frågor och fyll i svarskupongen! Svaren hittar du i annonserna.

Svarskupongen, som du hittar på sidan 14, tävlingssidornas sista sida, skickar du till Nya Åland, PB 21, 22101 MARIEHAMN eller via vår hemsida www.nyan.ax

OBS! Märk kuvertet med "Hösttävling".
Givetvis får du även komma in till vårt kontor på Uppgårdsvägen 6 i Dalbo och lämna in svarskupongen

SENAST onsdag 4 november vill vi ha dina svar.
Vinnarna publiceras i Nya Åland fredag 6 november.

Lycka till! **Nya Åland**

**Vinster
för 650€**

GANT

139€
100% bomull

189€
45% bomull
20% alpaka
20% lammull
15% polyamid

139€
100% bomull

179€
45% bomull
20% alpaka
20% lammull
15% polyamid

MARTIN'S

Torggatan 12

Tel. 23 600

www.goaland.net/martins

**SPECIALPRISER PÅ
ANTISKALLHALSBAND**
så långt lagret räcker

99,- ~~139,-~~

EXTREME CLASSIC
Klumpbildande kattsand.
Black/Gold. Finns i mellan-
stor och fin kornstorlek.

13,90
(norm 17,50,-)

HUNDFÄLLAR
Finns i olika färger.

BONUSKORT
Var 10:e säck
GRATIS

ÖPPET: vard 9.30-17.00
lörd 10.00-14.30

Torggatan 10 tfn 14 024
e-mail: zooligan@aland.net

Hela vårt utbud
hittar du på
vikinglinebuss.ax

Juletid

Fira lilla jul på Utö värdshus

Hela 150 delikata rätter finns det att välja bland! Utö Vårdshus kök har vunnit många utmärkelser men det är inte bara därför det smakar så bra – sinnes-intrycken blir starkare i den klara skärgårdsluften.

Avresa: 28.11, 2 dgr

Pris: EUR 287, barn u 12 år EUR 145

Nyår i St Petersburg

En en mycket speciell upplevelse får du som följer med och firar nyår i St. Petersburg! Staden är en av världens vackraste, fylld med konstskatter och vackra byggnader.

Avresa: 29.12, 4,5 dgr

Pris: EUR 715

Stjärnjul

En julkonsert med The EntertainMen och Rönninge Show Chorus som ger dig den rätta julkänslan!

Avresa: 12.12

Pris: EUR 89

VIKING LINE

Bussplan, tel. 22570 • www.vikinglinebuss.ax

buss

NU FLYTTAR VI till Ålandsvägen 16 vid Ålandsplan

**Whirlpool
AWE23 15
tvättmaskin**
18 program, 5 kg
tvätt, 400/800 varv
centrifug, extra
sköljprogram,
handtvättprogram,
snabb/ylleprogram,
tvättklass A,
energiklass A

349€

Thinking of you...
Electrolux

**Electrolux
Ergospace
ZE310
damsugare**
79 dB, 340 W
sugeffekt, 1800 W
motoreffekt, 13 m
aktionsradie

149€

**expert
WELANDER**

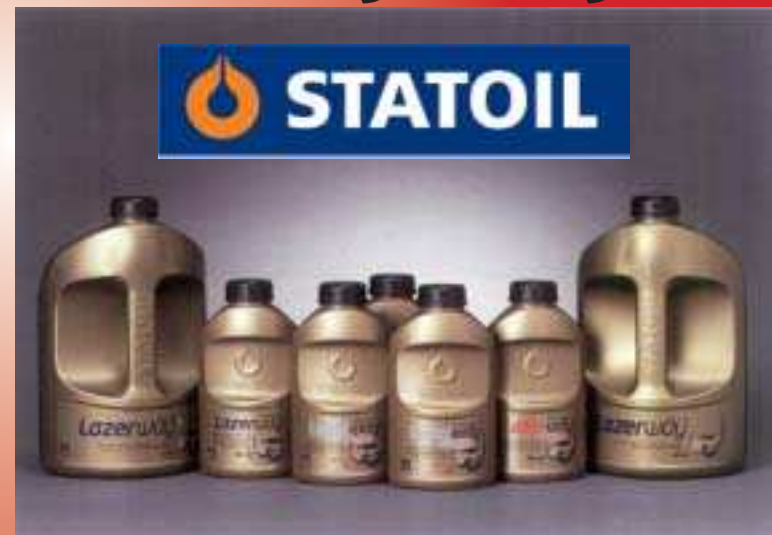

Vi har
"flyttstängt"
på fredag och
öppnar i nya
lokaler på
måndag.

Välkomna!

Ekonomiegatan 3. Tel 14 400. Vardagar 9-17.30, lördagar 10-14

SMÖRJOLJOR

SERVICE FÖR DIG

HOLMBERGS

• TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tel. 23 555 www.holmbergs.ax • Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

BORÅSTAPETER

ETAGE

Vi har hela kollektionen i lager.

Caparol takfärg
10 liter
(matt, vit)
29€

**ÅLANDS
FÄRG &
TAPETab**

SKARPANSV. 28 TEL. 19 867 • VARD 08-17, LÖRD 09-13

BORÅSTAPETER **Tarkett** **TEKNOS** **TIKKURILA** **Sadolin**

Footbalance

**DIN SPORT &
FRITIDSBUTIK!**

NYHET HOS OSS!

Footbalance - välmående på varje steg
Gör att dina skor sitter perfekt

Footbalance är en individuellt formad innersula som tillverkas på basis av en fotanalys. Innersulan sitter perfekt i skon och känns bekväm. Footbalance-innersula håller foten i rätt position samtidigt som den förebygger och rättar till felställningar i foten. Individuella sulor förhindrar också uppkomsten av belastningsskador.

GRATIS ANALYS

Sulan 49,90€

**SPORT
center**

NORRAGATAN 9, tel 16 489, fax 16 589
Öppet vardagar 9-17.30, lördagar 10-14

- DET ÄR BARA PRISET SOM SKILJER -

EKOLOGISKA GRÖNSAKER...

Ekologiska frusna grönsaker, 400 g påse

...KAN
OCKSÅ VARA
BILLIGA!Sockerärter, Broccoli
Gröna bönor, Majs,
BladspenatSPAR
1,71 400 gram
/påseSPAR
2,91 400 gram
/påse

Sparris

SPAR
1,83 400 gram
/påse

Broccoli Mix, Ming Wok Mix

Öppet: vardagar 8-20, lördag och söndag 10-18

SPARhallen**Vi ger dig nöje!****329€**
Garmin Nüvi
1490T5" touchskärm,
Europakartor, Bluetooth,
FM-trafikmottagare**595€**
Toshiba 32" LCD
32RV635DNFull-HD, T/C-box, inbyggd HD-avkodare,
autoview för automatisk ljusreglering,
Resolution+, USB för fotovisning, vridbar fot.**265€**
Panasonic microstereo
SC-HC3EG

Vi är inte nöjda förrän Du är nöjd

Tunn CD/IPOD-
mikrostereoGARMIN
TOSHIBA
PanasonicSTORAGATAN 9, TFN 12 629. Öppet: mån-tor 9-17.30, fre 9-16, lör 11-14 www.alandstv.com**MOTIONSRÄDSKAP****Ett litet urval av vårt
stora sortiment!**Bremshey Cardio
Ambition
MotionscykelBremsey Orbit
Ambition 16"
Crosstrainer**249€****450€**Tunturi F20
Motionscykel**299€**Bremshey
Ambition
Roddmaskin
(ej i lager)**399€****TUNTURI® BREMSHEY**tel 14 950
Skarpansv. 28
Öppet: må-fre 9-17
lör 10-14**Digitaland**

Verktygen förändras, hantverket är det samma.

- enklare beställning
- bättre pris
- snabbare leverans
- på marknadens bästa papper

Nöj dej inte med sämre !www.digitaland.fi

Julfest!

Låt oss ta hand om hela arrangemanget. Vi har servicen, underhållningen och den erkänt goda maten

FÖRRÄTTER

Varmrökt lax med schalottenlökrème, tryffelägggröda och örtostad skärgårdslimpa

Tre sorters hemlagad sill med tillbehör

Lamppastrami, äppelchutney, ört- och vitlöksyoghurtsås

VARMRÄTTER

Ångbakad gös och sotad röding med grönärtspuré, serveras med veloutée

Murkeltoppad oxfilé med kanel- och whiskysky, ratatouille och hasselbackspotatis

Grillad apelsinmarinerad kyckling med chevregratinerade rödbetor, ristad skinka och senapssmörsås

DESSERTER

Apelsinpannacotta med kanelsmaksatt filoncoullis

Chokladcrème med ingefärsparfait

Plommonkompott med vaniljbavarois

2 rätter och kaffe 38 euro
3 rätter och kaffe 45 euro

För grupper över 10 personer mot förhandsbeställning (två veckor). Samma meny för samtliga, men meddela dieter och allergier på förhand så beaktar vi givetvis det när vi förbereder er mat.

Alla lördagar dansorkester i restaurangen. Våra middagsgäster har förstås fri entré även till nattklubben.

Varmt välkommen till en helkväll!

ARKIPELAG

Strandgatan 31, Mariehamn. Tel 24020 www.hotellarkipelag.com

fotoliiga

Kvalitet, kunnande, service!

OLYMPUS

GENIALA ZOOMMARE

Lååååång zoom

SP-590UZ • 26x optisk zoom, 26 mm vidvinkel, dubbel bildstabilisering, HDMI, 12 megapixel, video med ljud

299€

Lätt att ta med!

μ-7020 • Tunn och fickvänlig med fin optik, 12 milj pixel, 7x optisk zoom, 28 mm vidvinkel, HDMI, 3" skärm, Macro ner till 2 cm, optisk bildstabilisering

279€

2 års garanti på alla Olympus kameror. Finns i färgerna Titanium grey och Velvet röd

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

Sittkoff Torgg. 13 A • tel 018-14 623 • vard 9-17 • lörd 10-14 www.gefoto.fi

SVARSKUPONG

Nu när du har svarat på samtliga frågor så fyller du i dina personuppgifter och klipper ut kupongen och skickar in den till Nya Åland eller kommer in med den till oss. Lycka till!

Frågor

1. **Viking Line Buss** Vart åker vi 29.12.2009?

.....

2. **Sportcenter** Vad kostar Footbalance analys och sula?

.....

3. **Digitaland** Vilken är Digitalands www.adress?

.....

4. **Expert Welander** Vilken är vår nya adress?

.....

5. **GeFoto** Vad är vår slogan?

.....

6. **City Sport och cykel** Vad har vi för pris på Bremshey Cardio Ambition?

.....

7. **Zooligan** Vad säljer Zooligan för sorts hundhalsband?

.....

8. **Arkipelag** Vad får alla våra middagsgäster på köpet?

.....

9. **Ålands TV** Vilka kartor ingår i Garmin NÜV 1490T?

.....

10. **Martins** Vad är det för märke på vår populära tröja?

.....

11. **Sparhallen** Vilket är priset på Sparhallens Organic ekologiska sockerärter, broccoli, majs, gröna bönor och spenat

12. **Ålands Färg & Tapet** Vad heter den nya kollektionen från Borås Tapeter?

.....

13. **Holmbergs** Vilket märke har våra smörjoljor?

.....

Hösttävling

Förgyll din höstdag och fyll i samtliga svar och du kan vinna ett presentkort på 50 euro från något av företagen.

Skicka in svarskupongen i ett kuvert märkt "Hösttävling" till **Nya Åland, PB 21, 22101 MARIEHAMN** eller lämna in den till oss på Uppgårdsvägen 6 i Dalbo.

Senast **onsdag 4 november** vill vi ha ditt svar. Vinnarna presenteras i Nya Åland fredag 6 november.

Lycka till!

Mitt namn: _____
Adress: _____
Postadress: _____
Telefon: _____

Nya Åland

www.nyan.ax

PAKETPRIS!
HAGA SÄNGRAM OCH TVÅ SÄNGBORD

749€

25%
RABATT

GÄLLER ALLA MODELLER
OCH STORLEKAR I 3000-SERIEN
INKLUSIVE BÄDDMADRASS.
BEN KÖPS SEPARAT.

PASSA PÅ
FÖRE
2/11!

BLOMSTERMÅLA Sittbänk i massiv oljad ek L 140 cm H 44 cm D 40 cm 199€

HIMMELSKT SKÖNA SÄNGAR FRÅN CUMULUS

Cumulus är EM:s eget madrassmärke. Alla sover olika, och för att du alltid ska kunna hitta en säng som passar din sovstil har vi utvecklat ett brett program som tar hänsyn till både ergonomi och estetik. Cumulus finns som resår- eller kontinentalmadrass samt i en vardagslyxig ställbar variant. Du väljer mellan fast, medelmjuk och mjuk madrass och kombinerar med ett brett urval av ben. Cumulus sköna sängar är svensktillverkade av ledande leverantörer och håller hög kvalitet i material och detaljer. Besök vår butik och upplev känslan av att sväva på moln.

MED 25%
RABATT
1086€
ORD. PRIS
1449€

Cumulus

FAST MEDELMJUK MJUK

CUMULUS R3120 Dubbelfjädrande resår-madrass med flexizone pocketresårer i överkärnan. Tryckavlastande segment mellan resårskikten av trögelastiskt skum. Underkärnan består av extra höga LFK resårer. Ben väljs separat.
80x200 cm **999€** 90x200 cm **999€** 105x200 cm **1169€**
120x200 cm **1299€** 140x200 cm **1549€** 160x200 cm **1749€**
90x210 cm **1059€** Bäddmadrass B9320 från **449€**

MED 25%
RABATT
2623€
ORD. PRIS
3498€

Cumulus

FAST MEDELMJUK MJUK

K3220 Kontinental resår-madrass med underbädd bestående av dubbelfjädrande LFK resårer. Vändbar madrass med flexizone pocketresårer. Tryckavlastande segment mellan resårskikten av trögelastiskt skum. Ben väljs separat.
90x200 cm **1449€** 120x200 cm **1859€** 160x200 cm **2369€**
180x200 cm **2599€** 160x210 cm **2659€** 180x210 cm **2799€**
Bäddmadrass B9320 från **449€**

MED 25%
RABATT
2061€
ORD. PRIS
2749€

Cumulus

FAST MEDELMJUK MJUK

S3320 Ställbar resår-madrass med dubbla resårssystem. Vändbar mellanmadrass med flexizone pocketresårer. Tryckavlastande segment mellan resårskikten av trögelastiskt skum. Pocketspringresårer i underkärnan. Ben väljs separat.
90x200 cm **2299€** 105x200 cm **2669€** 120x200 cm **3159€**
90x210 cm **2539€** 105x210 cm **2979€** 120x210 cm **3399€**
Bäddmadrass B9320 från **449€**

NYHET!

499€

(Ord. pris 699€)

Cumulus

MEDELFAST

R2090 Dubbelfjädrande pocketresår-madrass. Medelfast komfort på pocketresåren och en lyxigt tjock och skön bäddmadrass (B9020) ingår och ger bra komfort. Finns i flera bredder.
80/90x200 cm **499€** (ord.pris 699€) 105x200 cm **659€** (ord.pris 799€) 120x200 cm **699€** (ord.pris 849€). Ben väljs separat.

NYHET!

1499€

(Ord. pris 1999€)

Cumulus

MEDELFAST

K2090 Kontinental resår-madrass med zonindeldad pocketresår med en mjuk latexsida och en fastare skumsida för bästa liggkomfort. Vändbar madrass med två kassetter. En lyxigt tjock och skön bäddmadrass (B9020) ingår. 160/180x200 cm **1499€** (ord. pris 1999€). Ben väljs separat.

EM Åland

Dalkarby, Godbyvägen 184 • Tel 32 940
Mån 9-19 Tis-Tors 9-17.30 Fre 10-17 Lör 10-14
Stängt lördag 31/10 (Alla helgons dag)

www.em.com

Charmig magi för fullsatt salong

Joe Labero når ut till publiken. Med diverse vitsar och obegripliga trollkonster värmden han ålänningarna som i går kväll fyllde Alandica den första kvällen av tre.

–Jag väntar mig något magiskt, sa Anne-Charlotte Häggblom innan showen.

Albert, Joe Laberos assistent från Sydney, välkomnar gästerna redan utanför entrén till Alandica. I kön till garderoben sorlar ålänningarna: vad ska de få se? Ska vi lyckas se vad han gör?

Vid ett barbord i foajén står Anne-Charlotte Häggblom och **Aron Häggblom**. De är fulla av förväntan innan föreställningen.

–Jag vet inte riktigt vad vi förväntar oss. Eller, jag väntar mig något magiskt, säger Anne-Charlotte.

När hon hörde att Labero skulle komma till Åland visste hon att hon ville vara en i publiken.

–Man måste ta chansen! Men det var svårt att få biljetter, jag lyckades först på tredje försöket, säger hon.

Spektakulärt

Ja, meningen var att Joe Labero bara skulle uppträda på torsdag. Men publiktrycket var hårt och han satte in extraföreställningar både till i går och till idag.

–Jag har bara sett honom på tv tidigare, och det har varit spektakulärt. Jag har förstått att det ska kännas mera nära nu, inga motorcyklar eller svävande flyglar, säger Anne-Charlotte Häggblom och tillägger:

–Ikväll blir jag gärna lurad!

Bröderna **Malte Ahlskog** och **Albin Ahlskog** är även de spända inför vad som komma skall.

–Jag tror vi får se något väldigt bra. Det här har jag sett fram emot ända sedan Malte fick biljetter i födelsedagspresent för en månad sedan, säger Albin.

Spetsad. Utan något annat stöd än en sylvass påle låg Joe Laberos assistent. Senare skulle hon dock tappa balansen och "spetsas".

De tror inte att de lyckas genomskåda Joe Labero.

Kan ni några egna tricks?

–Jo, några, säger Malte.

–Vi spelar båda fiol och när vi åkte till Skansen i Sverige på läger var det en engelsman som trollade för oss. Han tog en ur publiken och bad honom stänga sin hand. Sen när han öppnade den flög det upp en massa bollar. Och det var

bara en helt vanlig ur publiken! berättar Albin.

Just det där med att ta upp folk ur publiken är många magikers grej. När föreställningen väl satte igång var det många ålänningar som involverades i Joe Laberos trollkonster.

Med ett högt tempo och en otrolig energi levererade Sveriges meste magiker allt från enklare – nåväl – kort- och rep-trick till spetsade damer och

knivkastning. Publiken lät sig villigt roas, både åt det obegripliga och åt Laberos vitsande och historieberättande.

Utan att avslöja för mycket rekommenderar undertecknad dig som har möjlighet att se någon av hans föreställningar innan han lämnar Åland för den här gången.

Text och foto:
MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax

Balans. En klubba på en boll på en klubba? Lätt match för Joe Labero.

Snabbfingrad. Joe Labero fipplade med korten och Sofia Rana ur publiken skakade bara på huvudet.

Luras. Anne-Charlotte Häggblom och Aron Häggblom lät sig villigt luras - eller vad det nu är som händer på scen.

Present. Malte Ahlskog, till vänster, fick biljetter till födelsedagspresent och tog med sig brorsan Albin Ahlskog.

**Tänd brasan
lätt och enkelt
med Quickfire
tändpåsar.**

Värmekällan
–VI VÄRMER MÄNNISKOR–

Köpmansgatan 1 tfn 23 588
eller 0400 529 252
onsdag – fredag 11–17
(lunch 12.30–13.30)

HÖSTENS NYHET!

BÅTAVDELNINGEN

KALMERS

Buster L
smarta L med helt ny design!

VIKINGAGRÄND VARDAGAR 8.30–17, LÖRDAGAR 10–14 TEL 28 827, 28 830 WWW.KALMERS.AX

Ex-minister på ÅF:s höstmöte

■ Ålands framtid håller höstmöte imorgon klockan 19 i lagtingets auditorium. Ordförande **Anders Eriksson** kommer att berätta om hur lagtingsarbetet fungerar som enmansgrupp men också som en del av oppositionen. Dessutom diskuteras den politiska situationen inför lagutskottets och lagtingets behandling av Lissabonfördraget.

–Vi är speciellt glada över att Färöarnas tidigare utrikesminister **Högni Höyrdal** kommer att närvara på höstmötet och hålla ett föredrag om den färöiska självstyrelse- och självständig-

hetsprocessen. En process som vi ålänningar har mycket att lära av, berättar **Rolf Granlund** i ett pressmeddelande.

Höyrdal kommer att tala om processen som lett fram till dagens ramlag, grunden för den färöiska självstyrelsens utveckling.

–Vi får också ta del av hur arbetet med att stärka skattebasen och ökad självförsörjningen har utvecklats. Höyrdal ger också sin syn på den alltmer globaliserade politiken och hur små områden som Färöarna kan bli en medspelare där. (ak)

Maria Nykvist
Epost: sport@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

” Det är 100 procent säkert. Det enda som saknas är signaturerna men överenskommelsen är klar.

MILANS VD ADIANO GALLIANI OM ATT DAVID BECKHAM KOMMER TILLBAKA TILL KLUBBEN

Skyttekung provspelar för IFK

FOTBOLL. 19 mål stänkte anfallaren Tim Johansson in för division I-klubben PS Kemi Kings under 2008-2009. Nu är den 24-åriga svensken på Åland och provtränar med IFK Mariehamn.

–Det är en spelare som kan passa vårt spelsätt bra, säger IFK:s tränare Pekka Lyyski.

Tim Johanssons kontrakt med den finska division I-klubben PS Kemi Kings har just gått ut och anfallaren letar ny klubb. Fram till på torsdag är han därför på Åland och tränar med IFK Mariehamn.

Själv beskriver Tim Johansson sig så här.

–Jag är snabb och hyfsad i djupled. Jag brukar få bra fart med mig, säger han.

Och kanske är han IFK:s lösning på den måltorka de haft under större delen av året.

11 mål lyckades Johansson göra under den här säsongen då PS Kemi slutade i mitten av tabellen, och åtta mål säsongen dessförinnan.

Känner IFK:are

IFK fick upp ögonen för anfallaren genom **Jan Stahre**, en tidigare tränare till Johansson. Men klubben och flera av spelarna är långt ifrån okända för den 24-åriga smålänningen.

–Jag känner **Gustav Långbacka** sedan tidigare, och jag och **Arsim (Gashi)** kommer båda från samma område så vi har spelat mot varandra vid många tillfällen när vi var yngre, säger Johansson.

Och resten av truppen har han granskat på tv.

–Jag vet att det är en trupp med bra spelare, säger han.

IFK avvaktar

IFK:s tränare Pekka Lyyski menar att det är lite svårt att avgöra efter bara en dag hur bra det har gått särskilt med tanke på att det är så få spelare på träning just nu. Men

Målskytt. 24-åriga anfallaren Tim Johansson kommer närmast från den finska division I-klubben PS Kemi Kings. Under sina två år i klubben spelade han 55 matcher och gjorde totalt 19 mål. Dessförinnan spelade han i Oskarshamns AIK i svenska division III.

han har haft ögonen på Johansson redan tidigare.

–Jag känner de flesta anfallarna i division I ganska bra. Tim är en liten kvick anfallare och jag kan hans sätt att spela. Det är en spelare som kan passa vårt spelsätt bra, men han behöver ett par träningar med högre tempo innan jag kan säga mer, säger Lyyski.

Men IFK har i nuläget ingen brådska att skriva kontrakt.

–Vi har egentligen ingen panik att fatta något beslut just nu. Det blir i så fall tidigast efter torsdagens träning eller så avvaktar vi till det kommer fler provspelare i december, säger IFK:s klubbdirektör **Peter Mattsson**.

Ytterligare två nya spelare fanns med på IFK:s träning under gårdagen. Dels **Arsim Gashis** kompis **Elvir Spahovic** dels **Samuel Fagerholm** från SIFFK.

–Det är ingen av dem som är aktuell för kontrakt. Gashi fick tillåtelse att ta med sig sin kompis på träning och Samuel har **Allan Överström** tagit med till IFK:s träning för att han har presterat bra på SIFFK:s träning. Det är inte fråga om ett talangkontrakt utan ska snarare ses som en uppmuntran, säger IFK:s tränare Pekka Lyyski.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Sportmagasinet laddar för VM

STYRKELYFT. I helgen åker **Kenneth "Kenta" Sandvik** och **Marcela Sandvik** till Indien för att tävla i VM i styrkelyft. Ikväll intervjuas de i Åland 24.

VM i styrkelyft avgörs i New Delhi i Indien med början den 1 november. Paret Sandvik är Ålands representanter i tävlingen, och båda hoppas på medaljer.

Ikväll berättar Kenta och Marcela och förberedelser och målsättningar då Sportmagasinet följer dem under ett träningspass i gymmet. Programmet ser du i Ålandskanalen med start klockan 18.30, eller på hemsidan www.aland24.ax. (ml)

Petra Carlsson tävlar i Globen

BANHOPPNING. Petra Carlsson, verksam i Sverige men skriven på Åland, ska tävla i Globen under Stockholm Horse Show i slutet av november.

–Väldigt kul. Det blir första gången jag tävlar i Globen, säger Carlsson till Eskilstunakuriren.

Det är till Agriahoppet, en stilbedömningstävling med 120 centimeter höga hinder, som Carlsson kvalat in. Tävlingen rids i Globen under Stockholm Horse Show som hålls mellan den 25 och den 27 november i höst.

Carlsson har tillsammans med elva andra ryttare kvalat in till semifinalen, och

från den går sex vidare till finalen som avgörs på fredagen.

–Självklart är mitt mål att ta mig dit, säger Carlsson till Eskilstunakuriren.

Tävlande i FM

Carlsson, som ibland jobbar som tränare på ridklubben Sleipner, tävlar vanligtvis i klasser med högre hinder än 120 centimeter. Här på Åland kunde man bland annat se henne tävla under FM i banhoppning i augusti, då hon blev utan medalj efter att hästen Katapult hade trampat på sig inne på banan.

–Det känns som jag halkat in i Globen på ett bananskal. Det var min pappa som

Arsim Gashis kompis, anfallaren Elvir Spahovic, fanns också med på gårdagens träning. Men enligt klubben var det ingen spelare de själva bjudit in och därför tittar de inte så mycket på honom just nu. Men med tanke på Gashis tidigare rekommendationer, de nuvarande IFK-spelarna Mate Dujilo och Ante Simunac, kan Elvirs namn vara värt att lägga på minnet.

SIFFK-spelaren Samuel Fagerholm har imponerat på SIFFK:s och IFK:s assisterande tränare Allan Överström under säsongen och som en belöning har Fagerholm fått träna med IFK:s A-lag de senaste veckorna.

På väg till Globen. Petra Carlsson, här med hästen Katapult under FM-tävlingarna i banhoppning på Ålandstravet, tävlar i Globen i slutet av november. Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

anmälde mig och i kvaltävlingarna har det gått jättebra. Annars är mitt mål att etablera mig på 1,50-hinder framöver, säger Carlsson till Eskilstunakuriren.

Carlsson säger också att hon inte är särskilt nervös för att rida i den annorlunda

arenan, och hon tror att hennes chanser är goda.

–Startfältet är jättespännande. Det är en skön mix av unga talanger och några lite äldre ryttare. Jag tror på en bra chans, men det gäller till att börja med att ta sig vidare till finalen. (ml)

Kalm kvar som ordförande i ÅIF

■IDROTT. Björn Kalm sitter kvar på ordförandeposten i Ålands idrottsförbund även nästa år. Han återvaldes vid Idrottstinget som hölls i måndags.

Per-Johan Perämaa, Göte Winé och Tomas Sjöman har fortfarande ett år kvar på sina mandat som styrelseledamöter och **Christian Jansson** omvaldes för två ny år.

Nya i styrelsen är **John Holmberg**, **Ylva Grüssner**, **Birgitta Lundberg** och **Johan Småroos** som valdes in för två år framöver. (mn)

Muurinen forsätter som HJK-tränare

■FOTBOLL. Antti Muurinen fortsätter som tränare för finska mästarerna HJK. Han har tränat laget sedan slutet av säsongen 2007.

Juho Rantala blir biträdande tränare. Både Muurinen och Rantala har undertecknat avtal för ett år.

HJK blev finsk mästare under Muurinen ledning även år 1997. Han har vunnit mästertiteln två gånger som tränare för Kuusysi. Ligaerfarenhet har han bland annat även som tränare för Jaro. Muurinen tränade landslaget åren 2000–2005. (FNB)

DART

Tävlingen på klubben söndag 25 oktober, 10 deltagare

1) Kim Brandt, 2) Emanuel Hägg, 3/4) Kenneth Brunila, 3/4) Sune Eriksson

Bästa utgång Emanuel Hägg 110

Minst pilar Kim Brandt 17

180) Kim Brandt 1 st

BRIDGE

Mariehamns Bridgeklubbs tävling måndagen den 26 oktober med åtta deltagande par.

1) Hannu Huhtala/Rolf Karlsson 101p 2/3) Ben Öhberg/Hasse Ekeboom 96p, 2/3) Ted Jansson/Lennart Pettersson 96p

Sportens kom ihåg

■ **IFK veteranhockey:** Lördagsträningarna igång fr.o.m. 31 oktober 13.00. Träningsmatch mot Sala Hockey lördag 7 november 16.30.

■ **Motionserien i ishockey:** Nu är det dags igen att anmäla lag till motionsserien i ishockey. Sista anmälningssdag 28 oktober. För mera information ring Henning Karlsson tel. 0457-3421636.

■ **Ridklubben Sleipner:** Höstmöte onsdagen 28 oktober 18.00 i stallcafé.

■ **ÄSSF-Skytte:** Stödskytte cup 3, samtidigt som Gubbdagis, i Bredmo skyttehall tisdagen den 3 november kl. 13.00. Sportskytteföreningen lånar ut luftgevär ifall du inte har eget. Oberoende av ålder eller kön tävlar alla i samma klass. Kom med och prova på!

■ **Öspelens tackfest:** Alla öspelsfunktionärer är välkomna till tackfesten ombord på Rosella den 12 november. Incheckning från kl. 17, retur kl 24. Färjan är helchartrad! Anmäl dig senast 2 november till maria-theres.nykvist@vikingline.fi eller via växel 26011 (Maria- Theres). Ytterligare info www.natwestisland-games2009.ax

VILKEN HÄRLIG SÄSONG

SÅ GICK DET FÖR DE ÅLÄNDSKA FOTBOLL

FOTBOLL. Nu är det färdigspelat för den här säsongen. Och vilken säsong det har varit där bland annat tre av de åländska lagen vann sin serie.

För det har väl knappast undgått någon att Åland United tog hem titeln i Damligan och för serievinnarna Hammarlands IK och IFK Mariehamns damer väntar avancemang till nästa år. Lägg därtill IFK herrars fjärdeplats som är klubbens bästa placering i Tipsligan någonsin.

Men det finns ju mycket annat som också har hänt inom den åländska seniorfotbollen.

Nya Åland har pratat med de olika lagens tränare för att höra hur de ser på året som har gått.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

1. Hur skulle du sammanfatta säsongen? 2. Levde ni upp till era egna förväntningar?

IFK MARIEHAMN

Tipsligan

Tio vinster, tretton oavgjorda och tre förluster resulterade i en fjärde plats för IFK i årets liga. Den placeringen är IFK:s bästa någonsin i ligasammanhang. IFK:s tränare Pekka Lyyski svarar så här:

1. – Framgångsrikt. Vi spelade tryggt och det nya laget fick det att stämma från första början. Jag tycker vi hade ett lugn i laget.

2. – Drömmen var att överraska. Jag tycker att vi gjorde det och att vi var ett snäpp högre än väntat. I början pratade vi försiktigt om att komma på plats 6-8, men sen i början av serien kändes det som att vi kunde nå en placering i toppen.

3. – Rent allmänt så måste vi fylla luckorna efter de spelarna som försvinner. Men säkert vågar vi sikta på medalj bara vi får hit spelare som håller hög kvalitet, eftersom vår vilja är att ha ett ännu slagkraftigare lag nästa säsong. Men det för tidigt att säga något om det just nu, men fråga gärna igen i februari.

ÅLAND UNITED

Damligan

Med 18 vinster, en oavgjord och tre förluster tog Åland United en klar ligaseger. Det betyder dessutom att de representerar Finland i Champions League nästa år. ÅU:s assisterande tränare Mikael Virta svarar så här:

1. – Den här säsongen har varit en enastående framgångssaga. Den oerhört starka truppen visade att vi kunde nå en sådan ovanad framgång trots att energin tog slut på slutet av säsongen.

2. – Vi överträffade verkligen våra egna förväntningar.

3. – Just nu är man ute efter att förstärka laget ytterligare så att Åland United kan upprätthålla den nivå som finns nu. Truppen behöver alltså breddas för att man ska klara av en hel säsong utan svackor eftersom den även innefattar spel i Europa. Det övergripande målsättningen är också att etablera sig av toppen i ligan, säger Virta som troligtvis nu i veckan skiver på för en fortsättning som assisterande tränare i ÅU.

SIFFK

Division III

Nio vinster, tre oavgjorda och tio förluster resulterade i en femte plats i trean där totalt tolv lag gjorde upp. Den här säsongen var den första för SIFFK, sammanslagningen av IFFK och Sunds IF. SIFFK:s tränare Rickard Dahlén svarar så här:

1. – Inledningen var ju inte så bra men under hösten blev det mycket bättre. Det var roligt och härligt att vi kunde avsluta med så många segrar. Så för att sammanfatta kan man väl säga att säsongen var både bra och dålig.

2. – Under höstsäsongen gjorde vi det. Då spelade vi bättre än vad vi trodde vi kunde göra och vårt passningsspel var bra. Sett över hela säsongen är vi nog också nöjda eftersom det var första säsongen för det nya laget.

3. – Att bli ett stabilare lag i trean. Just nu är det inte realistiskt att tro att vi ska stiga till tvåan än utan det blir först lite längre fram, säger Dahlén som ännu inte själv vet om han fortsätter nästa säsong.

HAMMARLANDS IK,

Division IV

18 vinster, två oavgjorda och två förluster räckte till seger i divisionen. Det betyder avancemang för HIK som alltså nästa år gör SIFFK sällskap i trean. HIK:s tränare Kristian Granberg svarade så här:

1. – Kanonbra! Dels för att vi vann men också för att spelarna har kämpat hårt på träningarna och därför har resultaten blivit därefter. Det har varit härligt go!

2. – Ja, med råge. I början av säsongen var målsättningen att vi skulle komma topp tre, men efter att halva säsongen var spelad såg vi var det skulle barka hän. Då höjdes målsättningen till att ta hem alltihop.

3. – Vi ligger just nu i startgroparna vad gäller spelarmaterial nästa säsong så det är svårt att säga. Men tittar man på SIFFK som slutade på femte plats i trean tror jag vi också har goda chanser att placera oss topp sex, säger Granberg som ännu inte vet om det blir en fortsättning för honom i HIK.

JOMALA IK

Division IV

Nykomlingarna JIK vann nio matcher och spelade oavgjort i sex och förlorade sju. Med det facit placerade de sig på fjärde plats i serien där tolv lag spelade. JIK:s tränare Ralf-Åke "Kåke" Mattsson svarar så här:

1. – Jag är nöjd med placeringen och poängen. Men spelet var kanske lite för varierat för att man ska vara helt nöjd. Vår lägstanivå var alldeles för låg men samtidigt hade vi också en hög högstanivå.

2. – Det tycker jag absolut. Innan säsongen trodde jag nog på en plats i mitten, så är man nykomlingar i serien och kommer på fjärde plats så måste man vara nöjd.

3. – Det ser ut att bli en generationsväxling i laget så man kan ännu inte ställa för höga krav på spelarna. Nästa säsong får vi nog vara nöjda med en mittenplacering, men därefter siktar vi högre, säger "Kåke" som troligtvis stannar kvar som tränare även nästa säsong om han får någon som assisterar.

IFK MARIEH.DAM,

Divison IV östra

Sexton segrar, en oavgjord och en förlust resulterade i en överlägsen seger i serien. Det betyder avancemang för IFK:s damer som nästa säsong debuterar i division III. IFK:s tränare Urban "Ubbe" Truedsson svarar så här:

1. – Det var en väldigt bra säsong där vi vann 16 matcher, spelade en oavgjord och bara förlorade en. Vår målskillnad (89-18) var förkrossande och vi visade att vi hör hemma i en högre division.

2. – Jo, det gjorde vi verkligen. Och särskilt med tanke på att vi gick ut innan säsongen började och sa att vi skulle vinna serien.

3. – Vi har redan spelat mot tvåan i division III en gång och då vann vi. Men att vinna någon enskild match är så klart inte det samma som att vinna alla, men någonstans i den övre halvan räknar jag med. Att ha en lägre målsättning finns inte i min värld, säger "Ubbe" som enligt honom själv "till 95 procent" är klar för fortsatt uppdrag som tränare i IFK.

SÄSONG!

ALLSLAGEN 2009!

Vi ställde **tre** frågor...

1. Hur skulle du sammanfatta säsongen?

2. Levde ni upp till era egna förväntningar?

3. Hur ser satsningen ut nästa säsong?

3. Hur ser satsningen ut nästa säsong?

IF FRAM

Division VI östra

Fem vinster, två oavgjorda och elva förluster resulterade i nästjumboplatser i serien för IF Fram. I och med att bara ett lag flyttar ner i sjuan klarade de sig kvar i division VI. IF Fram-spelaren Fredric Forsman, som tillsammans med Johan Danielsson tar över tränarrollen efter Janne Bruhn, svarar så här:

1. –Upp och ner mycket beroende på att vi har haft stor spelaråtgång den här säsongen. Annars så började det hyfsat i våras. Men sen på hösten för det, då hade vi svårt att få ihop ett helt lag.

2. –Nej, det gjorde vi absolut inte. Vi räknade nog med att hamna någonstans i mitten och istället kom vi näst sist.

3. –Jag och Johan har inte diskuterat det än eftersom vi inte vet om vi får ihop en stabil trupp. I år har det varit en sju åtta personer som har ställt upp 100 procent och det måste bli fler. Så innan vi funderar över målsättning och placering nästa säsong får vi till att börja med se om vi får ihop tillräckligt med spelare.

ECKERÖ IK,

Division VII norra

Fyra vinster, två oavgjorda och åtta förluster under säsongen för Eckerö IK resulterade i en sjätte plats av de åtta lag som fanns med i serien under hela säsongen. Lagledare Jonas Karlsson svarar så här:

1. –Vi har haft lite svårt att få ihop gäng den här säsongen men vi som har spelat har i varje fall haft kul.

2. –Eftersom vi är ett kompisgäng som spelar i hop så hade vi egentligen ingen målsättning. Men visst borde vi kanske ha vunnit fler matcher. Men med tanke på att vi har använt nio olika målvakter den här säsongen, varav två är riktiga målvakter, så är placeringen ändå helt okej.

3. –Det var så svårt att få ihop ett helt lag i år så får vi se om vi ens kör vidare nästa säsong. På våren lovar många att de ska ställa upp och spela hela säsongen men sen gör de ändå inte det. Det slutar alltid med att man får dammsuga alla kontakter man har.

IF ÖSTERNÄS-KAMRATERNA DAM,

Division V östra

Sex vinster, fyra oavgjorda och sex förluster blev facit för Östernäs den här säsongen. Det räckte till en femteplats av de nio lagen som fullföljde säsongen i femman. Lagets tränare Gunilla Ahlqvist svarar så här:

1. –I början gick det ganska bra men sen var det tidvis många spelare borta och på hösten kom det en del skador.

2. –Vi är nöjda med tanke på att vi egentligen inte hade någon direkt målsättning från början av säsongen. Vi var många nya spelare och nya tränare så att vi placerade oss i mitten av serien får nog ändå ses som ganska bra.

3. –Troligtvis tappar vi flera spelare till IFK Mariehamns damlag men samtidigt kommer det nya spelare till oss från bland annat flickor-14. Men nu vet vi lite mer om motståndet så jag tror nog att vi kan satsa på minst samma placering nästa säsong, säger Ahlqvist som troligtvis fortsätter som tränare om hon får assisterande hjälp.

De nominerade. Johan Carlsson, Amos Ekhalie och Patrik Rikamas fullträffar tävlar om utmärkelserna Årets mål. Ni läsare avgör vem som vinner genom att rösta på er favorit med hjälp av sms.

Rösta fram IFK:s snyggaste mål

Se de nominerade i Sportmagasinet på Åland 24 ikväll

FOTBOLL. IFK Mariehamn må inte ha gjort så många mål den här säsongen, men bland de 30 fullträffarna finns ändå några riktiga pärlor.

I dag presenterar Nya Åland och Åland 24 de tre kandidater som tävlar om utmärkelserna "Årets mål".

Det första av de tre nominerade målen är signerat **Johan Carlsson**. Matchen spelades på Wiklöf Holding Arena den 22 augusti och motståndarna hette TPS. IFK låg under med 0-1 och klockan hade tickat fram till 77 spelade minuter.

IFK tilldömdes en frispark någon meter in på den egna planhalvan. **Ante Simunac** slog frisparken kort till Johan Carlsson, som fintade bort sin försvarare och slutförde jobbet på egen hand.

–Det blev en båge och bollen gick lite konstigt. Men jag var inte säker på om målvakten skulle ta den eller inte. Sedan var jag bara i chock, be-

skrev Carlsson själv målet efter matchen som slutade 1-1.

Lobbade

Mål nummer två gjordes av **Amos Ekhalie**. FC Lahti var på besök i Mariehamn och ställningen stod 0-0 när knappt 25 minuter hade spelats. Det såg ut som ett lugnt läge för Lahtis med tre försvarsspelare som var nära bollen strax utanför straffområdet. Men så dök Ekhalie upp, sprang rakt in i klungan och lobbade in 1-0 för IFK.

–Det var riktigt länge sedan jag fick göra mål, så det var roligt. Jag såg i ögonvrån att målvakten var på väg ut och att målet var öppet, så jag slog till, beskrev Ekhalie efter matchen som slutade 2-0 till hemmalaget.

"Bara att köra"

Tredje kandidaten som tävlar om Årets mål-utmärkelserna är **Patrik Rikama**. Han satte 1-0 för IFK just före halvtidsvilan i matchen mot JJK hemma på WHA den 4 oktober. Återigen

var det Ante Simunac som stod för inlägget, bollen slogs från vänsterkanten och Rikama var framme och satte den hårt rakt upp i nättaket.

–Jag såg vad som skulle hända. Vi höll bollen en bra stund på deras planhalva vilket gav en back möjlighet att komma upp. Ser man sådana chanser är det bara att köra, sade Rikama efter matchen som slutade 3-1 till IFK.

Vinn VIP-paket

Tre fina mål alltså, men endast ett kan vinna och det är du som avgör vilket. Du kan se de nominerade målen i Åland 24:s Sportmagasinet ikväll, första sändningen visas i Ålands-kanalen klockan 18.30 och programmet läggs också upp på Åland 24:s hemsida www.aland24.ax.

Hur röstar du då? Se fakturan här intill, där hittar du all information du behöver.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
tfn 528 462

SÅ RÖSTAR DU

■ Välj ut din kandidat av de tre nominerade. Målen kan du se i Åland 24:s Sportmagasinet ikväll eller på www.aland24.ax från och med klockan 18.30 ikväll.

■ Messa ditt alternativ till 17 35 21. I messtet skriver du Rösta (mellan-slag) Sport (mellanslag) följt av 1, 2 eller 3 beroende på vem du röstar på:

1 för **Johan Carlsson**

2 för **Patrik Rikama**

3 för **Amos Ekhalie**

■ Du kan rösta fram till och med klockan 24.00 på söndag den 8 november. Messtet kostar som ett vanligt sms.

Ford Transit Connect S 1,8TDCi 90hk (Co²= 164g/km). Pris från 17.500 € + beräknad bilskatt 5400,08 €. Totalpris 22900,08 € + leveranskostnader 600 €. Co² från 159g/km.

www.motorcompany.ax

Nya **Ford** Transit Connect - Proffsens val.

Alla kan värdesätta ett passande verktyg för behovet. Nya Ford Tansit Connect är just det. Den är ytterst tålig och multifunktionell, men med styrning och köregenskaper som hos en personbil.

Nya Ford Transit Connect och nya Ford Ranger samt Ford Transit finns att provaköra hos din Fordhandlare. **Välkommen in på en provtur.**

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

Västra utfarten, tel *5252
Tom Enestam 525 303
Tony Sommarström 525 309

Bilförsäljningen öppet:
vardagar 9-17
lördagar 11-14

Feel the difference

Stora
viltbordet
t.o.m. 19/11

19,90
€/person

Båt + buss
Eckerö-Stockholm/
Uppsala t/r
6,70
€/person

Stora viltbordet

Res med Eckerö Linjen och njut av vårt populära viltbord med läckerheter som hjort, älg, vildand, rotfrukter, bär och svamp. Ät gott och roa dig – vi bjuder på mer underhållning än någonsin och det händer något alla dagar. Passa även på att fylla korgen med godsaker från vår välsorterade taxfree-butik. Varmt välkommen ombord!

Ny bar – mera nöje!

Alla lördagar förvandlas trivsamma Bistro Byholma på däck 7 till **Bar & Bistro Byholma** med lördagsvärd, trubadurduos och annat smått och gott för dig som gillar att ha skoj!

I **Bar Klubb Kuling** pågår underhållningen som vanligt alla dagar; kryssnings-värdar, dansmusik, frågesport, allsång, liveband och mycket mer!

Missa inte Generationsduellen!

En musiktävling med rafflande sångdueller mellan unga talanger och erfarna seniorer! Du, tillsammans med den tuffa juryn, avgör vem som går vidare till final!

Klubb Kuling följande tisdagar kl. 13.30:
10/11, 24/11 och 8/12 (final).

Turlista t.o.m. 27/5 2010

Från Eckerö alla dagar 13.30 och 18.30. Fre-mån även 08.30.
Från Grisslehamn alla dagar 10.00 och 15.00. Tors-sön även 20.00.
Med reservation för ändringar.

ECKERÖ LINJEN

Boka hos Ålandsresor Resebyrå, Torggatan 2. Tel. 28 040 eller 28 300
www.eckeroLINJEN.ax

Största delen av finländarna är missnöjda med sin vikt och tycker att de är aningen överviktiga eller för feta. En enkät som Finlands Apotekareförbund har gjort visar att tre av fyra tycker att det är svårt att hålla koll på vikten.

Det skrev riksmedia om Åland

Fotbollen dominerade bland de åländska nyhets-träffarna i landets finsk-språkiga media i september.

Det visar pressöversikten från Ålandskontoret i Helsingfors.

I september 2009 registrerades 332 mediaträffar för sökordet Åland; 331 var press- och Onlinenotiser, 90 ingick i den så kallade Top Ten gruppen, 1 träff fanns i etermedia. Den sammanlagda upplagan för samtliga träffar var 20 779 172.

Åland United säkrade segern i damernas fotbollsliga redan innan de sista matcherna hade spelats. 23 tidningar berättade om ÅU:s segertåg.

IFK Mariehamns framgångsrika spel och en säker fjärde plats i Veikkausligan resulterade i 49 tidningsartiklar.

Tidningen Iltasanomat berättade på två illustrerade sidor om fotbollssyskonen **Annica** och **Daniel Sjölund**, och fyra tidningar publicerade en notis om Daniel Sjölunds knäskada, som håller honom borta från fotbollsplanet i tre månader.

Dramatik till sjöss

Flera dramatiska händelser både till sjöss och till lands uppmärksammades i fastländska tidningar i senare hälften av september. Viking Mariella drev i en timme i Östersjön på grund av elavbrott (17 notiser), och två utländska fraktfartyg kolliderade i Ålands hav. Fartygen fick skador men kunde fortsätta sin färd för egen maskin. (16 notiser).

Air Ålands plan med 33 passagerare ombord gjorde en lyckad landning i Helsingfors med bara en motor, rapporterade13 tidningar.

Nya Åland hade berättat i en artikel att våldtäktsdomar fällida av Ålands tingsrätt nästan

Fick riksreklam. Skördefesten uppmärksammades med ett stort reportage i tidningen Iltalehti. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

utan undantag förkastas i Åbo hovrätt. Presidenten vid Åbo hovrätt, **Antero Pajala**, dementerade i Turun Sanomat påståendet att hovrätten skulle ha en högre tröskel för fällande dom i sexbrott än i andra brott.15 tidningar skrev om diskussionen kring domstolarnas olika tolkningar i de åländska våldtäktsfallen.

Två inbrott och en brand inom en kort tid i Söderby livs i Lemland har väckt polisens misstankar om att brotten har samband med varandra. En person blev anhållen som misstänkt för att ha anlagt branden som orsakade omfattande skador på byggnaden. (7 notiser)

Matkultur

Författaren **Leo Löthman** vann den första berättartävling Storyslam för svenskspråkiga finländare som ordnades i Åbo

i september. Löthman representerar Finland i den nordiska tävlingen i Köpenhamn i november. Turun Sanomat och Salon Seudun Sanomat berättade om tävlingen.

Freelancejournalisten **Kenneth Nars** presenterar den åländska matkulturen i sin nya bok Åländsk matguide. Boken recenseras i mycket positiva ordalag i en artikel som har publicerats i 5 tidningar.

Den åländska skördefesten uppmärksammades stort i tidningen Iltalehti, och **Michael Björklunds** äppelmenu som han hade komponerat för restaurangen Macu vid hotell Crown Plaza i Helsingfors fick lovord i en lång artikel i stadsdelstidningarna Kamppi-Eira och Töölöläinen.

Björklund hade även besökt Elisenvaara gymnasium i Kyrö i Egentliga Finland och ordnat en

smoothiekurs åt eleverna som en del av deras svenskundervisning. Skolans pressklubb hade skrivit en lång artikel med flera bilder i Auranmaan viikkolehti om den trevliga och annorlunda lektionen i svenska.

Musslor

Landskapsregeringen planerar en storskalig blåmusselodling för att undersöka odlingens inverkan på havets näringsinnehåll. En pilotodling på Kumlinge för ett par år sedan har redan gett lovande resultat, nu kommer man även att undersöka om det finns kommersiell efterfrågan för blåmusslorna. Av musslorna tillverkas huvudsakligen näringsrikt djurfoder.

Turun Sanomat och YLE Radio Suomi Uutiset berättade om det planerade odlingsprojektet, som samtidigt skall göra Östersjön en aning renare.

en av det. Den finska tobakslagen förbjuder detta.

Myndigheterna överväger var produkten bör placeras i butikerna och vad den ska kallas. Om den får heta snussurrogat kan man enligt Mutka få uppfattningen att det rör sig om en tobaksprodukt. (FNB)

Konsumenternas tilltro till ekonomin har fortsatt att öka snabbt. En klar majoritet av finländarna är övertygade om att Finlands ekonomi är i ett betydligt bättre skick om ett år, enligt Statistikcentralens undersökning.

Världen just nu

Bekräftar döda i svininfluensa

■MOSKVA. Ryssland bekräftade på tisdagen att fyra människor har avlidit i svininfluensa (A/H1N1) i landet.

Tre kvinnor avled tidigare i Zabaikalskij-regionen i Fjärran Östern och en 53-årig kvinna avled i Moskva på tisdagen.

Två av kvinnorna, som var 29 respektive 50 år gamla, kom från staden Tjita i Fjärran Östern. De led bägge av lunginflammation sedan tidigare, sade chefsepidemiolog och biträdande hälsovårdsminister **Gennadij Onisjtjenko** till Interfax och Ria-Novosti. 29-åringen var dessutom gravid i slutstadiet. Också barnet avled. Den tredje kvinnan avled av svåra influensasymptom.

I Ryssland har drygt 1300 fall av svininfluensa officiellt inregistrats. (FNB–AFP)

Tjeckien skjuter upp EU-beslut

■PRAG. Tjeckiens författningsdomstol skjuter upp sitt ställningstagande till Lissabonfördraget till den 3 november. Beslutet kommer därmed först efter EU:s toppmöte.

En talesman för domstolen säger att det är ”mycket troligt” att det kommer ett besked då.

Domstolen behandlade på tisdagen ett besvär mot fördraget. EU väntar otåligt på att Tjeckiens president **Vaclav Klaus** som det sista statsöverhuvudet i EU ska ratificera fördraget. (FNB–Reuters–DPA)

Karadzic-processen återupptogs

■HAAG. Inte heller på tisdagen anlände den misstänkte bosnien-serbiske krigsförbrytaren **Radovan Karadzic** till krigstribunalen i Haag. Han bojkottade redan den första sessionen i måndags och rättegången ajournerades till tisdagen.

Karadzic vill sköta sitt eget försvar och har krävt till och med tio månaders tilläggstid för att förbereda försvaret. 11 åtal har väckts mot honom, bland annat för folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten under kriget i Bosnien. (FNB–AFP)

Ungas sexvanor utreds i Sverige

■STOCKHOLM. Mer än 24.000 unga i Sverige får inom kort ett brev med frågor om sex. Avsändare är Göteborgs universitet som genomför den hittills största undersökningen om ungas sexualitet.

Var träffade du din senaste sexpartner? Använde ni kondom? Om nej, varför inte?

Frågor av den typen ingår i studien som görs på uppdrag av Socialstyrelsen. De som tillfrågas är tonåringar och unga vuxna mellan 15 och 29 år. Dessutom kommer frågorna att läggas ut på olika mötesplatser på internet.

–Jag har frågor i enkäten om man använder nätet för sexuella kontakter, om man har erfarenhet av att lägga ut bilder på sig själv på nätet, säger **Ronny Heikki Tikkanen**, projektledare för undersökningen vid Göteborgs universitet.

Det finns mycket statistik om följderna av ungas sexualitet, i termer av könssjukdomar och aborter. Det är svårare att ge en bred bild av attityder och beteenden – varför var det lustfyllt och tryggt, eller omvänt väckte obehag och oro.

–Hur tänkte man om kondom, hur bedömde man sexet efteråt? Resultatet av enkäten väntas vara klart vid halvårsskiftet 2010. (FNB–TT)

Förslag om nordisk förbundsstat

■STOCKHOLM. En union med de nordiska länderna kan ge dem en plats i de stora internationella rådslagen, säger den svenska samhällsvetaren och historiken **Gunnar Wetterberg** när han i ett debattinlägg föreslår en nordisk förbundsstat.

Den givna regenten är den danska drottningen Margrethe II, skriver Wetterberg i Dagens Nyheter och drar en parallell med Kalmarunionen på 1300-talet och dess drottning Margareta.

Wetterberg beskriver flera områden som skulle ge en nordisk förbundsstat en internationell maktställning. Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige skulle tillsammans bli världens tionde största ekonomi, större än Rysslands och Brasiliens, och en av de fem, sex största i EU.

”Genom harmoniseringen av den ekonomiska lagstiftningen har EU/EES underlättat en nordisk union men knappast minskat behovet av den”, skriver Wetterberg. (FNB–TT)

Ännu en gripen för helikopterrånet

■STOCKHOLM. Ytterligare en man har gripits misstänkt för delaktighet i värderånet i Västberga i södra Stockholm för en dryg månad sedan. Han är 31 år gammal, bosatt i Norsborg och har varit anhållen i sin frånvaro sedan den 27 september misstänkt för grovt rån.

Mannen greps Stockholm på måndagskvällen.

Sedan tidigare sitter fem män häktade misstänkta för inblandning i det spektakulära rånet mot G4S:s värdedepå i Västberga den 23 september. Ytterligare tre har varit anhållna men har släppts. (FNB–TT)

Stockholms skolor får vaccin

■STOCKHOLM. I nästa vecka börjar vaccineringen mot svininfluensan på Stockholms stads kommunala skolor. 95.000 elever och personal kommer att erbjudas vaccination. Vaccinationerna beräknas pågå under två till tre veckor, enligt ett pressmeddelande från Stockholms skolborgarråd **Lotta Edholm** (FP).

Utbildningsförvaltningen rekommenderar skolorna att göra egna beredskapsplaner om influensan sprids i stor skala. Undervisningen ska så långt möjligt bedrivas i normal omfattning och stängning av skolor undvikas, enligt Edholm. FNB–TT)

Svenskt snussurrogat förbryllar myndigheter

■SALO. Ett svenskt snussurrogat förbryllar de finska myndigheterna, rapporterar Salon Seudun Sanomat.

Surrogatet innehåller varken tobak eller nikotin och är packat i portionspåsar i en dosa som påminner om en snusdosa. Produkten innehåller bland annat örter och ska hjälpa snusare

att avstå från sin vana. Mer än 100.000 människor i Finland använder snus fastän försäljningen är förbjuden.

Tidningen säger att det är tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira som har beviljat tillstånd för import av snussurrogatet. Men verket har begärt ett uttalande

Ekonomi

Förlust för Tallink som fortsätter spara

HELINGFORS. Rederiet Tallink Groups intäkter ökade under räkenskapsåret 2008/2009. Men på grund av högre finansiella kostnader och högre avskrivningskostnader gjorde bolaget ändå en förlust

Intäkterna steg med 0,8 procent till 792 miljoner euro, medan förlusten uppgick till 8,2 miljoner euro.

Det uppger bolaget i ett börsmeddelande, där man även berättar att ledningen inte nöjd

med resultatet och fokus fortsättningsvis ligger på besparingar.

–Försäljning eller uthyrning av äldre tonnage har hög prioritet, skriver bolaget.

Under räkenskapsåret noterades den största försäljningsökningen, jämfört med motsvarande period i fjol, på linjen Stockholm – Riga med ett resultat på 45,2 miljoner euro.

Fraktförsäljningen minskade med 52 miljoner euro, mestadels som en konsekvens av det försvagade globala makroekonomiska läget. (FNB)

Rederi kämpar vidare. Rederiet Tallink Groups ledning är inte nöjda med bolagets resultat för senaste räkenskapsår och beordrar fortsatta sparåtgärder. På bilden Silja Galaxy och Silja Europa i Mariehamn. Foto: JONAS EDSVIK

► MÖTEN

Ålands lagting

Lagtingsåret 2009-2010
inleds måndagen den 2 november 2009

Kl. 12.00 Plenum. Val av presidium

Kl. 13.00 Gudstjänst i S:t Görans kyrka

Kl. 14.00 Lagtingets högtidliga öppnande

Efter öppningshögtidligheten bjuds allmänheten på kaffe.

Kl 15.15 Plenum. Meddelanden

Talmannen

► ÖVRIGT

KASTRERINGSKAMPANJ

KATT • Vecka 44 och 45

-15 %

på ordinarie pris

Ömsen
FÖRSÄKRINGAR

Bokningar mån-fre
kl. 12.00-13.00
Telefon 32 185

Veterinärer är:
Rauli Lehtinen,
Peter Saul och
Julia Lindberg

► LEDIGA PLATSER

LEMLANDS KOMMUN

Lemlands kommun har ett effektivt och kunnigt personalteam. Organisationen har omformats i och med reducerad arbetstid och naturliga avgångar och vi söker därför medarbetare till våra nyinrättade tjänster. Vi värnar om långsiktiga anställningsförhållanden och emotser både kvinnliga och manliga sökanden.

Lemlands kommun lediganslår följande **ordinarie heltidstjänster** under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar inrätta dessa.

Kanslisekreterare

fr.o.m. 1.1.2010

Till dina uppgifter hör bl.a. att bistå kommundi-
rektören i ledningen av kommunens centralför-
valtning, delta i beredning, sammanställa kallelser,
ansvara för utskick och fungera som sekreterare
vid kommunstyrelsens och -fullmäktiges samman-
träden.

Kompetenskrav: Lämplig högskoleexamen eller
annan för tjänsten lämplig utbildning och erfaren-
het av liknande arbetsuppgifter. Vi förbehåller oss
rätten att värdera personliga egenskaper.

Personalsekreterare

fr.o.m. 1.1.2010

Till dina uppgifter hör bl.a. att utföra och ansvara
för kommunens löneräkning, fungera som sakkun-
nig i gällande kollektivavtal samt övrig personalför-
valtning.

Kompetenskrav: Institut/yrkeshögskola eller annan
för tjänsten lämplig utbildning eller arbetserfaren-
heten. Vi förbehåller oss rätten att värdera person-
liga egenskaper.

För båda tjänster gäller avlöning enligt gällande
kollektivavtal.

Sedvanliga ansökningshandlingar skall vara kom-
munstyrelsen i Lemland tillhanda **senast 13.11.2009**
under adress: Kommungården, Kommunrundan 7,
22 610 Lemland eller per mail info@lemland.ax.

Närmare upplysningar ges angående kanslisekre-
terartjänsten av kommundirektör Mikael Smeds
050-5278655, mail mikael.smeds@lemland.ax

Närmare upplysningar ges angående personal-
sekreterartjänsten av ekonom Monica Koskinen
349424, mail monica.koskinen@lemland.ax eller
Ulla Mörn, tel. 349422.

Lemland den 27.10.2009.

Förlåt mig min saknad

■ **Före** golfbanan i Kastel-
holm fanns där änglamarker
med hav av blommor, är själv
fotograferad i ett på 1970-ta-
let. Sällsynta fjärilar, korn-
knarrar och småfåglar av alla
de slag.

Där fanns spår av bebyg-
gelse från kungsgårdens stor-
hetstid. Området bestod av
kultur- och odlingslandskap
som inbjöd till utflykter med
picknick-korg och historiska
tillbakablickar. Sådana där
”olönsamma” aktiviteter.
Jo, jag skrev naturligtvis

på listan mot golfbana vid
Grelsby kungsgård.

Nu finns där gräsmatta och
gräsmatta och mängder av ma-
skiner som vill ha ännu mera
gräsmatta, och gud bevara om
ni vandrar eller ännu värre
rider där. Samma kommer nu
att gälla för Stornäset. Strän-
derna som även besöks av både
närboende och turister blir för
alltid omöjliga att njuta för icke
golfspelare.

Men jo, jag vet , jag vet att det
kommer in massor med pengar
och att det skulle vara mycket
värre om där byggdes ett kärn-
kraftverk eller ett flygfält.

Så, förlåt mig då att jag fort-
farande sörjer de änglamarker
som för alltid är borta och nu
måste inse hur hopplöst läget
är för naturen när nu stränder
med badplatser, naturstig,
svamp- och bärskogar är i tur
att försvinna.

Golfbanan i Kastelholm. Nu finns där gräsmatta och
gräsmatta och mängder av maskiner som vill ha ännu mera gräs-
matta, och gud bevara om ni vandrar eller ännu värre rider där,
skriver insändarskribenten. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Förlåt att jag kommer att
sakna älgen, morkullorna och
grodorna. Alla spännande spår
i snön på vintern.

För nu skall hela rasket bort,
jämnas med marken.

Var finns liberalernas miljö-
tänkande. Att centern saknar
ett sådant står allt klarare.

Isabel Kvarnfors

► KUNGÖRELSE

Ålands
landskapsregering

MEDDELANDE

Den 26 oktober 2009
utgavs i Ålands författ-
ningssamling:

Landskapsförordning
om ändring av LF om
Högskolan på Åland
(ÅFS 2009/51)

Landskapsregeringen

► MÖTEN

Kommunfullmäktige
i Lemland

sammanträder onsdag-
en den 4 november 2009
kl. 19.00 på Kommungår-
den i Lemland.

Kommunfullmäktiges
ordförande
Sune Eriksson

► ENTREPRENADER

Ålands
landskapsregering

På entreprenad utbjuds
reparation av befint-
lig bro över Brändö-
ström belägen i Föglö
kommun i landskapet
Åland.

Entreprenadhandling-
ar kan hämtas från tra-
fikavdelningens kassa
från och med den 29
oktober 2009, öppetti-
der kl. 09-15.30, mot en
avgift av 150,00€, som
återbetalas om hand-
lingarna returneras se-
nast 11.1.2010.

Anbud märkta " Anbud
reparation bro över
Brändöström" skall vara
inlämnade till registra-
turen senast den 16
december 2009 kl 16.15.

Platsförevisning enligt
överenskommelse.
Närmare uppgifter om
entreprenaden lämnar
bro- och hamningenjör
Ian Bergström per tfn
+3584575267033, ian.bergstrom@regeringen.ax

Blomqvist lyckad rekrytering

■ **Nina Fellman** skriver i
sin ledare 27.10 att utnäm-
ningen av **Björn Blomqvist**
till rektor vid musikinstitutet
skulle skett genom märkliga
manövrar och framhåller det
som exempel på dålig perso-
nalpolitik inom landskapet.
Jag tycker det var ett ovanligt
dåligt valt exempel.

Såvitt jag förstår var Björn

den, utan tvekan, mest meri-
terade för rektorstjänsten vid
institutet och utsågs genom
ett helt normalt anställnings-
förfarande som inte ens tog
särskilt lång tid. Dessutom
har Björn visat sig vara en
mycket god och uppskattad
ledare för musikinstitutet
som vi i personalen har stort
förtroende för.

Vilka dunkla skäl Nina
Fellman har till att, åter en
gång, svartmåla musikinsti-
tutet kan man bara spekulera
i men landskapet bör enligt
mig, i detta fall, enbart ha
beröm för en ovanligt lyckad
rektorsrekrytering.

Bertil Andersson,
lärare vid Ålands
Musikinstitut

Framtiden i ett vakuum?

■ **Den ekonomiska** krisen
har en humanitär dimen-
sion som ofta glöms bort i
rubrikerna om tidspaket till
banker. I en nyutkommen un-
dersökning gjord i 52 länder i
EU, Kaukasien och Central-
Asien som Internationella Fe-
derationen av Röda Kors och
Röda Halvmånens föreningar
(IFRC) gjort, konstaterar
man att regeringarna fokuse-
rat på att rädda ekonomiska
strukturer istället för män-
niskor.

Många utsatta grupper
(bland andra ungdomar,
arbetslösa, invandrare, äldre
och nationella minoriteter) i
dessa 52 länder har margina-
liserats ytterligare och lever
under miserabla förhål-
landen. Den ekonomiska
osäkerheten leder till mentala
och hälsorelaterade problem
samt alkoholmissbruk, i och
med att den kommunala och
statliga nivån på social- och
hälsovernsyn sjunker.

Skydds nätverket smulas
sakta sönder och den positiva
utvecklingen som området
haft under de senaste tiotals
åren stagnerar och man tar
flere steg bakåt. Detta leder
i sin tur till en ökning av fat-
tigdom, sårbarhet och social
marginalisering av de redan
utsatta grupperna.

Röda Korsets traditionella
verksamhet, som till stora de-
lar i dessa länder bland annat
gått ut på att samla pengar
till katastrofer i andra länder,
har under det senaste året
förändrats. Många Nationella
Röda Kors-föreningar och
-avdelningar i dessa länder
delar ut mat åt behövande,
man förhandlar med gas- och
elbolag om olika avtal som
leder till att familjerna får

Vill hjälpa. Det finns en
självklar medmänsklighet som
vi vet att finns på Åland, skriver
verksamhetsledare Stefan
Simonsen. Bilden är från Röda
Korsets familjedag i Lumpar-
land i maj.

Foto: ERKKI SANTAMALA

värme i sina bostäder, man
öppnar 24 timmars jourtele-
fonlinjer med psykiskt stöd
och delar ut kläder.

Detta gäller i länder som
exempelvis Spanien, Ungern
och Island - inte de länder
som man normalt förknip-
par med Röda Korsets akuta
nöd hjälp. Nu fokuserar man
alltså primärt på att hjälpa
det egna landets invånare. I
undersökningen konstaterar
man vidare också att antalet
människor som berörs av
arbetslösheten - 21,8 miljo-
ner enbart i EU - är ca 50
miljoner, då man räknar med
familjemedlemmar runt den
arbetslösa.

I slutändan leder detta till
permanent sociala problem
för väldigt många människor
vilket i värsta fall rent tids-
mässigt kommer att ta länge
att reparera.

I Finland har 44 hälsopunk-
ter skapats, där speciellt
arbetslösa unga kan få råd i
hälso- och välfärdsfrågor. På
Åland har inte ännu någon
debatt förts om hur den
ekonomiska krisen drabbat
befolkningen.

Enligt statistik från Ålands

statistik- och utredningsbyrå
var arbetslösheten i septem-
ber 2009 2,9 % procent, 0,7
% högre än i fjol samma tid.
Arbetslösheten för unga un-
der 25 år 6,9 %, 1,3 % högre
än samma tid i fjol. Samtidigt
konstaterar ÅSUB att antalet
lediga platser minskar.

Vi på Finlands Röda Kors,
Ålands distrikt, tror på att
det finns människor även på
Åland som är drabbade och
behöver stöd och någon som
fungerar som förespråkare
för dem. Vi vill genom denna
insändare lyfta fram frågan
om problemet med ökande
arbetslöshet och humanitär
marginalisering.

Röda Korset försöker så
snart som möjligt bjuda in
till ett informationstillfälle
där företag, myndigheter och
andra tillsammans kan tipsa
allmänheten om hur man
kan komma igenom den nya
situationen som den eko-
nomiska krisen har fört och
kommer att föra med sig.

Det finns en självklar med-
mänsklighet som vi vet att
finns på Åland. Den behöver
inte alltid vara av ekonomisk
art, men kan också bestå av
att man som företagare eller
myndighet sätta sig in i en
arbetslös persons ställe.

Då kan man finna olika lös-
ningar för dem som drabbats
hårdast av den ekonomiska
krisen. Krisen som till stora
delar oftast är framkallad helt
av andra faktorer än av de
drabbades gärningar.

Med vänliga hälsningar

Stefan Simonsen,
verksamhetsledare
Finlands Röda Kors,
Ålands distrikt

VI SÄLJER OCH TILLVERKAR HUS.
MASSOR AV HUS. **MEST I SVERIGE.***

Husgrunden ingår och på den ställer vi ditt Älvsbyhus till marknades lägsta pris. Naturligtvis med en inbjudande veranda vid entrén. I hus med förberedd övervåning är trappan monterad och gavelfönster insatta. Dessutom får du veta exakt vad huset kostar. När skall vi tillverka ditt?

Lägre kostnad - Rikare liv

Hämta prislista på alvsbytalof.se

LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831

Fredag 30.10

HALLOWEEN PARTY

Pris till bäst utklädda!

På scen:

Fredag kl. 24

Rockacide & Paranoid Park

Lördag kl. 02 (Obs! Tiden)

Van Halen tributebandet

FAN HELLER

Matbord
+ 6 stolar
735€
(985€)

Matbord Ljusterö i oljad massiv ek, 180x90 cm 415€. Stol Resö med ben i oljad massiv ek, sits och rygg i brun läderimitation inkl. extra tygklädsel i svart 95€. Paketpris! Bord + 6 stolar 735€ (985€).

VÄLKOMMEN TILL HÖSTEN PÅ MIO!

Soffa
1465€

Kombinationssoffa Focus i tyg Bonalt brown, B 293, D 86-154, H 84 cm 1465€

Fåtölj
+ fotpall
310€

Fåtölj + fotpall Bonn i läder/pvc, finns i ett antal färger 310€.

Vitrinskåp
625€

TV-bänk
205€

Vitrinskåp Ljusterö i oljad massiv/fanerad ek, 625€. TV-bänk i oljat ekfanér 205€.

Golvampa
165€

Golvampa Venice i oljad ek, H 146 cm 165€.

Matta
310€

Flatvävd matta Indigo i ull 160x230 cm 310€.

Mariehamn Lövdalsvägen. 018-317 44. Mån-ons 9-17.30.
Tor 9-19. Fre 9-17. Lör 10-14. **Alla helgons dag 31/10 stängt.**
Erbjudandet gäller tom 26/10.

“Man ser genast om glädjen kommer fram”

Erica Englund

– Lucia är en tradition som jag fått lära mig redan från dagis, säger luciakandidat nummer 1, Erica Englund. Barn betyder mycket för henne och hon väljer Vårdö dagis som dem som hon helst vill lussa för.

När Erica Englund fick välja någon att lussa för valde hon Vårdö daghem Solbacken.

– Jag tycker om barn. Jag är inte säker ännu på vad jag vill bli, men jag funderar på att bli grundskolelärare. Barn är öppna och de visar direkt om de gillar något eller inte. Man ser genast om glädjen kommer fram.

Därför tycker hon speciellt mycket om att lussa för barn. Erica har själv gått i Vårdö daghem och därför föll valet just på det daghemmet.

Vad betyder Lucia för dig?

– Det är en tradition som jag fått lära mig redan från dagis. Jag var också skollucia i grundskolan.

Van att uppträda

Erica är van att uppträda inför folk genom sitt körengagemang.

Är du van att sjunga och uppträda inför folk?

– Ja, jag har sjungit i kör och uppträtt med den.

Det som också märks är hur avslappnad Erica är inför kameran. Det tar en stund att få ordning på barnen som ska stå runt henne, men leendet känns lika naturligt hela tiden.

Vet du vem som anmälde dig?

– Nej. När jag var på intervjun var min sista fråga till Luciakommittén vem som hade anmält mig. Men de har en sådan policy att de inte berättar. Min första misstanke var mamma eller pappa, men det var det inte.

Krona och klänning

Barnen på Solbacken ställer gärna upp på bild med Erica. Det bästa med lucia enligt dem är luciakronan och den vita klänningen. Två stycken har till och med varit lucior själva. Men sedan blir det tråkigt att stå och prata med en reporter och barnen rusar iväg till leken igen.

Fakta/Luciakandidat nr 1

Namn: Erica Englund.

Ålder: 18 år.

Bor: i Mariehamn.

Familj: mamma **Siv**, pappa **Anders**, bröderna **Marcus**, **Richard** och **Victor** samt pojkvännen **Anton**.

Gör: studerar sista året vid Ålands yrkesskola, samhälls- och sociala programmet.

Intressen: ridning, umgås med vänner, familj och pojkvännen.

Barn. Luciakandidat nummer 1 Erica Englund vill helst lussa för barn på grund av deras direkta reaktioner. Mirah Lång, Zedrica Englund, Anna Sandberg (längst bak), Fanny Erstfeld, Felix Fellman och Tommy Pehrsson på daghemmet Solbacken i Vårdö tycker särskilt om lucias krona och vita klänning.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Bygga nytt – enkelt och tryggt

ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG

KVÄLLSÖPPET
hela november
måndag-torsdag 9-19

KonsensHus Projekt AB. Strandgatan 21.
Telefon: 17 820, mobil: 0457-342 7079
daniel@konsenshus.ax
www.aland.com/konsenshus

KonsensHus
projekt ab

Modulenthus Hjaltevadshus

**Åtta aktielägenheter
med exeptionellt strandläge**

Byggnaden ligger i en svag sluttning mot havet. Mellan havet och byggnaden finns en stor gräsyta med björkar. Björkarna står glest så att de inte skuggar solen eller skymmer utsikten

- Lägenheterna har en modern öppen planlösning som ger härlig sjöutsikt.
- Kök, vardags- och sovrum har ekparkett och ljusa tapeter.
- Köken har moderna luckor, bänkskivor i ek och svart italienskt kakel. I köket finns keramikhäll med separat ugn, spisfläkt och micro i rostriff, kyl/frys och diskmaskin med fronter av skåpluckor.
- Badrummen har inglasad duschhörna, klinkers med golvvärme, kakel på väggarna samt ekinredning.
- Luftvärmepump ingår till varje lägenhet. Värmepumpen kan även användas sommartid för kyla.
- Gemensam strand med stora gräsytor inom synhåll från de flesta lägenheterna. Från terrasserna kan man följa barnens lek vid stranden.
- Vid köp av lägenhet ingår även en täljstensspis samt garage till en del av lägenheterna, övriga har biltak.
- Endast 25 km från Mariehamn.

Mer information hittar du på www.realestate.ax

Prisexempel för lägenhet 81 m² + altan 37 m²

Köp 165000 € Exempel länekostnad 687 €/mån*
Hyra 567 €/mån**

*Lånesumma 165.000 €. Lånetid 25 år. Rörlig ränta 1,6% (oktober 2009). Effektiv ränta 1,84%. Köparen och banken avtalar om faktisk lånetid, ränta, månadskostnad och nödvändiga säkerheter.** Gällande hyra i oktober 2009. Hyran binds till konsumentprisindex för Åland.

GÄDDVIKEN

För ytterligare information eller visning ring: 0457 3135 724
Bostads Ab Gäddviken 1, Gäddviksvägen 17
22240 Hammarland

HÖSTERBJUDANDE

SPECIALPRISER

Gäller onsdag - fredag

OXFILÉ
Fryst, Belgien

14⁹⁰
kg

HALLOWEEN
BLOMBUKETT

6⁹⁹
st

RISIFRUTTI

3⁰⁰
4st

BREGOTT

Normalt & extra saltat, 600g

2⁵⁰
st

AVOCADO

2²⁰
kg

NYGRÄDDAD
DIAMANTSEMLA

0⁵⁰
st

RUCOLA
70g

0⁹⁹
st

SKÄRGÅRDSDWIENER

7⁴⁹
kg

NYHETER FRÅN **FELIX**
Medelhavspajer 230g,
mozzarella, apelsinmarinerad
kyckling och varmrökt skinka

2²⁵
st

BOMARSUNDSOST

ACA

10²⁵
kg

TORS DAG

Smakprov och specialpris.
Butiksgräddad Diamantsemla
och Bomarsundsost. Vi kom-
mer även att dela ut smakprov
på Elovenakex och dryck.

FREDAG

Smakprov på Fanta Citrus
klockan 13-16 och tävling.
Vi bjuder på kaffe
hela dagen!

Du som ännu inte har **PLUSSAKORT**,
passa på att ansöka om det **GRATIS** hos oss!

Gäller onsdag - fredag

Du kommer att hitta flera bra erbjudanden i butiken.

Vid köp av ett paket Eskimopinnar
15-pack erhåller du en gåva på köpet!

Öppettider under Allhelgona-helgen:

Fredag 9 - 18
Lördag Stängt

MATHIS
Punkten

VÄSTERNÄS TFN 16 220
Öppet: vard. 9-18, lörd. 9-14
www.mathispunkten.ax

”1 st rosa ”bonden behövs” t-skjorta sökes före fredag!

MESSARE

debatt

Freda Stornäset från exploatering

■Var en dag tillsammans med etnologen **Conny Andersson** ut till Stornäset i Kastelholm. Han ville förevisa mej några lämningar av sten byggda av människohand för länge sedan på en av ud-darna ut mot Lumparen. När vi gick där och stro-sade i den underbara naturen kunde vi konstatera att detta (var) är det sista fria området i Kastelholm. Hit ut söker sig många männis-kor både ortsbor och längre bortifrån.

Här kan man plocka bär och svamp, vandra, simma, ha picknick eller bara vara. Man kan gå runt den lilla vandringsleden, man kan besöka småholmskojan som Kastelholmsnejdens byalag i samråd med museibyrån har renoverat från ett gravt förfall. Den fungerade som bostad åt Brändöbor som på 1930-40-talet kom till Lumparn och fiskade ström-ming. Många kommer med båt och tar iland och vistas på bergen utan risk för att någon markägare kommer och kör bort dem. Det finns längs stranden skog, främst tallar, som är så gamla och grova att de är sevärda. Ja så är det nu men hoten hänger som svarta åskmoln över Stornäset. Får golfklub-ben som den vill så kommer detta fina naturområde att förstöras av en golfbana till. Naturligtvis kommer de att få som de vill för ”pängar” är ju det enda som räknas idag. Det här området är ju till

Stornäset i Sund Kastelholm. Ja så är det nu men hoten hänger som svarta åskmoln över Stornäset, skriver insändarskribenten. Foto: ERKKI SANTAMALA

ingen nytta!. Det står ju bara och väntar på maskiner och grävskopor.

Vad är människors möjlighet att få utnyttja detta under-bara fria område värt? Svaret är ingenting. Den penninggiriga människan skyr inga medel, ser inte så långt som näsan är lång. Att vi håller på att beröva våra efterkommande alla möjlig-heter till en underbar natur med tillhörande stränder bara vi får exploatera, förändra, bebygga eller på något sätt grovt utnyttja varenda bit natur som finns kvar. Se på de åländska strän-

derna, de är bebyggda med stugor och villor, på många platser ett stenkast emellan. Byggnadstakten på de få orörda områdena är skräm-mande.

I framtiden kommer de som inte äger en strandtomt ha små möjligheter att besöka ett orört strandområde. Lagtingsman **Danne Sund-man** propagerade tidigare att landskapets skogar skulle säljas till privata, han menade att allemansrätten ändå finns kvar. Jo då, tills husen kom-mer upp, sedan är det slut. Eller kanske han menade att det skulle vara ett ”sä-

kerhetsavstånd” där skogen slutar vid strand. Man skall vara blind för att undgå att se i vilken takt vi förstör våra stränder. Vagnätet ställvis i skogarna ut till alla villor är nästan lika tätt som gatorna i Mariehamn. Det är väl inte längre något att göra, det har gått för långt, men de oaser som är i landskapets ägo kan ett klokt lagting skydda. Jag råder lag-tinget att åka ut till Stornäset i Kastelholm och tillbringar några timmar. Det borde med omedelbar verkan förklaras som naturskyddsområde. **Lennart Karlsson,** Kastelholm

Vad är tanken? En fråga som stilla infinner sig, vad är hu-vudtanken med Rosella? Är den att alltid avgå på, eller före, utsatt tid, eller kan den möjligen vara att transportera passagerare och bilar? undrar insändarskribenten. Foto: ERKKI SANTAMALA

Viking Service?

■ **På söndagskvällen** inträffade en allvarlig tra-fikolycka på Norrtäljevägen. I samband med räddningsar-betet stängdes all norrgående trafik av i cirka 40 minuter. Minst ett tiotal bilar som var på väg till Kapellskär till Rosellas avgång kl 20.00 blev instängda i den kö som snabbt uppstod.

När det började bli klart att släppa på trafiken igen var det uppenbart att vi skulle få svårt att hinna till incheckningen i tid. Jag ringde därför till Rosella om förklarade vad som hänt, och bad att de skulle vänta någon minut på de bilar som fastnat i kön. När första bilen kom ned var klockan 20.00, själv kom jag ned 20.01. Ingen Rosella syntes till, man hade inte väntat, och uppenbarligen hade man för säkerhets skull avgått långt före utsatt tid.

En fråga som stilla infinner sig, vad är huvudtanken med Rosella? Är den att alltid avgå på, eller före, utsatt tid, eller kan den möjligen vara att transportera passagere och bilar? Någonting att

fundera på för Viking Lines ledningsgrupp, kanske. Med vänlig hälsning **Michael Sundblom**

Viking Lines informations-chef **Johanna Boijer-Svahn-ström** svarar: – Vi har kontrollerat upp det inträffade med fartyget och terminalen. Befälhavaren var informerad om trafiko-lyckan den aktuella avgången och följde med situatio-nen. Före avgångstid fick han besked om att trafiken fungerade normalt och att anslutningsbussar och bilar redan var nere i Kapellskär. Han hade ingen information om att ytterligare bilar skulle incheckas och antog att samt-liga fordon kommit ombord. Hade han haft kännedom om att så ej var fallet, hade han i ett speciellt fall som detta inväntat bilarna. För att säkerställa att terminalens personal blir rätt informerade i specifika fall som ovannämnda, bör kontakt tas med terminalen med angivande av boknings-nummer och namn. Detta så att personalen kan säkerställa att ifrågavarande bil verkligen blivit incheckad. Vi beklagar det inträffade. **Red.**

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Är i valet och kvalet om svin-sprutan, nyss haft flunsa, ska man ta sprutan ändå? 4 döda i Sverige,1 i Finland efter sprutan!Vad göra? **0457.**

■ Mer polisrazzior på unga drogdrickare! Häng ut namnen så föräldrarna vet vad gullungarna gör! **Uppfostrad till ansvar utan sprit.**

■ Kelig pratsam "Whiskas" katt med grått slitet omärkt reflexhals-band vistas på Ågränd i Sviby. Troligtvis hona. **Tel 0400 624 488.**

■ En liten fråga; Om man vill beställa DVD-filmer, bör jag då köpa

från CdOn.com eller har Discshop.fi bättre utbud och priser? Detta gäller främst skräckfilmer! **040.**

■ Svar till frågvis. Visst finns det kvinnor med i Odd Fellow. Man behöver ej vara rik. Det är många som Odd Fellow hjälper. Tag reda på sanningen innan du yttar dej. **0400.**

■ Gitarrist söker band. Alternativ rock och grunge är mest intressant men även klassiker som Zeppelin & Floyd. **0457 351 177.**

■ Hos konkur-renten kan man vinna en mobil till ett värde av 1.200 euro (rek pris i Finland enlig Sonera 799) Männe den är av guld? **Brell.**

■ Hann tyvärr inte väja för utspringande svartvit katt strax söder om Önningeby såg ca kl 20.50 måndag. Kunde inte hitta den på-körda katten när jag letade. Mycket ledsen. **Nicke S.**

■ Tack personalen på Eckerö Linjen som hittade mina borttap-pade nycklar och till info som var så snabba på att kontakta mig.efter mitt e-mail. Tack. **Slarvmajan Sandra.**

■ Var finns den undersökande journalistiken gällande H1N1-vac-cinet? En enkel fråga... **040.**

■ 040. Vilken av alla Kimmar menar du? **En av alla på holmen.**

■ Att börja supa är väl inte job-bigt! **040.**

■ Bregott, lägg ner! **0457.**

finns väl ingen annan lösning ännu. **0457.**

■ Sunds skribbaläger är nog det värsta fångelset på jorden. Vi fick allting vegetariskt, veg. lasagne tom. veg. sallad! Detta är skandal hur ska vi kunna leva utan kött? Eller hur ska vi kunna leva i det ruttna @\$*%&. **0457.**

■ Rambler Valiant är snygga fråna kanadensare de. Likaså Ford Camaro 67-års modell. **Götrikh.**

■ 1 st rosa ”bonden behövs” t-skjorta sökes före fredag! **040 542 7648.**

■ Hej du långa smala tjej. Tidningen har mitt nr! **40.**

■ Gick i en av de klasser som först flyttade till Övernäs skolas låga del i mit-ten av 1950-talet, så byggnaden är ca 55 år gammal, inte ”bara” 30 år? **0400.**

■ Du som spelar på utländska sajter, har du tänkt på att Åland hör till Finland alltså är du finne. Om det inte passar så kan du ju flytta. **0400.**

■ Va mysigt det kommer att bli i Misebrasornas sken i Sund. **040.**

■ 0457! Bra svar om ”JW”! Tack! **0457.**

■ Någon som vet när Skarven ska visas för allmänheten? **040.**

Dagens MMS-bild

Saknar någon denna katt-unge? Hittad på Vikingagränd. Ring 0457 343 3517, Yvonne.

ENGÅNGSERBJUDANDE

Använd kupongen du fick hem med Nyankortet

ECKERÖ LINJEN

Ta med bilen gratis!

Tur/retur 1 gång under 2009

Erbjudandet gäller t.o.m. 31.1.2010

Nyankortet

■ Tycker att samhället och skat-tebetalarna ska ta tag i ungarnas supande! Föräldrarna verkar inte klara av denna uppgift. **Anonym iakttagare.**

■ Det är inte bara i Finby det bränns, i södra Lemland bränns också emballagen till rymdäggen så röken ligger svart i dimman men det

NYANS ROS

...till **Tordis** för att jag har fått så fina yllesockor. Rosar gör **Alfons.**

...till **Ålands Spelmansgille** med **Christina** i spetsen och gästspela-ren **Jalle** med sitt durspel, det blev en trevlig kväll för oss som var där! **Rönngårdens aktivitetsgrupp.**

...till **akutens personal** för under-bart bemötande och bra vård på torsdagskvällen. Man kände sig trygg med er. Dagens ros också till **barnavdelningen** för ett under-bart bemötande. Ni är underbara allihopa! rosar gör lilla **Linneå med föräldrar.**

...och ni vet väl om att ni är värde-fulla, underbara och professionella: **Tia, Bengt, Malin, Ragnhilds gäng** + anestesidr. **Sinikka, Åsa, Anki, städflickorna** och ni som titta in. Ta

hand om dig min trevliga rums-yllesockor. Rosar gör **Alfons.**

...vill Ålands Omsorgsförbunds vikingar ge till oldboy **Bengt**, förträffliga **Johan** och **Frej**, heta kocken **Daniel** samt till föreningen **Fibula** Saltvik för en fin upplevelse i Vikingabyn. Rosor även till Saltviks **Carina.** Rosar gör **festkommittén.**

...till **er** som på måndagskvällen tog hand om mårhundén jag kört på i Västanträsk! **Kim.**

...till **ÅABs festkommitté** för en superlyckad fest i Baltichal-len. Dennis Janssons gäng, mat, show, allt mycket bra. Extra stor ros till bandet **Four Fun** som fick dansgolvet fullt från första sekund. **ÅAB-anställd.**

Fler insändare i sektion 2

” En nordisk union skulle bli världens tionde största ekonomi, rejält före till exempel Ryssland och Brasilien. Norden skulle då ha en given plats vid de stora internationella rådslagen.

GUNNAR WETTERBERG I DN DEBATT.

ledare

Nina Fellman

Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Mitt i allt

Nina Fellman

Hela världen vid skrivbordet

Ibland händer det att man kommer drop-pande ur duschen med en bara hopkrympt handduk runt sig. Bara familjen är hemma, så det gör ingenting, tills man närmar sig dottern vid datorn.

– Herreguuud mamma. Gå bort! Du är piiiinsam, gastar hon, och från datorn hörs ett medkännande fnitter.

Skype. Webbkamera. Min nytvättade lekamen till beskådande hos okänt antal fnittertippor över stan.

Ibland kan varken jag eller mannen motstå frestelsen att sjåpa oss lite för kameran. En gång framfördes en dockteater med liten nalle, en gång en liten dans. Det är alltid piiiinsamt, och det fnittras alltid.

Formen för denna samvaro är given. Man sitter vid datorn och kommunicerar, lyssnar på musik och spelar spel och tittar på kändisar och vad det nu kan vara. Såvitt jag kan utröna sägs det inte så mycket. Det är en form av otvunget småprat som tillåter att man plötsligt försvinner eller blir distraherad av annat, långt ifrån det funktionella i ett telefonsamtal eller e-post.

Chattar, Skype eller vad det nu kan vara, är inte funktion med ett syfte, inte målmedveten ansträngning eller ens nätverkande. Det är cyberrymdens (detta är ett ord som börjar kännas pinsamt retro, men vad heter det i stället?) motsvarighet till att sitta med sin flock runt lägerelden och plocka loppor ur varandras pålsar.

Man bara hänger, och gör annat samtidigt, men om man skulle komma på något så kan man säga det. Ofta händer det att riktigt fysisk samvaro också sker vid datorn, där det sitter 2-3 tippor och pratar med ytterligare några på en annan plats, vid en annan dator.

Är detta bra eller dåligt? Jag har inte funderat på det så mycket, konstaterar bara att det är. Förmodligen har det funnits många föräldrar som suckat över döttrar som suttit i telefonen i timmar och pratat strunt med vänner de träffade precis just.

Så. Nu funderar jag över att bygga upp ett nätverk för föräldrar till döttrar som fnittrar med varann över datorn. Tillsammans kan vi göra livet så mycket mer pinsamt för våra nästan-tonårsdöttrar.

Tänk till exempel om vi skulle tränga oss på en session och kräva mänskliga rättigheter för töntiga föräldrar. Hur ägda skulle ni inte vara då, tippor?

För svenskan i Finland. Redo att jobba för bättre svensk service i Finland är Folktingets nya arbetsutskott. Längst fram från vänster sitter Märta-Lisa Westman, ordförande Anna-Maja Henriksson och Stefan Svenfors.
Foto: STEFAN ÖHBERG

Från ”älska oss” till ”gilla läget”

En gryende språklig väckelse är på gång i Svenskfinland, och det argumenten låter nästan lite åländska.

Det börjar bli lite kaxigare tongångar i Svenskfinland, i takt med att den svenskspråkiga befolkningen i Finland upplever sin språkliga situation allt sämre.

Där Svenska folkpartiets huvudsakliga strategi länge varit att få finnarna att älska åtminstone en finlandssvensk, börjar man nu bli både påstridig och lite argtint i sina krav på att landets språklagstiftning inte bara uppmärksammas i festtal utan också efterlevs.

Samma sak med Svenska Finlands folkting. Man har länge talat om att vinna acceptans, att bli sedd som en tillgång som språkgrupp. Finlandssvenskarna har marknadsförts som superfinländare, duktiga på allt, nyttiga och fina, med den lilla egenheten att man pratar svenska också.

I dag är tongångarna mer bekanta för åländska öron. Det är mer konfrontation, mer rättvisaspekt, mer hotbild och mer juridik. När nu dessutom riksdragen Helsingin Sanomat ger sitt stöd till finlandssvenskarna i en ledare i söndagens tidning, då lyfts plötsligt både ett och annat huvud ur en nedstämd dvala.

Kanske är slaget inte riktigt förlorat. Kanske är det riktigt bra med motgångar,

om det får en tydlighet till stånd, och den mobilisering kring språkfrågorna som länge lyst med sin frånvaro.

I Finland, och i Svenskfinland, finns en lång tradition av respekt för överheten, av anpassning och övertro till det som beslutas i maktens dämpat manliga korridorer. Svenska folkpartiet har mer än allt annat värderat medverkan i regeringen, och därför aldrig riskerat att ställa ultimatum som hade stängt dem ute därifrån.

I dag är också det finländska samhället på väg att förändras. Massmedia frångår sakta men säkert sin forna respektfullt rapporterande roll. Nya maktsfärer uppstår som inte över huvud taget spelar det gamla gentlemannaspelet som kallades politik, och plötsligt tar sig alla möjliga minoriteter ton. Kvinnorna, de homosexuella, invandrarna – och finlandssvenskarna.

Det har kanske varit så att svenskan i Finland länge levt på rester av gamla privilegier, och att man därför inte velat särskilja sig från majoriteten och buntas ihop med andra, mindre framgångsrika minoriteter. Om utvecklingen nu leder till en skitigare och tydligare minoritetsroll, där man kan vara missanpassad, fattig och ful

och ändå kräva sina rättigheter, då är det ju bara att tacka för att de språkpolitiska smockorna var det som väckte en vilande politisk kraft.

Rätt förvaltdad är nämligen denna väckelse de finlandssvenska politikernas våta dröm. Vi har en finsk maktelit som gått i försvar för att man anklagats för att missgynna en nationell minoritet, vi har ett artikulerat missnöje, och en känsla av gemensamma behov (inte den ständiga uppdelningen mellan vad österbottningarna vill och vad nylänningarna vill, med ålänningarna vid sidan om).

Visst kommer man att prata svenska och leva på svenska i Finland i framtiden också, men nuet avgör på vilket sätt vi gör det.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008:
7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhets tips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman
tn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist
tn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Karin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
Förtjäpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER									
Publiceringsdag	Efter text & mindre annonser			Annonser större än 600 mm		Färgannonser			
Månd	fre	kl 12	tor	kl 14	tor	kl 14			
Tisd	mån	kl 12	fre	kl 14	fre	kl 14			
Onsd	tis	kl 12	må	kl 14	må	kl 14			
Torsd	ons	kl 12	tis	kl 14	tis	kl 14			
Fred	tor	kl 12	ons	kl 14	ons	kl 14			
Target: onsdagar kl 12.00.									
Tel. 0600-9-1219. 5.05 € + lsa									

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

Lär dig göra dina egna gåtor

BARNSIDAN. Vad är det för likhet mellan en bebis och en fiskare? Den gåtan har man hört förr. Nu kan du själv med några enkla steg hitta på egna gåtor. Barnsidan hjälper dig.

SIDAN 35

Bergörs-Kalles skuta får liv igen

REPORTAGE. Ålandsriggade galeasen Hoppet restaureras just nu i Valkom utanför Lovisa. Det är en så pass omfattande renovering att man praktiskt taget kan tala om ett nybygge.

Mellan 1953 och 1965, i tolv år, var hon i den legendariske åländske skutskepparen Bergörs-Kalles ägo, med Bertbyvik i Saltvik som hemmahamn. **Karl-Johan Husell** talade om henne som den vackraste båt han ägt.

Hennes renovering har blivit ett unikt samprojekt mellan tre nationer, och är en spännande historia där både biskop **Lennart Koskinen** och en bedräglig virkeshandlare finns med.

SIDORNA 26-27

Vedlast. Här lastas Hoppet, som under tolv år var registrerad i Saltvik, med åländsk björkved. Bilden ingår i Ålands sjöfartsmuseums samlingar.

HÖSTSHOPPING I VÄST ELLER ÖST

Personbiljett + buss t/r till Stockholm

12 €

alla dagar kod ÅKBUSS

Personbiljett + hytt t/r till Helsingfors

40 €

(prisex: sön-tor, del i B2P-hytt) kod ÅKHEL

VIKING LINE

www.vikingline.ax

Bergörs-Kalles gamla skuta

Om allt går planligt kommer Bergörs-Kalles gamla skuta Hoppet att anlända till sina tidigare hemmavatten på Åland i sommar.

– I Mariehamn kan den i så fall mastas av samma gäng som gjorde det arbetet på Albanus. Sedan skall den riggas av ålänningen Allan Palmer och sedan kan seglen sys under vintern, säger Sten Westerholm, vd i bolaget som äger Hoppet.

Vackert arbete. -Dessa bilder tycker jag ganska bra beskriver det vackra träarbetet, som båtmästaren Lasse Kiiski gör med sina medhjälpare. Skrovet är idag färdigbyggt och drevat. Nu pågår beackningen av samma nåter som har drevats och parallellt med detta också däckarbete och inredning, säger Sten Westerholm, vd i ägarbolaget, och den som tagit bilderna.

snart tillbaka i hemmavattnen

Hoppet restaureras nu i Valkom utanför Lovisa. När hon återkommer till Åland är det som praktiskt taget nybyggd. Hon är den sista i sitt slag, och hennes renovering har blivit ett unikt samprojekt mellan tre nationer.

Hoppet är den sista seglande Estlandsskutan och troligen den enda Ålandsriggade galeasen utanför Åland. Hon byggdes i Spithamn i nordvästra Estland, då en svensktalande bygd, mellan 1925 och 1926.

Nästan vrak

Hennes första frakt var potatis till Stockholm. Men redan 1927 såldes hon till Finland och seglade med hemmahamnar i Sydfinland och på Åland, ända till 1965. Det var mellan 1953 och 1965, i tolv år, som hon var i den legendariske åländske skutskepparen Bergörs-Kalles ägo, med Bertbyvik i Saltvik som hemmahamn. **Karl-Johan Husell** talade om henne som den vackraste båt han ägt.

Under hela sin tid som fraktskuta seglade hon under finländsk flagg. Sedan kom hon att gå ur hand i hand i Sverige som fritidsfartyg och låg mest vid kaj.

I början av 80-talet var hon nästan ett vrak. Men hittades av ett par som kostade på henne en stor renovering under en tioårsperiod.

–Det tragiska är att allt som gjordes då måste bytas, säger **Christer Gustavsson**.

–En kombination av dåligt material och begränsade resurser. De renoverade delarna av fartyget är de absolut sämsta.

Galet projekt

Christer är snickare och har varit projektledare för den del av renoveringen som gjordes i Sverige.

–Egentligen är det inte klokt det vi håller på med. De här skutorna byggdes som nyttofartyg och var tänkta att hålla i tjugotrettio år. Det var aldrig meningen att de skulle bli hundra år och segla som museifartyg. Nu ses de som kulturskatter och man lägger stora resurser på att rädda sådana här gamla seglande lastdragare, säger han.

Vid Beckholmsdockan i Stockholm ligger fortfarande en stor pyramid av ruttet virke kvar efter Hoppet. Vintern 2004 byttes alla spant på styrbordssidan, vintern 2005 skulle alla på babords sida ha bytts, men allt hans inte med före utdockningen.

Dessutom upptäcktes röta vid förstäven, och ett tiotal bord på var sida måste bytas från fören akterut till de förligaste spanten. Fartyget måste efter utdockningen åter lyftas upp på land på Beckholmen med kran för att arbetena på skrovet skulle kunna fullföljas.

Nästan nybygge

Hösten 2005 fördes Hoppet till Åbo och sedan vidare till Lovisas uthamn Valkom. Där låg beställt material som man på det sättet slapp frak-

Kan tackel och tåg. Allan Palmer, här på Nordboen, är vidtalad för att rigga Hoppet. Foto: STEFAN ÖHBERG

ta till Sverige. Resterande tio procent av de gamla spanten skulle bytas, och övrigt av den grova förtimringen som däckbalkar, slagvägare, balkvägare med mera.

Det var meningen att skeppsrenoveringslinjen vid Kuggoms folkhögskola utanför Lovisa skulle ha fått Hoppet som ett arbetsobjekt, för att arbeta med bordläggning, garnering och inredning. Det visade sig dock snart att det var ett för stort projekt för en skola att ta hand om.

Därför är det i den finländska ägarens regi, Rederi Ab Hoppet, som nybygget görs. Det är nämligen i praktiken fråga om ett nybygge, som troget följer originalet. I april 2006 sattes det nedersta bordet, det som estlandssvenskarna kallade sambordsplankan, på plats ovanpå kölen och nu har hela bordläggningen bytts. Också däckets är lagt.

Tog bort betong

Under den här tiden har en till två estländare och lika många finländare under ledning av skeppsbyggmästare **Lasse Kiiski** arbetat på Hoppet. Hon står i en hyrd hall som ett båtrenoveringsföretag byggde i Valkom hamn, dels för Hoppet, dels för sitt eget behov och för vinterförvaring av båtar.

Det första man gjorde i Valkom var att avlägsna all betong, som en tidigare ägare fyllt hålrummet ovanför kölen med som en styvnad.

Än en gång avslöjade ett renoveringsingrepp behov av ännu större åtgärder. Under betongen blottades en halvrudden innerköl och kölbultar, som rostade ned till nära sytrådstjocklek.

Det berättar **Sten Westerholm**, vd i ägarbolaget och tidigare finlandssvensk rektor för Svenska folkhögskolan i Estland.

Lurades om lärkträd

Under letande efter ekvirke råkade Sten Westerholm träffa **Lennart Koskinen**, biskop i Visby, när denne tillsammans med sina svenska kolleger besökte Tallinn där Westerholm då arbetade. Lennart Koskinen är en

inbiten seglare och han lovade på stående fot att han skulle låta göra en inventering av Svenska kyrkans marker på Gotland i letande efter lämpliga ekar. Vid Burs prästgård hittades en präktig ek, 140 centimeter i diameter, som gav materialet till stävarna.

En annan hjälpare, som Sten Westerholm av en tillfällighet fick kontakt med, utlovade sibiriskt lärkträd till bordläggningen till billigt pris. Han var en pensionerad svensk virkeshandlare med kontakter i Ryssland, en mycket sakkunnig och vederhäftig man som var varmt intresserad av Hoppet-projektet, föreföll det. Tyvärr visade han sig också vara en fullfjädrad bedragare, som lyckades lura av bolaget en avsevärd summa. Någon sibirisk lärk blev det inte och bolagsmännen undrar fortfarande hur mycket tillfällighet det var att de råkade träffa honom i Tallin.

Stiftelseskogar

I stället blev det gammal finsk furu till bordläggningen från Svenska litteratursällskapets och Svenska kulturfondens skogar. Från Stor Sarvlax gård har Hoppet fått så mycket lärkträd att det räcker till riggen, till master och rundhult.

Hoppet kommer att vara som Nelsons Victory i Portsmouth; inte mycket kommer att finnas kvar av det ursprungliga fartyget. Mer än en mansålder, ungefär, klarar inte virket i något träfartyg.

–Hela båten är byggd i furu och byggs upp igen i det. Det är utmärkt för nordiska förhållanden. Ek är starkt och bra, men ruttnar inifrån på ett litet förrådskt sätt. Furu ruttnar utifrån, man upptäcker det tidigt vid ändarna av spant och bord. Men oavsett träslag är det viktigast att man inte sparar på kvaliteten, annars riskerar man att mycket arbete snart är ogjort, säger Christer Gustavsson.

Från Estland

En stor del av virket till ombyggnaden kommer från

Nuckö i västra Estland, från samma skogsområde som levererade det ursprungliga virket.

Sommaren 2003 gick Sten Westerholm och letade skeppsvirke i skogen, efter lagom böjda furustammar som lämpade sig för bordläggning, spant och däcksbalkar.

Han och en lokal skogshuggare fällde dem, de sågades på en såg i Birkas i närheten, och timret fraktades till Stockholm sjövägen.

Det är inte bara för att ägarbolaget lägger vikt vid symbolvärdet i att Hoppet restaureras med timmer från hembygden utan också för att rektorn för Donnergymnasiet på Gotland, **Birgit Eldh**, tillsammans med sina syskon äger en bit skog vid Spithamn.

Estländare i exil har getts möjlighet att återfå fast egendom om de vill göra något med den och den rätten utnyttjade Birgit. Det var Birgit Eldh som tipsade Sten Westerholm om Hoppet och som skapade den stiftelse i Sverige som till en början åtog sig räddningen av Hoppet.

Sjösättning i vår

–Nu hoppas vi på sjösättning till våren, säger Sten Westerholm.

–Skrovet är så gott som klart och däckets är lagt. Nyss har jag fått en offert på ekvirke till relingsplan-korna från ett trävarubolag i Henån på Orust i Sverige.

Till sjösättningen måste rodret vara på plats och alla beslag och genomföringar under vattenytan vara monterade. Sedan står motorinstallationen och inredningen på tur.

–När de är gjorda är det möjligt att vi tar skutan till Mariehamn, där den i så fall skall mastas av samma gäng som gjorde det arbetet på Albanus. Sedan skall den riggas av ålänningen **Allan Palmer**, som gjorde det arbetet på Stockholmsbriggen Tre Kronor. Seglen skall också sys i Mariehamn under vintern är det tänkt, säger Westerholm.

Jungfrufärd 2010

Under förutsättning att finansieringen av alla dessa arbeten kan lösas hoppas Sten Westerholm att Hoppet skall göra sig jungfrufärd hösten 2010. Eventuellt först till Nuckös hamn, som heter Deerhamn och ligger på samma udde som Spithamn, där hon en gång byggdes.

Sedan finns det planer på att segla henne via Gotland till London och KapVerdeöarna och därifrån över till Västindien där hon skall segla med chartergrupper och tjäna litet pengar under en tid.

Till sommaren 2011 är det tänkt att hon skall komma tillbaka till Östersjön igen.

Gamla träskutor kan ha ett stort symbolvärde, det är därför så många renoveras från grunden och så många nya kopior byggs. När Hoppet för några år sedan dockade ut ur Beckholmsdockan i Stockholm för sista gången stod **Agnes Callenmark**, nu omkring 80 år, och tittade på.

Agnes är född nära Spithamn, fem år efter det att Hoppet byggdes. Fartyget, som nu går mot en pånyttfödelse, är något av en symbol för den hembygd som hon förlorade som barn.

MATS LAURIN
redaktion@nyan.ax

Fakta/Hoppets historia

■ Fakta om Hoppet: 58 bruttoton. Längd 20 m. Bredd 6,10 m. Djupgående 2,3 m. 280 m2 segelarea. ■ Hoppet är en Ålandsriggad galeas, vilket betyder att seglen inte bärgas på vanligt sätt genom att gaffeln firas och seglet besläs mot bommen, utan genom att de dras in mot masten. Galeasen Albanus av Mariehamn, en nybyggd replik, är riggad på samma sätt, men Hoppet är veterligen det enda Ålandsriggade originalfartyget i Östersjön. ■ 1925-26 Byggs av **Matias Schönberg** i Spithamn. ■ 1927 Första resan, till Stockholm med last av potatis. ■ 1927 Söld till ett partsrederi i Vålx nära Borgå. ■ 1944 Efter vapenstillståndet med Sovjetunionen tvångsrekvireras Hoppet och ett femtiotal andra skutor för att frakta över sovjetiska trupper till ett angrepp mot tyskarna på Dagö i Estland. Skutorna körs direkt upp stranden, och de flesta blir kvar där. Hoppets besättning har varit förtänksam nog att kasta ankarna akteröver för att kunna varpa ut fartyget igen. Men motorn vill först inte starta. En av Hoppets delägare på ett annat fartyg får igång den, och hon kommer hem till Vålx igen. ■ 1947/53 Ny ägare i Rosala på Hitis i Åboland. ■ 1953/65 Nytt ägarbyte. Hemmahamn i Bertbyvik, Saltvik, Åland. **Karl-Johan Husell**, "Bergörs-Kalle", är hennes skeppare och redare under dessa tolv år. ■ 1965 Söld som fritidsfartyg till Sverige. ■ 1982 Vid Strandvägen i Stockholm som nästan vrak, efter att ha bytt ägare flera gånger. Finner nya ägare som vill satsa på henne. ■ 1982-93 Omfattande renovering, som blir misslyckad. ■ 2001 Nära att förlisa i Gotska sjön. ■ 2002 Statens sjöhistoriska museer beslutar att kulturnärka Hoppet ■ 2002-2003 Hoppet har en roll i SVT:s dramaserie Skeppsholmen. Hon ägs av rollfigurerna Sam och Johan. ■ 2003 Stiftelsen Hoppet bildas som ett samarbetsprojekt mellan Donnergymnasiet på Gotland, det estlandssvenska Aibolands museum i Hapsal, och Svenska folkhögskolan i Estland. Både svenskar, finländare och ester ingår i styrelsen. ■ 2004 Hoppet ombildas till ett finskt aktiebolag, Rederi Ab Hoppet, med i stort samma intressenter som står bakom Kuggoms folkhögskola i Finland. Övriga intresserade inbjuds att teckna aktier. Hoppets framtid blir som skolfartyg, en seglande folkhögskola, hoppas bolagets styrelse. ■ 2010 hoppas man skall bli nytt sjösättningsår för en då praktiskt taget nybyggd Hoppet.

Boktips om Hoppet

Sten Westerholm

har skrivit en mycket läsvärd liten bok om Hoppet och hennes restaurering. Den heter: "Den sista skutan - Berättelsen om Hoppet av Spithamn och hennes samtid", och utgavs förra året av Svenska folkskolans vänner som nummer 184 i dess skriftserie. För närvarande är den slutsäld, men Sten Westerholm hoppas på en nytryckning under höstens eller vinterns lopp.

PENSIONSBOOMEN 2010-2019

Pensionsboomen innebär en stor utmaning för Mariehamns stad

Stan behöver 558 nya arbetstagare

Personalbehov. Mariehamns stad behöver 558 nya anställda inom de närmaste tio åren. Många av dem jobbar i stadshuset, men också grundskolorna, daghemmen, tekniska verken och inte minst Trobergshemmet behöver många nya krafter. Foto: ANNIKA ORRE

Över 70 procent av Mariehamns stads 773 anställda kommer att gå i pension eller sluta av andra orsaker under de närmaste tio åren.

Det innebär att staden behöver 558 nya arbetstagare – en jättestor utmaning.

Utmaningen beskrivs närmare i det som kallas kompetensförsörjningsplan för 2010-19 och som bordlades på stadsstyrelsens senaste möte.

Den som mäktar tränga in bakom den torra rubriken hittar mycket intressant.

Den stora utmaningen för stadens ledning blir att göra arbetsplatserna inom stadens olika grenar så intressanta att nya arbetstagare kan lockas att fylla luckorna framför allt efter alla dem som går i pension och dessutom fylla också de nya arbetsplatser som framtiden för med sig.

Siffror i korthet

Så här ser siffrorna ut i korthet för de närmaste tio åren:

■ 2008 var personalstyrkan totalt 773 årsarbetare, merparten kvinnor.

■ 2009 är medelåldern bland stadens anställda 47 år.

■ Behovet av ny personal beräknas vara 558 personer under perioden när både pensionsavgångar och personalomsättning räknas in. Detta betyder att 72 procent av den ordinarie personalstyrka som staden har i dag slutar under de närmaste tio åren.

■ Nästan 70 procent (tio av 15 personer) inom stadens högsta ledning avgår under tioårsperioden.

■ 41 lärare i grundskolorna och Medis går i pension med tyngdpunkten på början av perioden.

■ Närvårdarna går i pension främst från 2013 och framåt.

Äldre allt fler

Antalet äldre mariehamnare ökar kraftigt. Personerna över 65 år ökar från 2010-19 med 985 personer – en ökning med 50 procent jämfört med nu.

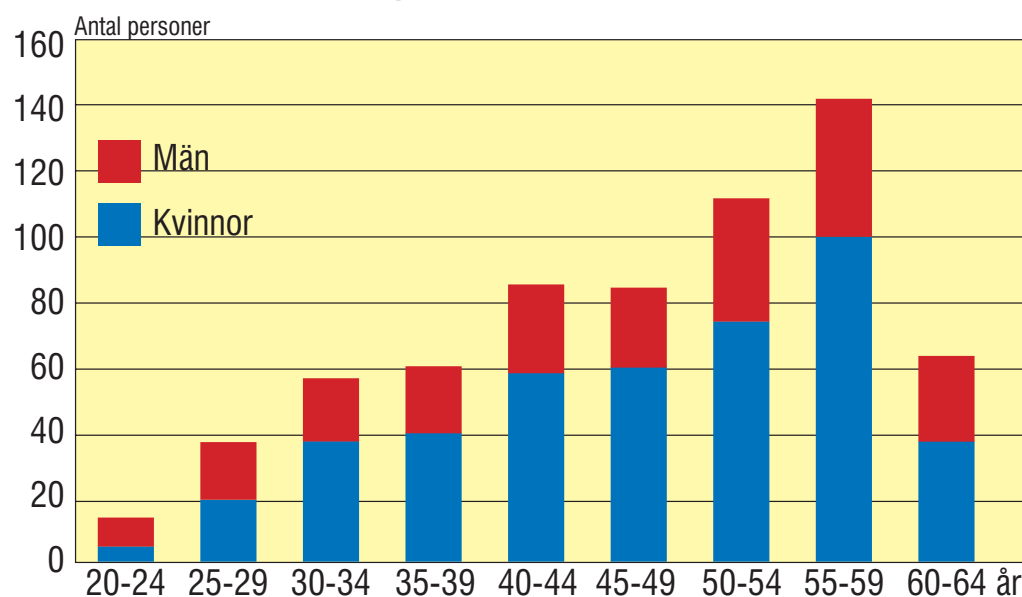
”För staden som arbetsgivare är prognosen oro-

väckande eftersom behovet av personal inom barn- och äldreomsorg ökar samtidigt som antalet personer i arbetsför ålder, 16-64 år, minskar med 38 personer fram till år 2020”, heter det.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Grafik: MONICA FOGELSTRÖM
monica.fogelstrom@nyan.ax
tfn 528 461

Åldersfördelning ordinarie anställda 1.1-09

Flest kvinnor. Stadens anställda är till största delen kvinnor (blå stapel) och de flesta anställda är i åldern 55-59 år.

ANSTÄLLDA
2008

773

NYANSTÄLLNINGAR
2010-2019

558

Jätteutmaning. Av Mariehamns stads 773 årsarbetare går 558 i pension eller slutar av andra orsaker under de närmaste tio åren.

MEDELÅLDERN
2008

47 ÅR

Medelålder. Stadens anställda har en medelålder på 47 år.

REKRYTERINGS-BEHOV

Högsta ledningen	11
Avd. chefer	11
Kanslipersonal	21
Kökspersonal	19
+till Trobergshemmet	9
Städpersonal	15
Lärare	41
Närvårdare	45
+till hemtjänsten	7
+vårdpers. till TH	51
Barnskötare	14
Barnträdgårdslärare	8
Familjedagvårdare	8
Räddningspersonal	6
Teknisk personal	52
Övrig personal	20
+personaloms.	220
TOTALT	558

Rekryteringsbehov. Till 2019 behöver staden rekrytera personal till alla verksamhetsgrenar. Störst är behovet av lärare, närvårdare, vårdpersonal till Trobergshemmet och teknisk personal.

gare inom tio år

Hejdå. Inom de närmaste tio åren går många lärare i Övernäs högstadieskola i pension - alla som lyfter upp handen. Lärarna är från vänster Emilie Jansson, Charlotte Sundin, Doris Häggblom, Bengt Moliis, Annika Sjölund, Harriet Öfverström-Snickars, Per Svegermo, Tove Chanfreau, Sune Alén, Christel Forsgård, Irene Uhlin och Niklas Möller.

Foto: JONAS EDSVIK

41 lärare går i pension inom tio år

Många håll att fylla i stadens grundskolor

Under de närmaste tio åren får många lärare, främst klasslärare, jobb i stadens grundskolor.

41 lärare går i pension fram till 2019.

Nyan tittade in i lärarrummet i Övernäs högstadieskola under rast förra veckan. Vi bad de lärare som befann sig i rummet just då att sätta sig i soffan och räkna upp handen om de är på väg i pension under de närmaste tio åren.

Av tolv lärare räckte sex upp handen.

Skoldirektör **Mari-Ann Kullman** är väl bekant med läget. Hon hör till de förvaltningschefer som intervjuats i arbetet med kompetensförsörjningsplanen. Av hennes utredning framgår att 43 procent av alla anställda i grundskolorna – lärare, köks-, städ- och kanslipersonal – går i pension fram till 2019.

– Och det gör jag själv också.

Utmaning locka nya

Många av dem som börjat gå i pension från och med i år har en pensionsålder på 60 år. De som börjat senare jobbar längre.

– Det är ingen katastrof, för vi vet ju om att många slutar. Men det är verkligen en utmaning att kunna locka nya lärare och övrig skolpersonal till de lediga jobben.

Under de senaste åren har

Skoldirektör Mari-Ann Kullman säger att det är en utmaning att kunna locka nya lärare och övrig skolpersonal till de lediga jobben.

varje ledigt lärarjobb fått upp till 50 sökande, de flesta behöriga.

– Det viktiga är att det finns tillgång på arbetskraft och att skolorna är attraktiva arbetsplatser. Just nu ser det inte alls dystert ut, tvärtom.

Stelt lönesystem

Hon påpekar att kommande lärare, som är födda på 1980- och -90-talen, kanske har andra önskemål om arbetsförhållanden än dagens lärare. En sådan omständighet kan vara lönesystemet.

– Dagens system är stenålders, och jag hoppas att det förändras. Lönerna utgår

LÄRARE I PENSION
2010-2019

41

Lärare. 41 lärare går i pension fram till 2019

fortfarande från 45 minuters lektioner och undervisnings-skyldighet när de i stället borde bygga på en helhetsarbets-tid. Det finns ju mycket annat arbete som ska göras i skolan utöver undervisningen.

Mångkulturell skola

En annan utmaning är den mångkulturella skolan. I dag finns 19 olika modersmål representerade bland eleverna. Också skolpersonal består sannolikt i framtiden av personer som flyttat hit från andra länder.

Enligt Mari-Ann Kullman måste skolan tillsammans med landskapet bygga upp en bättre beredskap så att integrationen berikar hela skolsamfundet och samhället i övrigt.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

HELLRE FEM NYA

Inklusive TV-ridning

Till årets slut för endast

25€

Ring 23 444, faxa 23 450,
e-posta prenumeration@nyan.ax
eller posta kupongen här nedan

Ja visst!

☒ Jag vill prenumerera på Nya Åland
till 31.12.2009 för **ENDAST 25€**
(normalpris 37€)

ERBJUDANDET GÄLLER ENDAST FÖR NYA PRENUMERANTER

Namn:

Adress:

Postadress:

Tel: GSM:

E-post:

Underskrift:

Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland.
Fastlandet 1€/mån, Sverige 2€/mån

Nya
Åland
bjuder på
portot

Nya Åland

Svarsförsändelse

Avtal 22100/41

22103 Mariehamn

Vintage Stories

A collection of modern nostalgia in a limited edition.

Silkesklänning **59⁹⁵€**

Pälsbolero **19⁹⁵€**
Chiffongklänning **34⁹⁵€**

Begränsat antal.

DESIGN BY
KappAhl®

ÖPPET
7 DAGAR
I VECKAN

Varuhuset Zeipels, Torggatan 7, Mariehamn
ÖPPET: VARD 9-20, LÖRD 9-18, SÖND 10-17

"THANK GOD FOR ELGIGANTEN!"

Kampanjstart torsdag 29.10

Hög bildkvalitet

Vreal 3 bildprocessor

32" *HD* ready 2xHDMI™
HIGH DEFINITION MULTIMEDIA INTERFACE

Panasonic

TXL32C10E

HD-klar 32" platt-TV med hög bildkvalitet, 2x HDMI och Viera Image Viewer. Med Vreal Pro 3 bildprocessorn får du imponerande bildkvalitet och rik färgåtergivning. Du kan spela Blu-ray filmer i 24p. IPS Alpha med vinkel på 178° ger dig en bra bild med fina färger oavsett var i rummet du befinner dig.

**SPARA
150€**

399€

EL GIGANTEN

DET ÄR DUMT ATT BETALA FÖR MYCKET™

Dolby TrueHD

549€

Pioneer

VSX919AHK

Pioneer 7.1 receiver med en effekt på 7 x 140 watt. Inbyggt Dolby TrueHD, Master Audio, Dolby Digital, DTS HD och stöd för Dolby Pro Logic II ger dig otaliga möjligheter för att få till det perfekta ljudet. Du får även med en GlowKey fjärrkontroll, cool och praktiskt i mörka rum.

6 st HDMI-ingångar

444€

ONKYO

TXSR607B

Förutom den höga effekten på 7x140W så stödjer Onkyo-607B de nya HD-ljudformaten DTS-HD Master Audio, DTS-HD, DTS-HD Express, Dolby® TrueHD samt Dolby® Digital Plus med hela 6 st HDMI-ingångar av version 1.3a.

Hög ljudkvalitet

549€

SONY

STRDN1000B

Sony 7.1 hemmabioförstärkare med total effekt på 370 watt och 1080i uppskalning. Digital Cinema Sound för biolik känsla i ditt hem genom kraftfullt ljud och mängder av finesser. D.C.A.C. Justerar och optimerar ljudet efter vilket typ av rum din anläggning står i. Genom Digital Media-porten kan du exempelvis ansluta din Mp3-spelare.

MARVELLOUS!

449€

329€

YAMAHA

YSTSW315PF

Aktiv subwoofer med Advanced YST och QD bas till ditt ljudsystem.

YST-subwoofer med QD-Bass. Byggt för att ge extremt högkvalitativt basljud och bästa möjliga basåtergivning oavsett om du tittar på film eller lyssnar på musik.

Walkman med 2" skärm

4 GB minne

89€

SONY

NWZE443B

Walkman med 2" skärm, 4 GB minne och FM radio. Clear Audio teknologin ger dig otroliga bas- och stereoljud och med FM-radion kan du lyssna till de senaste nyheterna samt nyaste musiken. Du har även möjlighet att spela in dina favoritradioprogram och viktiga noteringar.

YAMAHA

NS555

3-vägs golvhögtalare för både musik och hemmabio. Gedigna elliptiskt utformade kabinet med dubbla 16 cm baselement, 13 cm mellanregister och 2.5 cm aluminiumdiskant för så jämn frekvenskurva och känsla som möjligt.

149€

Digital Cinema Sound

PHILIPS

HTS3020

Philips 5.1 hemmabiosystem tar dig med på en enastående upplevelse med Dolby Digital och Pro Logic dekod som levererar hög ljudkvalitet. Anslut din MP3-spelare genom USB-anslutningen och du har en färdig uppspelning.

ELGIGANTEN PRISPRESSAR!

39,90€

PHILIPS

DVP3310

Funktionsrik DVD som spelar format från de flesta skivtyperna vilket innebär att du även kan spela musik och se bilder. Progressive scan ger skarpa bilder och bättre upplösning. Screen fit gör att bilden automatisk anpassar sig till din skärm.

309€

Canon

IXUS120ISBLK

Slimmad, 20mm tunn, digitalkamera med 12.1 megapixel, 4x optisk zoom och ett 28mm vidvinkelobjektiv. Superslimmad och diskret designad i metall. Passar enkelt i fickan, handväskan eller små kamerafodral.

249€

SONY

DCRSX30BLUE / DCRSX30RED

Lätt och kompakt videokamera från Sony med 60x kraftfull optisk zoom, 2,7" LCD pekskärm och 4 GB inbyggt flashminne som ger upp till 3h inspelningstid. Utrustad med Carl Zeiss Vario-Tessar optik, minneskortplats, zoom-mikrofon mm. Finns i röd och blå färg.

89€

1000 GB

IOMEGA1TB

Extern hårddisk från Iomega med ett exklusivt borstat aluminiumchassi och hela 1000 GB lagringskapacitet. Spara dina filmer, musik, foton eller gör backup av dina viktigaste filer.

109€

HPPSC4780

Allt-i-ett multifunktionsskrivare med trådlös anslutning för kopiering, skanning och utskrift. Skriv ut 32 sid/min i svart och 24 sid/min i färg eller scanna i upp till 1200 x 2400 dpi för ett detaljerat resultat.

99€

SPARA 30€

SAMSUNG

ES17BLACK/ ES17WHITE

Kompakt digitalkamera med 12 Megapixel, 3x optisk zoom och 2,5" LCD-skärm. Även utrustad med Face Detection som sätter automatisk fokus på ansikten. Finns i svart eller rosa färg.

599€

PAKETRABATT 150€

Canon

EOS1000DDCKIT + EXPLORERPACK + DVDEOSTUTOR

Lätt och kompakt digital SLR-kamera med 10.1 megapixel, serieupptag med tre bilder i sekunden och 2.5" LCD-skärm. EOS 1000D är en digital SLR-kamera med många praktiska funktioner som hjälper dig att fota skarpa och klara bilder. Ta spännande actionbilder i serieupptag med upp till tre stora JPEG-bilder i sekunden.

599€

15,6"

TOSHIBA

SATL45012E

15.6" laptop med Intel Pentium Dual Core-processor, 4GB RAM, 500GB hårddisk och Windows 7. Stor lagringskapacitet - 500GB hårddisk ger dig utrymmet du behöver, och lite till.

30 dagar öppet köp

Elgiganten lämnar öppet köp i hela 30 dagar. Har du använt produkten skall den återlämnas komplett och oskadd. Enda undantagen från öppet köp är produkter med abonnemang, mobiltelefoner och "på köpet"-erbjudande. På film, spel och programvaror gäller öppet köp vid obruten förpackning. Glöm inte att ta med kvittot.

30 dagar prisgaranti

Elgiganten lämnar 30 dagar prisgaranti från köp. Skulle du mot förmodan hitta en produkt billigare, betalar vi tillbaka mellanskillnaden. Förutsättningen är att produkten är av samma märke samt har motsvarande specifikationer och kan köpas på lika villkor. Prisgarantin gäller mot lokala butikskonkurrenter och ej mot Internet. Glöm inte att ta med kvittot.

3 dagar tillgångsgaranti

Elgiganten lämnar 3 dagar tillgångsgaranti. Om varan tar slut inom 3 dagar från annonsdatum, och vi inte kan få fram varan inom 10 dagar, garanterar vi en motsvarande eller bättre produkt till samma pris och du behöver inte betala handpenning. Enda undantaget från tillgångsgarantin är när annonserade varor är märkta med "begränsat antal".

Gigantiskt brett sortiment

Hos Elgiganten finner du ett gigantiskt brett sortiment. Detta ger dig som kund möjlighet att jämföra och välja mellan olika märken och modeller, så att du hittar det som är bäst för just ditt behov. Varje vecka utför vi priskontroller hos alla våra konkurrenter, vilket borgar för att du aldrig skall behöva betala för mycket.

Gratis återvinning av elektronikprodukter

Vi hjälper dig som kund att återvinna gamla el-produkter på ett miljövänligt sätt. El-produkter innehåller värdefulla material som järn och aluminium, men också miljöfarliga ämnen som kvicksilver och kadmium. Alla Elgigantenvaruhus tar emot dina gamla vitvaror, datorer, köksmaskiner, brunvaror m.m. gratis för dig som konsument oavsett var den är köpt.

Öppettider

Vardagar: 8.30-17.00

TORSDAG 8.30-19.00

Lördagar: 10.00-14.00

Electrolux

ECN14109W

Lätthanterligt och praktisk frysbox med 140 liter nettovolym och Energiklass A+. Frysboxen har en nettovolym på 140 liter, och skulle ditt hem drabbas av strömavbrott bevaras varorna frusna i hela 25 timmar.

99€

140l volym

Extra energisnålt

299€

AEG

AEG790

Stark friarms symaskin med 24 program, bland annat overlock, sträcksöm, zickzack, osynlig uppläggning och knapphål. Elektronisk fotpedal, reglerbart fottryck.

39€

ELGIGANTEN
PRISPRESSARI!

BRAUN

AP900DUO

Två effektiva elektriska tandborstar i Oral-B Advance Power-serien. Dubbel laddare. Kliniskt bevisad att vara överlägsen manuell tandborstar. Det kompakta, runda borst-huvudet är utformat att komma åt även de mest svåråtkomliga utrymmena.

19,90€

OBH NORDICA

OBH6456

Vattenkokare, 1 liter, med nivå-streck som gör det enkelt att se hur mycket vatten det är i kannan. Automatisk avstängning när vattnet kokar.

Supertunn

Digital personvåg

39€

OBH NORDICA

OBH6277

Personvåg med lättläst LCD-display i slimmad design på endast 18 mm samt med säkerhetsglas på 6 mm.

Minihackare

Perfekt för nötter, lök m.m.

29,90€

OBH NORDICA

OBH6720

Minihackare. Snabb och enkel hackare för små portioner med upp till 5000 varv/min. Kniv i rostfritt stål.

2 värmelägen

14,90€

PHILIPS

HP4960.

Kompakt hårtork med 2 värmeställningar, 1,8 m sladd. 2 värmelägen/hastigheter. 1400w

wilfa

FH1B / FH1W

Supertunn fläkt med effekt på 2000 watt. Kan användas i badrummet, så nära som 1 meter från vatten. Välj mellan 2 effektinställningar, 1000 watt eller 2000 watt. Låg ljudnivå och frostsäker.

59€

www.elgiganten.se

018-28845

FANTASTIC!

EL GIGANTEN

DET ÄR DUMT ATT BETALA FÖR MYCKET™

Adressen är: Vikingagränd 11, 22100 Mariefhamn

Öppettider: Måndag-fredag 8.30-17.00

TORSDAG 8.30-19.00 Lördagar: 10.00-14.00

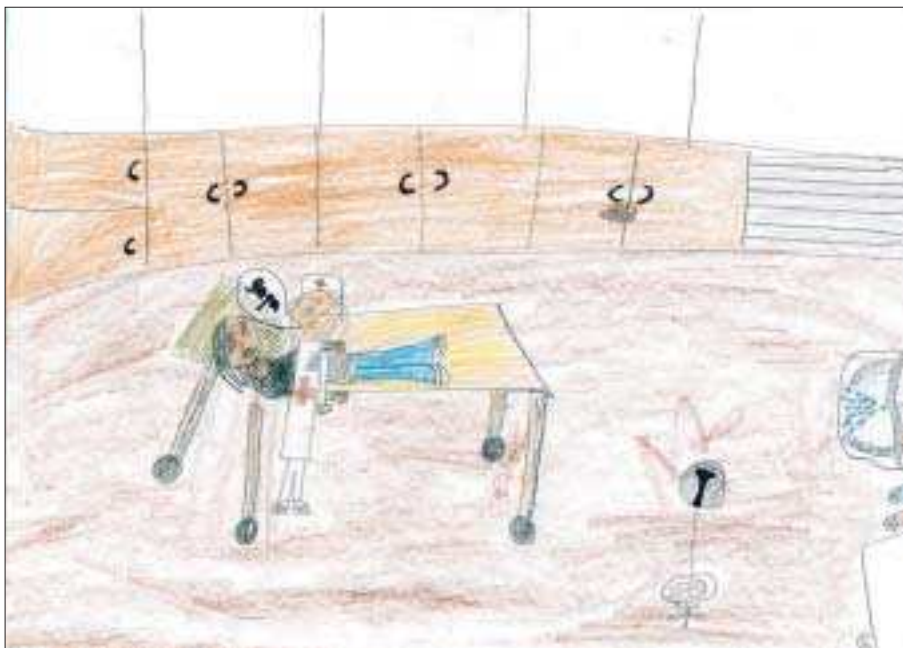

BARNSIDA

barnsidan@nyan.ax

Jag vill bli brandman. Teodor Sjöblom, 5 år, från Hammarland.

Jag vill bli sjuksköterska när jag blir stor. Clara Johansson, 9 år, från Mariehamn.

VILKA TVÅ SAKER HÖR INTE IHOP
MED DE ANDRA?

Gåtskola

Vad är det för likhet mellan en sjöman och en bil?

Svar: Båda går på däck.

Gåtor har ni säkert alla hört. Men har ni hittat på egna? Det är inte så svårt. I dag bjuder barnsidan på en gåtskola.

1. Hitta på ett ord med två betydelser.

Till exempel: Napp.

2. Tänk sedan ut och skriv ner två saker som kan beskrivas med hjälp av detta ord.

Bebisar suger på napp.

Fiskaren får napp.

3. Gör en gåta med en fråga efter likheten mellan de båda sakerna.

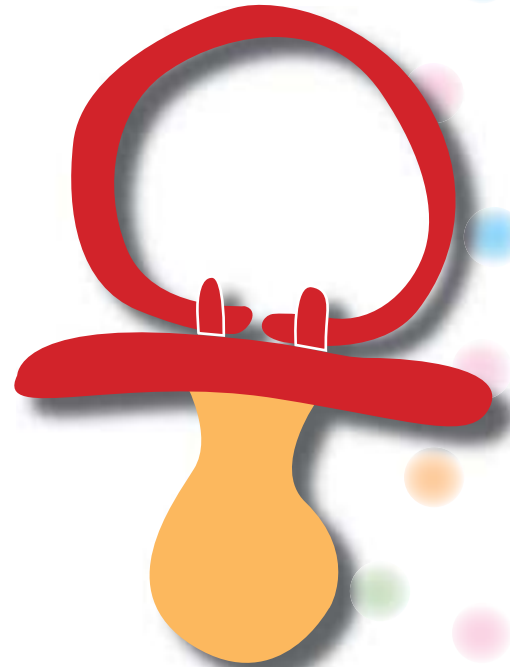
Vad är det för likhet mellan en bebis och en fiskare?

Svar: Båda vill ha napp.

Försök själv!

Här får du några ord som har mer än en betydelse:

mask	rom
säng	lur
ris	panna
ask	rån
lapp	spets
fil	rock
bok	

Jag vill bli hästskötare. Celine Ström, 9 år, från Jomala.

ALMA OCH ARVID GÖR SANDKAKOR.
VEM HAR GJORT FLER?

” De som är drabbade betalar redan av på sin eventuella skuld, mångdubbelt upp.
SIGNÉ JÄRVENPÄÄ

debatt

Ljusmanifestation mot droghandeln

■ **Kring** Alla Helgons dag, den 1 november, hålls ljusmanifestationer för narkotikans offer över hela Finland och hela Sverige.

Till offren måste vi räkna både dem, som fortfarande lever och dem, som inte längre finns bland oss. Till offren måste vi också räkna alla de tusentals anhöriga, som direkt eller indirekt drabbas av narkotika genom den stress och ångest som det innebär att ha missbrukande, beroendesjuka barn, syskon, sambor, makar eller vänner.

Innan vi hamnar i den fruktansvärda situationen att vi är så illa tvungen att lära oss någonting, är det inte många av oss som ser något behov av att sätta sig in i vad narkotika och narkotikahanteringen världen över egentligen handlar om.

Vi tror, och vill gärna tro, att narkotikainvändning, missbruk och beroende är ett privat, personligt, problem som beror på dåliga hemförhållanden. Det är en sån enkel förklaring och gör det så lätt att skjuta saken ifrån sig. Problemet kan inte beröra mig, vår familj och våra barn, för vi är goda föräldrar, våra barn klarar sig bra i skolan och vi har inte några sociala problem.

De flesta av oss är fullkomligt omedvetna om att den illegala droghandeln är en av de globala världssamfundets största ekonomier, med förgreningar från de stora producentländerna i Asien och Sydamerika till snart sagt varenda gathörn i den så kallade civiliserade västvärlden. Vi vet inte att den globala droghandeln är en huvudfinansiär bakom terrorismen världen över.

Den illegala droghandeln är med andra ord en internationell fråga av enorm ekonomisk betydelse för den globala marknaden, där den enligt FN uppgår till 8 procent av världshandeln och motsvarar i värde mera än den sammantagna marknaden för textilier, järn och stål.

Det här är en jättelik business som lockar många investerare och som genererar enorma vinster. Och det bästa för dem som sitter i toppen är att alla dessa pengar går utanför den normala ekonomin för att inte tala om skattetaxeringen, och att marknadsföringen inte kostar ett dugg.

Men som i alla andra fria marknadssystem

Ljusmanifestation. ”Vi samlas också för att visa att ingen är ensam - det är många som delar samma problem, skriver Signé Järvenpää i Fri från narkotika. Så här såg det ut vid ljusmanifestationen 2007.
Foto: JONAS EDSVIK

finns det vinnare, och det finns förlorare. Paradoxen när det gäller illegala droger är att den som är förloraren också är den som är absolut oersättlig i hela kedjan – nämligen brukaren längst ner i pyramidens bas. Producenten, finansiären, smugglaren,

återförsäljaren och dealern på gatan är alla utbytbara. Så fort en åker dit för sin verksamhet eller annars försvinner, så står där en ny. Men för att det hela ska fungera så måste det finnas en brukare. Så de illegala drogerna i alla deras olika former pumpas ut över värl-

den för att finna nya användare.

2007 fanns det t ex dubbelt så mycket heroin i lager, som det behövdes i förhållande till antalet brukare. Men varan måste säljas, för de som är i toppen på pyramiden vill ha sina inkomster. För att finansiera vapen och terrorism, eller swimmingpoolar i fashionabla kvarter. Så priserna sjönk och brukarna blev fler.

Vad kan en enskild mamma eller en familj på Åland göra mot denna globala industri med dess högeffektiva distributionskedjor? Hur skyddar man sina barn mot dessa enorma världsomspännande ekonomiska intressen?

Svaret är att det finns väldigt lite som den enskilda kan göra. Utom att skaffa sig kunskap redan innan man drabbas av en personlig katastrof. Att vara medveten om riskerna och att förstå att detta kan drabba oss alla, oberoende av samhällsklass, språk eller religion.

Men vi har rätt att förvänta oss att samhället och politikerna förstår att det här inte är ett privat, moraliskt problem, utan att det är resultatet av en brutal världsomspännande affärsverksamhet, vars enda intresse är att generera svarta inkomster. Vi har rätt att förvänta oss att våra politiker förstår att lägga skulden där den hör hemma, nämligen hos drogen och den kriminella handeln, inte hos de anhöriga och de som är beroende.

De som är drabbade betalar redan av på sin eventuella skuld, mångdubbelt upp. Ungdomarna med sina ödelagda liv och de anhöriga med sin ständiga oro och sorg över förlorade barn, syskon, vänner eller makar.

Vi samlas fredagen den 30 oktober kl. 18.00 på torget i Mariehamn till en ljusmanifestation för att visa vår medkänsla med dem som kämpar med sitt beroende och med deras familjer och andra som står dem nära. Vi samlas för att minnas dem som inte längre orkade. Och vi samlas för att visa att vanliga familjers vanliga ungdomar en dag kan fatta ett omdömeslöst beslut och ge sig in i droger-nas destruktiva värld.

Vi samlas också för att visa att ingen är ensam – det är många som delar samma problem.

Signé Järvenpää
Fri från narkotika

TEXT OCH FOTO:
ANNA SJÖSTRAND (PRAO)

Kenneth Forsman, Eckerö.
Vad tycker du om hösten?
–Det är jättevackert. Inte för kallt heller, men jag brukar ändå ha för mycket kläder.
Längtar du till julen?
–Nej. Efter Julskinkan kanske, men inget annat. Julen kan vara mysig men man ska fara till Thailand över julen och komma tillbaka på våren.

Mathilda Emretsson, Mariehamn.
Vad tycker du om hösten?
–Usch, jag tycker inte om den. Det är kallt, regnar och är för mycket löv överallt. Men mörkret är mysigt.
Längtar du till julen?
–Ja det gör jag.
Varför?
–Vi ska fara upp till Idre och köra snöskoter.

Håkan Lindberg, Lemland.
Vad tycker du om hösten?
–Jag tycker om den tidiga hösten, då det inte är några turister och är lugnt i skärgården.
Längtar du till julen?
–Vet inte riktigt. Men ja, men inte för min skull utan för att få se glädjen i barnens ögon.

Roope Lindberg, Mariehamn.
Vad tycker du om hösten?
–Det är fint och kylan är inget problem. Jag tycker om allt med hösten.
Längtar du till julen?
–Absolut.
Varför?
–Man får julkappar och får ha snöbolls-krig.

HÄLGE

ZITS

Koncentrera dig!

Har du dina bank- och försäkringsaffärer utspridda? Samla allt i samma låda. Det lönar sig!

Som OP-bonuskund får du bonus på både lån, besparingar och betalningar med OP-Visa. Ju mer ärenden du har desto mer bonus får du. Det finns ingen övre gräns. Välkommen.

www.andelsbanken.ax
tel. 6330*

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

TV-programmet

onsdag 28 oktober

6.15 Fråga doktorn (R) [5856022]
Även 29/10, 31/10.

7.00 Rapport [27596]

7.07 Regionalt [207239645]

7.28 Gomorron Sverige [318950770]

10.30–13.00 UR [2660157]

13.00 Rapport [45935]

13.05 Ett fall för Louise (R) [813521]

13.35 Robins (R) [411848]

14.05 Playa del Sol (R) [425041]

14.35–15.05 Niklas mat (R) [895886]

15.15 Sista sommaren [1821157]
FILM Amerikanskt drama från 1981. I-rollerna: Katharine Hepburn, Henry Fonda.

17.00 Rapport [20003]

17.05 Gomorron Sverige [307480]

18.00 Hannah Montana (R) [36003]

18.25 Älskade, hatade förrort (R) [54041]

18.55 Sportnytt [6062954]

19.00 Rapport med A-ekonomi [67312]

19.10 Regionala nyheter [6970954]

19.15 Go'kväll [523886]
Magasin. Gäst är författaren Anneli Jordahl. Även 29/10.

20.00 Kulturnyheter [84003]

20.15 Regionala nyheter [5834138]

20.30 Rapport med A-ekonomi [802]

21.00 Uppdrag granskning [67916]

22.00 Livvakterna [96428]
Dansk dramaserie . Del 10 av 10. När PET ombeds att beskydda den brittiska klimatministern Claire Thornton är det redan för sent. Även 3/11.

23.00 True blood [79616]

23.50 Kulturnyheter (R) [3330206]

0.05 Livet i Fagervik (R) [5830122]

0.50 Den stora resan (R) [1369146]

1.50 Kriminaljouren (R) [3932391]

2.35 Dina frågor – om pengar (R) [9151610] Även 29/10, 31/10.

3.05 Kobra (R) [4716436]

3.35 Andra Avenyn (R) [2858610]

4.20 Debatt (R) [6798875]

4.50–5.50 Den stora resan (R) [8612417] Även 29/10.

10.30 24 direkt [17621312]

14.00–16.00 24 direkt: Socialdemokraternas partikongress 2009 [378409]

16.05 Det förflutna hälsar på 1809 (R) [4137022] Även 31/10.

16.35 Agenda (R) [9828138]

17.20 Debatt (R) [51003]
Även 31/10, senare i dag.

17.50 Snabbare än snabbmat [20596]
Även 1/11, 3/11.

18.20 Nyhetstecken [4799664]

18.30 Oddasat [34157]

18.45 Uutiset [703935]

19.00 Gör mig outröttlig [52751]
Brittisk dokumentärserie. Del 3 av 3. Kvällens ämne: hur ska jag kunna bli outröttlig? Kan modern forskning göra oss smartare, mer långlivade, outröttliga?

19.50 Tandemhopp (R) [5183596]
Norskt reportage från 2006. Hur känns det att hoppa fallskärm utan att se något? Det tänker Kathrine Lium i Kongsberg ta reda på.

19.55 Rapport [5182867]

20.00 Vem vet mest? [8454]
Frågesport. Även 1/11.

20.30 UR: Programstart: Väckomna nästan allihopa [9645]
Samhällsprogram. Del 1 av 7. När förlät vi Bert Karlsson? Även 30/10, 2/11.

21.00 Hotellet [48596]
Kanadensisk dramakomediserie från 2006. Del 4 av 6. Erotiken frodas– det säkerhetschefen Michaels tur att ha en amorös eskapad. Även 29/10.

21.45 Tommy [7885515]
Norsk kortfilm från 2007. Arild springer på Kjell, som är pappa till en gammal klasskompis.

22.00 Aktuellt [8698]

22.30 Babel [9409]
Svenskt litteraturmagasin. Del 9 av 14.

23.00 Sportnytt [51886]

23.15 Regionala nyheter [8085995]

23.25 Rapport [7273916]

23.30 Hemlös [4119]

0.00 Juliette Binoche (R) [54252]

0.55 Vetenskapsmagasinet (R) [5695894]

1.25–1.55 Skräckministeriet (R) [3750707]

7.30 Montel Williams show [1191190]

8.25 Spin city (R) [6869138]

8.55 Alla älskar Raymond [9518732]

9.25–9.50 How I met your mother [5248596]

10.40 Rachael Ray [5272206]

11.30 Våra bästa år (R) [3827428]

12.25 Project runway (R) [6750799]

13.20 How I met your mother (R) [6968157]

13.45 Alla älskar Raymond (R) [105596]

14.15 Oprah Winfrey show [486022]

15.10 Extreme home makeover [6516770]

16.05 Funniest pets and people [4181312]

16.35 Funniest pets and people [2765683]

17.00 Project runway [642916]

18.00 Hell's kitchen [646732]
Amerikansk realityserie från 2008. Del 2 av 15. Tävlingsdeltagarnas första uppgift är att dela 170 grams hälleflundror. Under middagsserveringen jobbar en medlem i laget som servitör. Programledare: Gordon Ramsay.

19.00 Navy CIS [765206]
Amerikansk kriminalserie från 2004. Del 4 av 22.

20.00 2 1/2 män [694119]
Amerikansk komediserie från 2003. Del 21 av 24. Charlie går i säng med Alans skilsmäsoadvokat. Gästskådespelare: Heather Locklear.

20.30 2 1/2 män [686190]
Amerikansk komediserie från 2003. Del 22 av 24.

21.00 Stockholm-Arlanda [396190]
Svensk realityserie från 2009. Del 4.

22.00 Efterlyst [392374]
Direkt. Svensk programserie.

23.00 Southland [316954]

0.00 Navy CIS (R) [746146]

1.00 2 1/2 män (R) [9463639]

1.25 2 1/2 män (R) [9687165]

1.55 Spin city [6708436]

2.20 The unit [6415542]

3.10 Southland [4148900]

4.00–6.00 Millers crossing [4743702]
FILM Amerikansk drama från 1990. I-rollerna: Gabriel Byrne, Marcia Gay Harden.

6.15 Veterinärerna (R) [28078225]

6.50 Nyhetsmorgon

11.00 Nyhetskanalen

11.05 Efter tio [7290886]

12.00 Nyhetskanalen [749428]

12.05 Efter tio, forts [6994409]

12.55 Hem till gården [514954]

13.20 Hem till gården [4212995]

13.55 Nyhetskanalen [6909670]

14.00 Trav [643751]

14.25 Förlossningskliniken [6655374]

15.30 Nyhetskanalen [484008]

15.35 Jon, Kate och åtta barn [2374393]

16.05 Ghost whisperer (R) [7297867]

17.00 That '70s show (R) [940515]

17.25 That '70s show (R) [682770]

18.00 Förkväll [8724799]
Svenskt magasin från 2009. Här bjuds bl-a på mode och populärkultur. Programledare: Elisabet Höglund, Yvonne Ryding, Carin da Silva.

19.15 Lotto, Joker och Drömvinsten [7679190]

19.20 Keno [649645]

19.30 Lokala nyheter [564698]

19.35 Lokalt väder [7692041]

19.40 Ekonominyheterna [9247190]

19.50 Vädret [9243374]

20.00 Nyheterna [685461]

20.30 Postkodmiljonären [684732]

21.00 Bonde söker fru [394732]
Svensk realityserie från 2009. Del 4 av 13. De fyra bönderna Thilde Höök, Jan-Olof Hansson, Per-Jörgen Östling och Roger Karlsson tar med sina sex brevskrivare på dejt. Även 1/11.

22.00 Oskyldigt dömd [390916]
Svenskt kriminaldrama från 2009. Del 5 av 12.

23.00 Nyheterna [102393]

23.25 Sporten [5892138]

23.35 Vädret [4978022]

23.38 Lokalt väder [304978022]

23.40 Kvällsöppet med Ekdal [108867]

0.35 Jordan, rättsläkare (R) [2871225]

1.30 The District (R) [2875558]

2.25 Arkiv X (R) [2341417]

3.10 The Practice (R) [8727368]

3.55 Popular [8721184]

4.40 Robin Hood (R) [8232639]

5.25–6.15 Soul food [3961900]

6.00–10.00 Godmorgon med A-laget

13.50 Mat med Tina
Tina lagar en asiatisk wok med nudlar och ingefära samt panerad gös med savojkål. Tomas äter gott i Prag. Till sist fakta om fisk- och skaldjursallergier.

14.30 Wiz Quiz
Del 10 av 20. En fartfylld och skämtsam frågesport på engelska för barn. Det viktigaste är inte att svara rätt, utan galet och fantasifullt.

14.43–14.56 L'anaconda francais
Del 4 av 8. Språkserie på franska. La revanche des fesses.

16.55 Mättet är rågat
Del 2 av 12. Går som på räls.

17.25 Sportmagasinet

17.55 TV-nytt

18.00 BUU-klubben: Bärtil
Bibliotek: Holly städar bort Runes böcker för att få plats för sina nötter. Kulleby sjukhus: Mun-mot-mun-metoden.

18.30 Park
Rätt och fel. Kan rätt bli fel och fel bli rätt?

19.00 Oz och James på nya vinäventyr
Del 7 av 8. Vinvisionärerna och Sauvignon Blanc.

19.30 TV-nytt

19.55 Sportnytt

20.00 Strömsö
Elin bekantar sig med den nya trenden kettlebell tillsammans med instruktören Kim Hautaviita. Textad.

20.40 Pixel
Veckans kultur i debattglada munnar.

21.00 Spotlight
Granskar, ifrågasätter, klargör. Textad.

21.30 Oskyldigt dömd
Del 5 av 12. Goda grannar.

22.13 5 minuter

22.20 TV-nytt

22.30 RåDok 2009
Anna-Sofia Nylunds delvis animerade dokumentär handlar om en familj på flykt från Kosovo.

23.00 Sportmagasinet

23.30–23.44 Oddasat

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

Nyheter och Sport.

ÅLANDSKANALEN

KI 19.00-19.20.

Porträtt: Gunnar Westerholm. Mannen som har kontakter och erfarenheter av Sverige – som få andra ålänningar. Vem är han? Vad vill han?

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

6.45–9.00 Gomorron. **6.46** Beträktelse. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00–11.30** Förmiddax. **9.01** Dagens väder. **9.15** Låshöran: Vägen från Stormskäret. **9.30** Ålandsnytt. **9.40** Beatles. **10.30** Ålandsnytt. **10.33** Djur och natur. **11.30–13.00** Lunchdax. **11.31** Ålandsnytt. **11.45** Sportnytt. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. **12.30** Gomorron. **12.55** Ålandsnytt. **13.00–16.00** Vardax. **13.01** Lyssnarnas önskemusik per mess och mail. **13.55** Ålandsnytt. **14.00** Rätt skall vara rätt. **14.55** Ålandsnytt. **15.00** Firardax. **15.55** Ålandsnytt. **16.00–18.00** Åland i dag. **16.01** Aktuellt. **16.15** Arena. **16.55** Ålandsnytt. **17.05** Sportnytt. **17.10** Åland i dag fortsätter. **17.55** Ålandsnytt. **18.00–21.10** Kvällsdax. **18.00** Aktuellt. **18.05** Kulturen. **18.20** Gomorron. **18.55** Ålandsnytt. **19.05** Sportnytt. **19.10** Åland i dag. **19.55** Ålandsnytt. **20.00** Åland i dag. **20.45** Låshöran: Vägen från Stormskäret. **21.00–21.10** Beträktelse.

Hemlösa mammar

Hur fungerar det att vara missbrukare, bostadslös och mamma? I "Hemlös" träffar Nour El-Refai hemlösa mammar som berättar om sin verklighet. Dessutom tar programmet upp papperslösa flyktingar.

SVT2 23.30

Se det med egna ögon

www.24.ax

5.55 En sann historia: Fänge 391/9 [9246954]

6.25 Ettans morgon-tv [73234867]

9.30 Coronation Street [3603770]

10.15 Arto Nyberg [4592003]

11.00 Tv-nyheter [46683]

11.05 YLE News [9882729]

11.10 Läkarcentralen på Clarence Street [8081480]

12.00 Ettans morgon-tv: Dagens rubriker [50664]

13.00 Tv-nyheter [30003]

13.05 En fascinerande värld: På resa genom USA [5084867]

14.05 Din morsa var en apa [3413683]

14.30 Javisst, herr premiärminister (R) [3138]

15.00 Tv-nyheter [20041]

15.05 Herrskap och tjänstefolk [1025022] F

16.00 Stödhjulen [82867]

16.15 Den vida naturen: Som fiskar i vatten [3731003]

17.00 Tv-nyheter [58886]

17.08 Läkarcentralen på Clarence Street [300309848]
Spöken ur det förflutna. Bernie ångrar sig, var det för tidigt att flytta ihop?

18.00 Tv-nyheter och väder [4461]

18.30 Halv sju [2480]
Ett glatt och positivt, direktsänt faktaprogram. Programledare: Peter Nyman, Marja Hintikka.

19.00–19.50 Historia: Börskraschen 1929 [64288]
Börskraschen i New York 1929 åsamkade en världsomfattande depression med långtgående följder.

19.55 Ån flödar vinet [354954]

20.25 Viking Lotto [4210409]

20.30 Tv-nyheter och väder [11634]

20.55 Sportrutan och V5-travet [5588288]

21.05 A-studion [9340041]

21.40 A-plus [465003]
Aktuellt om ekonomi.

22.00 Fjälllinjen: Srebrenica – svart land [50521]
Vad hände i Srebrenica i juli 1995?

22.55 Tv-nyheter [1348409]

23.00 Strada [4225]

23.30 Biblioteksfolket [80886]

23.55 Nyhetsfönster [98240409]

4.00–5.55 Nyhetsfönster [9372320]

6.00 Tellus-frågesport [2974225]

6.50 Lilla tvåan [3477041]

8.53 På gräsrotsnivå [308758436]

9.00 Oddasat [36732]

9.15 Regionala nyheter [5013616]

10.35 McLeods döttrar [2063886]

11.20 Matdoft i trädgården [5334732]

11.50 På riskgränsen: Gigan-tiska byggen [8763003]

12.40 Första steg [2352225]

12.45 Nyhetsåret [249312]

12.55 Farväl Helena [2355645]
FILM Finskt drama från 1955.

14.10 Oförglömlig: Juha Vainio (R) [1761062]

14.20 Aktuella Tvåan [4831428]

15.10 Mötesplats: Tillfälliga hjältar: Konginkangas [6083577]

15.40 Grön glädje [7965393]

16.05 Svängiga djur [8103393]

16.10 Lilla huset på prärien [4660732]

17.00 Nicke Nyfiken [62954]
Nicke packar inköp.

17.23–17.58 Lilla tvåan [300841480]

18.08 Hämnaren med res-

väska (R) [308111886]

Keppiläs svärmor är säker på att blixten har dödat Sepeteus.

18.50 Tv-nyheter [4369683]

19.00 Regionala nyheter [39041]

19.10 Sportrutan [8086848]

19.15 Tvåans höstväder [8076461]

19.20 Finland express [6483157]
Hela Finlands television.

20.00 Hemlig miljonär [85003]

20.50 Hemmakockars recept [4998409]

21.00 Där björkarna susa [34393]

21.50 Tv-nyheter, väder och sport [4670577]

22.05 Den hårda lagen: Specialenheten [3519751]

22.45 Dokumentärprojekt: Isolerad [8510312]

23.35 Dolt ord [2555515]

1.00 Tellus-frågesport [6035078]

2.00 Frågespel [8724726]

3.00 Dolt ord [8728542]

4.00 Sudoku [8704962]

5.00–6.00 Frågespel [8715078]

5.30 Väder [1249616]

6.05 Studio55 [5077409]
Pratshow för dig som är över 50. Programledare är Pirjo Haapoja och Markku Veijalainen.

6.25 God morgon Finland [45768577]

9.10 Studio55 [9246935]

9.35 Vad ska vi äta i dag? [8477138]

9.40 Känslor och dofter [1885428]

10.25 Eurojakten [9831157]

10.35 Emmerdale [1471770]

11.05 Emmerdale [9064645]

11.35 Köpkanalen [9171645]

12.35 Astro-tv [8662409]

13.10 De vackra och de djärva [4784645]
Amerikansk underhållningsserie från modevärlden i Los Angeles.

13.35 Vad ska vi äta i dag? [7241409]

13.40 Godmorgon Finlands bästa bitar [288577]

14.05 Nöjesnytt [9679954]

14.10 Klassfest [840157]

14.40 Läkarna [3352732]

15.30 Salminen och Salminen [718683]

16.25 Eurojakten [634732]

16.50 Nyheter [2842867]

16.55 De vackra och de djärva [8720503]

17.20 Vad ska vi äta i dag? [2825190]

17.25 Emmerdale [7977008]

18.25 Dagens jobb! [1466206]

18.30 R.u.m [217119]

19.00 Sjuans nyheter [754645]

19.20 Dagens väder [924848]

19.30 Dolda liv [961393]

20.00 45 minuter [164567]

21.00 CSI [618190]
Amerikansk polisserie. Nattskift.

21.55 Viking Lotto och Joker [6691428]

22.00 Tians nyheter [111916]

22.15 Dagens väder [5055138]

22.20 Resultatrutan [5233645]

22.30 Rekkakuskit jäällä [681770]

23.30 Myytinmurtajat [8020206]

0.35 Tredje stenen från solen [6954523]
I naturens sköte.

1.05 Eurojakten [7021368]

2.05–5.30 MTV3 Chat [78742523]

New
Jazz

DEN STORA LILLA CITY-BILEN!

Hondas storslagna småbil är en storsäljare runt om i Europa. Kunderna lockas av låga driftkostnader, en tydlig miljöprofil och flexibla, generösa utrymmen.

Bensin från 5,3 l/100 km blandad körning. CO₂ 125 g/km

Pris från 13.690€ + skatt 3.191,59€, totalt 16.881,59*

***600€ leveranskostnader tillkommer**

CR-V

DEN TRYGGA CITY-JEEPEN!

Honda CR-V är skapad för att passa din vardag. Mer personbilsliknande design, bättre komfort och lyxigare interiör än sin föregångare men samma imponerande väghållning och mångsidighet.

Bensin från 8,1 l/100 km blandad körning. CO₂ 192 g/km.

Pris från 26.350€ + skatt 9.729,35€, totalt 36.079,35*

Diesel från 6,5 l/100 km blandad körning. CO₂ 173 g/km.

Pris från 29.400€ + skatt 9.673,75€, totalt 39.073,75*

Uppgårdsvägen 18 • Bilförsäljningen tel 12551

Öppet: vardagar 9-17, lördagar 10-13

• Reservdelar tel 12552, vardagar 8-16

HONDA
The Power of Dreams

Helårs erbjudanden

Nyankortet
-sätter guldkant på tillvaron
2009

Bil Macken
Strandgatan 3, Tel: 12 620

-20% rabatt
på alla biltvättar

BYGG VARUHUSET

50% rabatt
på handtag

vid köp av inner- och ytterdörrar från lagret.

BÅT & FRITIDS VARUHUSET

5 liter
miljöbensin

vid köp av en motordriven gräsklippare eller motorsåg.

Depot World Cafe

-10% på alla
inköp och
övernattnings

Gäller ej på alkohol och ej caféets kupongerbidanden

FOTO

2€ rabatt
på 3-pack kinofilm
200/24 eller 400/24

MB MARIEHAMNS BOKHANDEL

-15% på
bygg-, hand-, arbets-,
heminrednings- och
trädgårdsböcker

15 % Rabatt
på Fotoböcker

Gäller vid uppvisande av
Nyan kortet!

Ladda ner programmet via:
mtryck.ax
MARIEHAMNS TRYCKERI AB

Följ instruktionerna och gör
din egen fotobok!

matt.huset

-10% på
sortimentet

Ej gångmattor, rea-
eller beställningsvaror

MEDICINA FUTURA

SCIO-terapi:
Förstagångsundersökning
(värde 120€) gratis vid
köp av 10-serie

NIMIX
KAJAKUTHYRNING

-10% rabatt
på uthyrning

60 ÅR
1948-2008

Åländskt producerade trävaror
från Önningsby såg

15% + 2%
kassarabatt

Rundbergs Bil & Service

Biluthyrning
-15% rabatt
på ordinarie pris

SEABORN

- Vackra och utvalda föremål till Ditt hem -

10% rabatt
på hela sortimentet

Lemlandsboken
Familjer och gårdar
i Lemland

50€ rabatt
(ord.pris 270 €)

SkogsjöMedia
Ring tel.21204

Solbacka mycken
G & D

-15% på alla inköp
hos oss i Skeppsvik.

Ring på, 38 021,
så att vi är hemma

Therese Broderi

-10% på
alla inköp
(ordinarie pris)

colorama
Färghuset

-20% rabatt
på penslar vid köp av färg

ZOO ligan

Alla hund och kattbäddar
-15% rabatt

Nya Åland

30% rabatt
vid annonsering.

Undanbedes, tack,
födda och förlovade

Nya Åland

GRATIS EXTRA
TIDNING
vid sjukhusvistelse.

Max 1 mån/gång.
Gäller Åland, Finland och Sverige

Nyankortet är fyllt av
**erbjudanden, upp-
levelser och annat
matnyttigt.**

Helårserbjudandena kan du ut-
nyttja så många gånger du vill
under året och de gäller mot
uppvisande av Nyankortet.

Med Nyankortet kan du också
deta i utlottningen av biljetter
och få rabatter på många olika
evenemang under året.

eNyan

Du loggar också in på **eNyan**
med de koder som finns på
kortet. Då kan du läsa och
söka i tidningar och temabla-
gor sedan mars 2006.
Som trogen prenumerant läser
du hela Nya Åland på nätet var
du än befinner dig i världen,
helt utan kostnad.

Sitt bekvämt i höst

MERI
matbord + 6 stolar
paketpris

1045€

ISKU

ASHLEY
Recliner

690€

ASPEN
Recliner

690€

ÅHUS Hörnsoffa
i läder

1760€

EMMA
längsbäddad soffa
i flera olika färger

750€

MERI
vitrinskåp

612€

2 + 3
Specialpris
1190€

DONNA soffa
beige, mörkbrun,
svartgrå

MÖBEL-City

G. Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544
Öppet: måndag-fredag 8.30-17, lördagar 10-14

OPEL INSIGNIA – anpassad för dig

Årets bil 2009

ASTRA ULTIMATE

5D
Pris från 18.636,94 €
(varav bilskatt 4.186,94 €)

WAGON
Pris från 18.990,12 €
(varav bilskatt 4.340,12 €)

BI-Xenon körlys, elhissar fram och bak, 16" alu.fälgar, tonade rutor, ACC, färd-dator, CD/radio/MP3, antispinn, antisladd, airbag och krockgardiner

SEDAN Pris från 25.786,55 € (varav bilskatt 6.386,55 €)
Antispinn, antisladd, elhissar, elspeglar, AC, CD/radio/MP3

KOMBI Pris från 27.161,46 € (varav bilskatt 6.866,44 €)
Antispinn, antisladd, elhissar, elspeglar, AC, CD/radio/MP3

INSIGNIA DEMOBIL 4-dörrar Pris 29.900 €

KOM IN OCH PRATA MED OSS!

- Vägen till en bra affär -

BILHALLEN

Tel 19 800 Elverksgatan 7 • Öppet vardagar 8-17, lördagar 10-13
Verkstad tel 527 730 • Försäljare: Stanley tel 527 720, Niklas 527 722

Leveranskostnad 600€ tillkommer på samtliga modeller

*Kom ihåg våra begagnade
bilar på bakgården!*